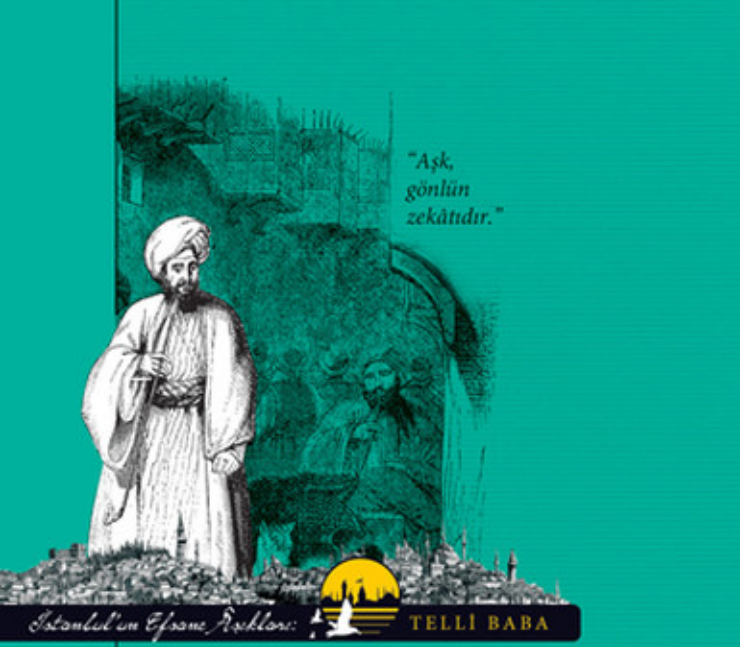

İsimsiz Kitap

FATİH DUMAN

NESİL
ROMAN

istanbul'un efsane âşıkları 1: telli baba isimsiz kitap

FATİH DUMAN

İstanbul'un efsane âşıkları 1:
telli baba
isimsiz kitap

FATİH DUMAN

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Ahmet Ay
Tashih: Mehmet Nebioğlu
İç Tasarım: Said Demirtaş
Kapak Tasarımı: Gökhan Koç
ISBN: 978-605-131-435-8
Yayıncı Sertifika No: 12403
Matbaa Sertifika No: 16106
Baskı Tarihi: Haziran 2013
Baskı Cilt: Nesil Matbaacılık
Beyner San. Sit., 2. Cad., No: 23
Yakuplu-Beylikdüzü / İstanbul
Tel: (0212) 876 38 68 pbx

NESİL

Sanayi Cad., Bilge Sk., No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25 www.nesilyayinlari.com
Faks: (0212) 551 26 59 nesil@nesilyayinlari.com

NESİL YAYIN GRUBU | NESİL | Gençleşin | NESİL karakalem | SÖZ | Nesil olmasaydı birçoğumuz hep eksik kalacaktı...

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

istanbul'un efsane âşıkları 1: telli baba isimsiz kitap

FATİH DUMAN

NESİL

FATİH DUMAN

1987 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğdu. 2010 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Bir dönem Ürdün Devlet Üniversitesi'nde de öğrencilik yapan Fatih Duman, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Türk-İslam Edebiyatı alanında yüksek lisans yapmaktadır.
Birçok gazete ve dergide yazıları yayınlanan Fatih Duman moralhaber.net'te köşe yazarlığı ve Moral FM'de radyo programcılığı yapmaktadır.

www.fatihduman.org
facebook.com/Fatih.duman.fan
twitter.com/FatihDuman_

YAYINLANMIŞ ESERLERİ

- *Düş Yanığı & Buhur-ı Aşk* (2009-Deneme)
- *Ayn Şın Kaf; Doğuda Aşk Böyle Yazılır* (2010-Roman)
- *Ayn Şın Kaf; İlm-i Aşk (Bulanlar Arayanlardır)* (2011-Roman)
- *Âh; Âhım Günahımdır* (2012-Deneme)
- *Ayn Şın Kaf; Yandık Elhamdülillah* (Aşk-Ateş-Rüya) (2012-Roman)
- *İsimsiz Kitap* (2013-Roman)

Aşk, güneşe benzer ve fazla bakarsan güneşe
hiçbir şey göremezsin...

Bu hikâyenin hayalime düştüğü yer olan Telli Baba Çaybahçesi'nin sahibi Selçuk Kavaloğlu Bey ve bütün çalışanlarına samimiyetleri ve ikram ettikleri taze çaylar için,

Ve eşime, yazdıklarımın ilk okuyucusu olduğu için,

Teşekkürler...

Önsöz yerine

İNAN KÂRİ, SANA YAZMAK bir dostla dertleşmek gibi geliyor bana. Okuyan birinin olduğunu bilmek, yalnız kalmadığımı hissetmek... Sen olmasan, kelimeler küserdi bana, biliyorum. Hem olmasaydın sen, anlatmazdım ben bunları kimseye. Yazmak, çoğu zaman, kendine bile söylemeye cesaret edemediklerini hiç tanımadığının birinin kulaklarına fısıldamaya benziyor. Ben, senin kulağına fısıldıyorum kâri, kendime anlatamadıklarımı. Ve sen varsın kâri. Dinleyecek kimse olmasa da sen varsın. Ve sen iyi ki varsın.

İstanbul bir garip şehir kâri. "Onda yaşanmaz" diyorum ben, "Onunla yaşanır." Hangi taşının altından, hangi duvarının arasından, bilmem hangi mevsimin havasından ne sırlar düşer insanın hafızasına. Burada tarih yaşar kâri. İstanbul'da yaşayanlara değil, İstanbul'la yaşayanlara hayranlık kertesine varmış bir muhabbetim var. Ve İstanbul'un her taşında bir başka hikâye var. Ve işte ben onlardan birini sana anlatmaya cesaret ediyorum.

Herşey bir hayalle başladı aslında. Önce aşkı hayal ettim. Sonra bir âşık ve hayalime aşk ettim sonra. Sana anlattıklarım bir hurafeye dönüşmüş garip bir mezarın hikâyesi. İnanmak zor belki, lakin inanmamak daha zor... İsmine 'Telli Baba' diyorlar o mezarda yatanın; oysa bunlar anlatılanlar, yaşananlarsa bambaşka... Anlattıklarımın hepsi gerçektir demiyorum sana, diyemiyorum, lakin bilinenlerden daha gerçektir. Olandan daha makuldür bunlar. Bir hurafeyi mi öldürmektir amacım, bilmiyorum. Sadece bir kitapta karşıma çıkan ufacık bir rivayeti hikâye etmeye çalıştım ben. Tesadüfen çıkmış olamazdı karşıma bu rivayet. Zira ben tesadüflere zaten inanmıyorum.

Zor oldu kâri. Anlamak da zor oldu, anlatmak da ve yazmak da... Ama anlattım sana. İstanbul'un efsane âşıkları diyerek başladım söze. İlki bu oldu ve belki de tek olarak kalacaktır. Lakin ömür bu ve tevafuk. Diğerleri bir sır şimdilik, benim de bilmediğim.

İnsanlar hayal diyecekler bu anlattıklarıma. Oysa bu hikâye hayal olamayacak kadar gerçek ve gerçek olamayacak kadar hayaldir.

Haydi!

İnanmasan da dinle şimdi beni...

* * *

Yalnız söylemek istediğim ve belki de söylemem gereken birşey daha var sana. Belki diyeceksin ki, içinden "Bu hurafeyi, bu yanlışı neden anlattın?" Yanlış olduğu için, yanılmış olduğu için insanların. Yardım yalnızca Allah'tan istenir biliyorsun. Ölülerden medet ummaz biz gibiler. Bir yanlışı düzeltemeyeceğini bilsem de ve belki de yatan kimse olmasa da o mezarda, ben bilmeni istedim ki; yalnızca Allah'a dua edilir. Gayrisi batıldır, hurafedir, yalandır.

İnan bu cümlelerin yazarının şimdiye değin bir türbeye gidip de birşey murad etmişliği de yoktur. Amacım tasvip değil

de tashihtir belki de. Öyle olması gerekir. Yoksa bir türbede yatan kişiden medet umanlara ıslahtan başka edecek bir duam da yoktur.

* * *

Ey kâri! "Aşk olsun" diye dua etmek istiyorum sana. Lakin kazara duamın kabul olmasından korkuyorum. Zira aşk dedikleri can yakıyor.

Canın yanmasın istiyorum.

FATİH DUMAN
Mart 2013, İstanbul

İstanbul
Ocak 2013

—Sus ki Ürkütmeyesin Kitapları—

AKŞAM HENÜZ OLMUŞTU. İstanbul'da bir kış günü... Karlarla kaplanmış sokaklar, beyaza bürünmüş ağaçlar ve soğuk... Alabildiğine üşüyordu caddeleri İstanbul'un. Ellerini ceplerine sokup da yürüyenler, bir masalın en dipsiz hayallerine dalar gibi nereye yürüdüğünü kestiremez halde giden garip âdemler tipiyle boğuşuyordu. Sonra güneş batar batmaz ortalığa hücum etmiş karanlık ile aydınlık arası bir tuhaf ışık bulutu. Bir köşeye sinmiş sokak kedileri, karda tuhaf ayak izleri. Sokak lambalarının beyaza boyanmış başları ve kar; İstanbul'un buza kesmiş gözyaşları.

Bir köşede otobüs bekleyenler, bir kaldırımda kayıp da düşmemek için ağır ağır yürüyenler, sonra pencerelerinden bu hali seyredenler... Hepsi sanki bu anı beklemiş gibi ve sanki hepsi hep şimdi oldukları yerde olmak istemiş gibi. Tuhaf, herkes aynı yerde lakin herkes başka...

İşte tam şurada, tam karşıdaki caddenin kenarında üzerinde yazın dahi giymenin cesaret isteyeceği kadar ince bir ceketle dolaşan, sakalı kardan mı yaşlılıktan mı bu denli beyaza boyanmış bilinmez bir âdem. Beli tam orta yerinden bükülmüş, elinde baston niyetine kullandığı tahta parçası, ayaklarında delikleri ta uzaklardan dahi belli, bir çift bile olamayan iki farklı ayakkabı. Lakin diğer elinde buğusu dahi bir garip iştiha yaratacak şekilde tüten bir kâğıt bardak. Belli ki, çay var içinde. Ve belli ki, biri tutuşturmuş eline. Sırtını duvara dayamış da sanki son yudumuymuş gibi içiyor adam.

Sonra diğer tarafta birşeylerden kaçar gibi giden genç bir adam daha. Gözündeki gözlüğü soğuktan buğulanmış; duruyor duruyor, siliyor onları. Elinde bir koca çanta... Belki bir acelesi var veya soğuktan kurtulmak için bu denli acele ediyor. Bilinmez ki... İnsan, hayatını bilmediği bunca insana bakarken türlü hayaller kuruyor işte.

* * *

Kütüphanenin penceresinden dışarı bakarken bütün bu olanları ve insanları garip bir heyecanla seyrediyor kütüphaneci. Dışarıda insanlar bunca soğuk ile boğuşurken o, pencerenin hemen dibindeki kalorifer peteğine daha bir iştiyakla değdiriyor ellerini. Aklında kimbilir hangi zamanların unutulmamak için direnen hatıralarıyla bir o köşeye bir bu köşeye, bir o adama bir bu adama bakıyor. Ve belki de hepsinin halinde kendinden bir parça buluyor. Sonra üzerindeki kalın kazağının kollarını parmaklarına kadar çekip buğulanmış camları siliyor.

İstanbul'un Anadolu yakasındaki bu kütüphanede zaman işte en fazla bu kadar heyecanla beraber akıyor. Yapabildiği tek şey ya elindeki demli çayıyla hayaline girebildiği bir kitap ya da pencereden seyrettiği ve sanki bir başka boyutmuş gibi orada öylece pencerenin ardında duran dünya. Ki bunlar da

çoğu vakit ya kitap isteyen birinin cümleleriyle ya da zamansız çalan bir telefonun sesiyle bölünüyor.

İşte tam şimdi, kimsecikler yokken doyasıya seyrediyor bu heyecan dolu manzarayı. Birazdan belki biri kayıp düşecek ya da belki birileri ellerinde top şeklindeki karları bir başkasının üzerine atacak diye bekliyor öylece. Ama hiçbiri olmuyor. Kar artık eskisi gibi rahmet değil de zahmet oluyor bu zamanın insanlarına. Kimse kar ile eğlenmiyor, bu zaman insanın elinden nelerini alıp da götürüyor böyle!

Doğma-büyüme İstanbullu olmasına rağmen İstanbul'u çok da sevemiyor kütüphaneci. Hatta İstanbul'un bile bu halinden memnun olmadığını biliyor. Şehirlerin ecesi denen bu tayyib belde artık eskisi gibi değil ve belki de hiç öyle olamayacak diye içten içe üzülüyor pencerenin arkasından bakarken.

Neden sonra birden çekiliyor o belki bir saattir durduğu pencerenin önünden. Hayalinden sıyrılıyor. Masanın üzerindeki kâğıtları topluyor. İade edilmiş kitapları alıyor elleri arasına. Numaralarına bakıyor sonra ve teker teker yerlerine yerleştiriyor onları. Akşam saati, kimsecikler yok kütüphanede. Hem zaten insanlar kütüphaneye gelmeyi unutalı da çok oldu. Birkaç öğrenci ve bir-iki meraklı işte. O kadar...

Tek tek kitapları koyarken yerine bütün sessizliği işitip, kitap kokularını tekrar genzine çekiyor. Bir an kapatıyor gözlerini ve belki de hep ve sadece burada olmak istiyor. Zira kitaplar üzmüyor insanı, canını acıtmıyor onlar. Hem ne gariplik var ki bunda? Ömrü kitapların arasında geçmiş biri elbet en ziyade onları sevecek.

Son kitabı da yerine yerleştiriyor kütüphaneci. Sonra şöyle bir göz gezdiriyor, yeri değiştirilmiş kitap var mı diye. Zira inanıyor ki başka başka yerlerde duramaz kitaplar, yerlerini yadsırlar. Ne büyük vicdansızlıktır *Divan-ı Hikmet*'ten *Kutadgu Bilig*'i ayırmak, nasıl bir zalimliktir Gölpınarlı'yı Mevlana'nın dizi dibinden koparmak, hem nasıl bir hadsizliktir

Kur'an-ı Kerim'i en baştaki yerinden almak. Vicdanı el vermiyor da hepsini bir bir yerli yerine koyuveriyor. Zira kitapların da hakları vardır diye inanıyor o. Öte âlemde yakasına yapışsalar da sorsalar ondan haklarını? Ne diyecek? Hakkına girmekten korkuyor o. Kitapların hakkına girmekten...

Sonra geziyor raflar arasında. Nazlı nazlı duran kitaplara bakıyor. Kiminin haline seviniyor; tenhada kalmış, unutulmuşlarına acıyor. Zira unutulmuş, terk edilmiş, bir köşede boynu bükük, okunmayan kitaplar. Ah ki, onlar bir ebter çaresizliğiyle birinin gelip de dokunmasını bekliyorlar nazlı bedenlerine. Zira en hüzünlü kitaplar hiç okunmayanlarıdır, biliyor.

Daha kimbilir kaç vakit bu halde geziniyor kütüphaneci. Bir o kitabın nazlı gerdanında gezdiriyor parmaklarını, bir diğerini sinesine basıyor. Belki de daha günlerce bu halde kalmak için dua ediyor, öyle istiyor kütüphaneci, lakin bir ses geliyor öteden. Şu yeni yetme, adap bilmez, kitapların dilinden anlamaz genç kütüphanecilerden biri ötelerden sesleniyor. Hem bilmiyor mu kütüphanede sükût edilir? Okuyanları rahatsız etmemek için değil, okunanları; kitapları rahatsız etmemek için sükût edilir.

"Bilal ağabey!" diyor bütün bir sükûtun sırrını bozarak. Ve sanki bir ses yükseliyor *Sahih-i Buhari*'nin sayfalarından: "Susmak huyların efendisidir" diyor Hz. Peygamber aleyhissalâtu vesselam. Ve tekrar sesleniyor genç kütüphaneci, "Bilal ağabey!" diyor bu kez daha yırtıcı bir sesle ve bu kez *Mesnevi*'nin sayfaları arasından süzülüyor bir ses: "Suskunluğum asaletimdendir" diyor. Sonra bir diğer kitaptan feryat sesleri düşüyor yalnızca kütüphaneci Bilal'in kulaklarına:

"Sana, senden olur her ne olursa/Başın selamet bulur dilin durursa."

Lakin durmaya ve susmaya niyeti yok bu genç kütüphanecinin ki, bir kez daha sesleniyor ve sonra bir kez daha ve

kitaplar yine haykırıyor ötelerden Bilal'e. Kimbilir, hangi eski zaman kitabının, hangi hikmetli hikâyesinden bir bülbül kelam ediyor şahine: "İkimiz de kuşuz. Lakin sen padişahın sarayındasın, ben ise gülistanda dikenlerle boğuşur dururum. Sen izzet ikram görürsün sarayda, oysa ben bir gülün uğruna gülistanda cefanın türlüsünü çekerim. Feryad eder ağlarım." Bu kez şahin bülbüle kelam ediyor "Ben" diyor, "bin murad alırım da birini demem. Sense bir murad almadan feryad edersin. Bil ki; susan murad alır, öten murad almaz" diyor ve tebessüm ediyor Bilal. Kuşlar bile biliyor hakikati, oysa insanlar, bilemiyor.

Bu kez sesi kesiliyor genç kütüphanecinin. Belki birkaç saniye sonra geliyor da Bilal'in karşısına dikiliyor.

"Hah, Bilal ağabey!" diyor "Çıktın sandım. Kar yolları kapatmış radyoda duydum. Senin evin karşıda, gidebilir misin bilemem ağabey. Ama istersen bize gel diyecektim."

Az önce olanlar, kitapların söyledikleri ve bu kütüphaneci gencin sesi aklına geliyor Bilal'in. Kulaklarında daha bülbülün şakımaları vardı. Sonra bir de bu genç kütüphanecinin hançeresini yırtarcasına seslenişi...

Ama hepsinden sıyrıldı Bilal. Zira cahile laf anlatmak ne zor şeydi. Kitaplara edebi olmayanın, insana ne edebi olurdu ki?

"Sen merak etme evlat" dedi, "ben giderim. Hem gidemezsem de ararım seni. Madem yollar kötü, sen çık, bekleyip de darda kalma" dedi Bilal.

"Peki Bilal ağabey. Ben çıkıyorum o vakit. Haydi Allahaısmarladık" dedi ve Bilal'in yanından ayrıldı genç kütüphaneci.

Artık tamamen yalnızdı kütüphanede Bilal. Bir süre raflar arasında gezindi. Yerlerinde nazlı nazlı duran, sanki bir gönül meclisinde arz-ı endam eden kitaplara baktı bir kez daha. Rengârenk ciltlerine değdirdi bakışlarını. Ellerini uzatmadı hiç, zira dokunsa bırakamayacaktı biliyordu. Belki de bu cez-

benin cazibesinden kaçmak için ağır aksak adımlarla yürüdü yine pencereye doğru.

Az evvel durduğu yerde duruyordu şimdi yine. Ve yine aynı gözlerle etrafa bakıyordu. Doğru söylemişti genç kütüphaneci; kar daha bir şiddetlenmiş, tipiye çevirmişti. Kimden kaçıyordu, neye öfkelenmişti, kime bu denli hiddetlenmişti ki, gözyaşları dahi donuyordu İstanbul'un. Bilemedi.

"Keşke" diyecek oldu hemen tevbeye vurdu sözlerini. "Keşke bu yakada bir yerlere taşınsaydım" diyecekti söyleyebilseydi eğer dilinin ucuna kadar gelmiş cümleleri. Lakin o Anadolu yakasını İstanbul'dan saymıyordu pek. Dillendirmiyordu bu düşüncesini hiç. Zira kimine göre İstanbul burasıydı. Lakin onun için İstanbul demek Ayasofya demekti; onun için İstanbul Beyazıt, Divanyolu, Atmeydanı, Sultanahmet, Eminönü, Tahtakale, Fatih demekti. Belki de bu hissinden senelerdir biraz da inatla bu yakaya taşımamıştı fakirhanesini. Bilemezdi, belki de hata etmişti. Buralarda olsaydı evi, belki de şimdiye çoktan evine gitmişti.

"Neyse" dedi ve döndü ardına Bilal. Geniş maun masasının hemen yanında duran askılıktaki mantosunu aldı geçirdi üzerine. Sonra sandalyesinin üzerine astığı atkısını doladı boynuna. Bir iki adım attı ardından. Önündeki upuzun koridordaki kitaplara baktı. "Kimse okumazsa boynu bükük kalacaklardı" diye geçirdi içinden ve acıdı kitapların bu haline.

Neden sonra aklına çantası geldi. Bir iki adım geri gitti bu kez. Masanın üzerinde yatırdığı çantasını aldı. Lakin işte orada, hemen çantasının altında incecik, ciltsiz, nazlı ve mahzun bir kitap duruyordu. Belki kitap bile denmezdi zira o kadar inceydi ki, hani orta yerinden çıt diye kırılacak gibi narin. Aldı eline önce. Bir o yanına, bir bu yanına baktı. Kütüphanenin mührünü aradı. Lakin yoktu. Bir isim... O da yoktu, isimsiz bir kitap, isimsiz birkaç on sayfa. "Belki de herhangi bir kitabın cildi arasından düşmüştü buraya..." diye geçirdi içinden. Ama

hep burada mıydı bu incecik kitap, unutmuş muydu, yoksa biri mi koymuştu? Düşünmedi hiç.

Bir sayfasını açtı bu incecik kitabın. Birşeyler arar gibi gezdirdi gözlerini. Evet vardı. İç sayfanın tam orta yerinde kısacık bir cümle. Hem bu kadar narin bir bedene koca bir cümle yakışmazdı ki!

Karlı bir İstanbul akşamı. Anadolu yakasında tenha bir kütüphane. Herkes gitmiş, sesler kesilmiş, belki binlerce kitabın şahitliğinde o iç sayfanın orta yerinde yazılı cümleyi okudu Bilal:

"Sus! Kimseye anlatmadığın hikâye yalnızca senindir."

Bir garip tebessüm geldi de kondu kirli sakallarının çevrelediği dudaklarına Bilal'in. Kitaplar... Şimdi tebessüm ediyordu. Zira kitap konuşuyordu sanki. Hem anlatma diyordu hem de kendi anlatacaktı belli ki. Ah kitaplar! Yaparlardı böyle, naz ederlerdi. En olmadık zamanlarda kendine çekerlerdi böyle. "Sus" diyordu ya kitap, Bilal de sağ elinin şahadet parmağını dudaklarının üzerine getirdi. Ve aldı çantasının içine koyuverdi kitabı. Tatlı kitaptı, nazlı kitaptı ve halden anlayan bir kitaptı belli ki. İnsanlar vardı, ama kitaplar candı.

Çantasına koyduğu kitapla kapıya doğru yürüdü Bilal. Lakin kütüphanenin uzun koridorunda hâlâ yankılanıyordu o nazlı kitabın ilk cümlesi:

"Sus! Kimseye anlatmadığın hikâye yalnızca senindir."

* * *

Kütüphaneden çıkalı bir saat kadar olmuştu da zorla iskeleye gelebilmişti Bilal. Kütüphaneden çıkar çıkmaz bindiği mavi ile yeşil arasında bir rengi olan minibüste ve içine istif edilmiş onlarca insanla dura dura da olsa gelebilmişti. Minibüste ayakta beklerken insanlara bakmıştı öylece. Herkes bir yerlere gidiyordu ama neden? Herkesin mi evi diğer yakasındaydı bu şehrin? "Ne tuhaf" diye geçirdi içinden; aynı derdi çektiğin in-

sanlar kardeşin oluyordu evvel vakitte senin. Oysa şimdi belki bir diğerinin ciğerinden çıkan nefesi çekiyordun içine de tek bir kelimecik olsun konuşmuyordun. Konuşamıyordun.

Sonra bir ufacık çocuk görmüştü minibüste. Minibüsün koridor denemeyecek kadar dar tarafındaki koltukta annesinin kucağında, sadece gözleri görülecek şekilde sarmalanmış ama yine de gözlerindeki masumiyetin gizlenemediği bir çocuk...

Çantasında her zaman böyle dünyanın en masum varlıklarına vermek için bulundurduğu çikolatalardan birini uzatmıştı çocuğa Bilal. Belki de tebessüm etmişti çocuk ama görememişti Bilal. Zira gözlerine kadar kapalı olan atkısı bir perde olmuştu tebessümüne. Birinin tebessümünü örtmek ne büyük zalimlikti. Almamıştı çocuk, ilkin hemen başını çevirip annesinin gözlerine bakmıştı. Ve bu bir anlık ve hem de hiçbir kelimenin geçmediği, sadece bakışlarla anlaşılan emri hemen anlamıştı. Zira sertçe bakmıştı annesi gözlerine ve çocuk kendine uzatılanı almamıştı. "Ne tuhaf" demişti Bilal kendi kendine "Ne tuhaf! Artık çocuklar bile güvenemiyor insanlara."

Sonra biraz kırgın ve belki de mahcup bir edayla gerisin geri çantasına koymuştu elinde kalmış çikolatayı. Belli ki bir başka masumun nasibiydi bu. Ve bir çocuk da olsan nasipten öte köy yoktu.

Neden sonra minibüste bir saat boyunca kader arkadaşlığı ettiği insanlara bakmıştı bir bir. Kimse mutlu değil gibiydi. Kimsenin gözleri parlamıyor, kimse sanki burada olmak istemiyor gibiydi. Ki haklıydılar da belki... İlk kez gördüğü ve bir daha da hiç görmeyeceği bir sürü insanla sarılacak kadar yakın mesafede olmak, tuhaf şeydi. Hani "kardeş" dese tuhaf tuhaf bakardı herkes yüzüne, lakin kardeş kadar yakındı şimdi hiç tanımadığı bu insanlarla.

Zaman acayip birşeydi demek ki. Bir masum çocuğun gözlerinden güveni, onlarca insanın ruhundan memnuniyeti,

sevgiyi, merhameti almıştı. Peki ya ne vermişti karşılığında? Bilemedi, kendi sorusuna cevap veremedi Bilal.

Sadece bu yapışkan, kirli ve nemli minibüs içinde yanan mavi loş bir ışığın altında hoşuna giden tek şey şoförün bir yukarı bir aşağı sallanarak dinlediği ve herkese dinlettiği biraz isyan, biraz hakikat, biraz da ümitsizlik kokan bir türkünün sözleriydi: "Ah yalan dünya! Yalandan yüzüme gülen dünya..."

Daha türkü bitmemişti ki iskeleye gelmişti minibüs. Ve bütün bir kalabalıkla beraber inmişti minibüsten Bilal. İnerken tekrar baktı ardına. Az evvel kendisine uzattığı çikolatayı almayan çocuğa baktı tekrar. "Geldik mi anne?" diyordu çocuk. Ve "Geldik" diyordu annesi. Çocuk inanıyordu. Belli ki yalnızca annesine güveniyordu.

* * *

İşte şimdi minibüsten inmiş iskeleye doğru ağır adımlarla ilerliyordu Bilal. Gökyüzünden parça parça düşen karlar geliyor yüzüne, gözlüğüne konuyordu. Kar güzeldi aslında, hem de çok güzeldi. Lakin neden bu kadar acelesi vardı ki insanların? Hem karı nimet olmaktan çıkarıp da külfet eden yine insanlar değil miydi? Öyle olmalıydı ve hakikat öyleydi de. Arabalar olmasaydı mesela ya da insanlar yürüyerek gidecek olsalardı yine bu kadar çile çekerler miydi?

Mesela çok eski vakitler olsa illa çıkıp da gideceklerse bir yere atlanıp da gitselerdi. Atlar yolda kalır mıydı ki? Hem belki o kadar eski bir vakit olsaydı uzattığı o hediyeyi alırdı o çocuk. Tuhaftı. Kar yağıyordu. İnsanlar aynı amaç uğruna ve aynı yere gidiyorlardı lakin ne birbirlerini tanıyorlar ne de tek bir kelam ediyorlardı.

Hemen ileride bir genç kız kayıp da düşmüştü işte. Ama kimse tutmamıştı elinden. Ve anlamıştı Bilal. Zaman insana çok şey veriyordu. Lakin insanları alıyordu ondan. Yalnız hem

de yapayalnız bırakıyordu. Yani ki kar değildi kötü olan, zamandı, insandı.

İskelenin önündeki bilet gişelerine kadar gelebilmişti Bilal. Şimdi kalabalık birkaç misli artmıştı. Kimse geçmiyordu içeri. Biraz daha bekledi. Sonra biraz daha...

Belki bir yarım saat sonra gişenin hemen yanında duran güvenlik görevlisinin sesi duyuldu. Hani eski vakitlerin tellalları gibi en öne çıktı. Belki elinde bir davul olsaydı, sonra pala bıyıkları yanaklarına doğru aksaydı ve "Ey ahali!" diyerek başlasaydı söze. Lakin değildi. Vakit o vakit değildi. Yüzü tıraşlı, üzerinde bir polisi andıran kıyafetleriyle bir gençti işte.

"Şiddetli yağan kar nedeniyle seferler iptal edildi" diyordu. Ve o öyle der demez bir uğultu yükseliyordu kalabalıktan. Az evvel yanında kimsecikler yokmuş gibi duran, yalnızlığıyla yalnız başına yürüyen ve kimsenin varlığı umurunda olmayan bütün bu insanlar şimdi ve aniden birbirlerinin farkına varmışlardı sanki. Evet konuşuyorlardı, konuşabiliyorlardı. Kimi "Ne edeceğiz? Nasıl gideceğiz?" diyor; kimi, "Böyle iş mi olur? Köprü de tıkanmış zaten, üç saat sürüyormuş karşıya geçmek" gibisinden sözlerle isyan ediyor, kimi kalabalığın varlığına aldırmadan en galiz küfürleri savuruyordu havaya. Herkesin ağzından çıkan buharlarla havaya savrulan kelimeler... Evet, hepsi konuşmayı biliyordu meğer ve demek ki herkes birbirinin farkındaydı aslında.

Bütün bu insanlara baktı bir süre Bilal. Sonra elini mantosunun iç cebinde duran telefonuna attı. Belki de artık bir örneği daha bulunmayan, cazibesini çoktan kaybetmiş ve telefon etmekten başka artı bir özelliği olmayan cihazın tuşlarına bastı. Evini arıyordu. Bir süre bekledi. Sonra eşinin sesini duydu karşıdan.

"Benim hanım, benim. Merak etme. Yok birşey. Yollar kapalı ya bir arayıp haber vereyim dedim. Bilmiyorum ki, ne zaman gelirim. Ama yollar kapalıymış işte. İskeledeyim. Seferler

iptal olmuş. (...) Bilmiyorum nasıl geleceğimi. Köprü de kapalıymış. (...) Öyle. Belki bu geceyi bu tarafta geçiririm. Bizim kütüphanede çalışan gençlerden biri var ya, hani geçen yaz düğününe gitmiştik. O davet etti, belki onda kalırım. (...) Tamam, merak etme sen, ben ararım. Dikkat edin. Çocuklara da selam söyle, korkmasınlar."

Sonra telefonunu yine aldığı yere koydu ve ardına döndü yürüdü Bilal. Ne yapacağını bilemedi. Sadece yürüyordu. Eve gitmek için bütün yolları denemeli miydi? Yoksa o genç kütüphanecinin davetine icabet edip de onun evine mi gitmeliydi? Karar veremedi. Bir süre yağan karın altında ve bu kez kalabalıktan ayrı bir tenhalığa doğru yürüdü. Birden ne kadar uzun zamandır karın altında böyle gayesiz ve yalnız başına bir telaş ve acele hummasına tutulmadan yürümediği geldi aklına. Biraz daha yürüdü, sonra biraz daha. Üşüyordu, ama üşümek de güzel değil miydi? Hele bir de çay olsaydı şimdi elinde. "Şöyle sıcak sıcak dumanı tütseydi" diye geçirdi içinden. Lakin yoktu işte ve buna da şükürdü.

Belki bir yarım saat ya da biraz daha fazla böylece yürüdü yağan karın altında. Karlara bastıkça çıkan sesleri dinledi. Sonra ayağının kar üzerinde bıraktığı izlere baktı. Şehri belki bir daha hiç bu kadar yalnız bulamazdı. Kar yağıyordu İstanbul'a ve insanlar bir cüzzamlıdan kaçar gibi kaçıyorlardı işte. Bir o kalmış gibiydi. Ya cüzzamdan korkmuyordu ya da şehrin tutulduğu bu illete çoktan tutulmuştu bile. Belki de cahil cesaretiydi bu. Ama kar güzeldi ve İstanbul'a çok yakışıyordu.

Bir süre tereddüt etse de kütüphaneci genci aramaya karar verdi. Numarasının yazılı olduğu kâğıdı çantasına koymuştu çok evvelden. O kâğıdı almak için açtı çantasını. Sonra tek eliyle aramaya başladı. Bulamıyordu. Bir süre daha aradı. Sonra çantasındakileri birer birer çıkarmaya başladı.

Eline ilk gelen, kütüphaneden çıkarken gördüğü ve evine giderken okumayı düşündüğü o incecik kitaptı. Unutmuştu

onu. Önce aklına gelmedi, lakin sonra "Kâğıt belki de bu kitabın ara sayfalarından birindedir" umuduyla açtı sayfaları. Son sayfaya kadar hızlıca göz gezdirdi, yoktu. Sonra tam çantasına geri koyacaktı ki, en arka sayfanın ortasında ilk sayfada olduğu gibi tam ortada, yalnız başına kalmış bir cümle gördü.

Bu kez tebessüm etmedi. Şaşkındı. Hem de anlayamadı bunun ne hal olduğunu. Esasında biliyordu insanların kitapları okuduğu gibi kitapların da insanları okuduğunu. Kararını vermişti şimdi, genç kütüphanecinin evine gitmeyecekti. Kütüphaneye geri dönecek ve incecik, narin, nazlı ve belki de sırlı bu kitabı okuyacaktı. Hem kitaplarla dolu bir kütüphanede sabahlamaktan daha tatlı olabilir miydi bir başka şey? Bir kez daha baktı kitabın en arka sayfasındaki yazıya. Bir kez daha şaşırdı. Belli ki bu kitap onunla konuşmak istiyordu. Öyle inandı ve öyle de yapacaktı. Bir kez daha okudu yazıyı:

"Kar en ziyade İstanbul'a yakışır" yazıyordu en orta yerde. Tebessüm etti bu kez Bilal ve kitabı tekrar çantasına koydu. Yürüyerek, geldiği yere; kütüphaneye gidiyordu. Lakin işte şimdi acele ediyordu. Zira karın durmasından, büyünün bozulmasından korkuyordu. Değil mi ki; "Kar en ziyade İstanbul'a yakışır" diyordu kitap, kar dinmeden okunmalıydı o vakit. Bilal de öyle inandı ve hızlı adımlarla yürüdü İstanbul'a çok yakışan karın üzerinde.

* * *

Kütüphanenin büyük demir kapısının önüne geldiğinde kar daha da hızlanmıştı. Artık sokak lambalarının sarı ışıkları bile belli belirsiz görünüyor, sokaktan tek tük birkaç araba, o da güçbelâ gidiyor ve Bilal kar üstünde kendi ayak izlerinden başka bir ayak izi görmüyordu. Kendine doğru esen ve yüzünü sanki bir jilet gibi yalayıp geçen rüzgâra da aldırış etmiyordu ama üşümüştü ve hatta yorulmuştu. Kırk ile başlayan bir yaştaydı ve bu yaşa geldiğini hiç zannetmiyordu. Öyle olurdu

zaten; geçmiş olan seneler gün gibi, gelecek olan günler sene gibi hissettirirdi kendini insana. Zaman sinsiydi, hem de çok.

Bir ara etrafa bakındı. Birkaç saat evvel kütüphanenin penceresinden seyrettiği sokak şimdi bomboştu. Sadece rüzgârla gelen bir uğultu vardı. Belki de şu anda onu da bir camın ardından seyreden birileri hakkında hayaller kuruyor ve hatta "Bu karda kışta ne ediyor bu adam sokakta?" diye içlerinden geçiriyorlardı.

Bir kez daha bakındı etrafına. Soğuk havayı bir kez daha ciğerlerine çekti. Bir sigara yakmak geçti içinden. İyi giderdi. Lakin vazgeçti. Daha birkaç ay olmuştu bu illetten vazgeçeli. Lakin yine de arada bir nikotin ihtiyacı hâsıl oluyordu işte. Şimdi de öyleydi. Hem sigarası da yoktu yanında, isteyecek bir âdemoğlu da yoktu ki, ilaç niyetine de olsa bir nefeslik çeksindi.

Çantasının en önde olan cebinden kütüphanenin anahtarlarını çıkardı. Sonra hiç de acele etmeden yavaş yavaş bahçe kapısını açtı. Birkaç basamaklı merdivenden soğuk küpeştelere tutunarak çıktı. Sonra büyük ahşap kapıyı da aynı yavaşlıkla açtı. İçeriden dışarı doğru gelen sıcak hava birden ürpertti onu. Sonra gözlüğünün buğulandığını hissetti. Ne sinir bozucuydu ve hep böyle olurdu. Sağ elinde anahtarlar vardı o da sol elinin parmaklarıyla sildi gözlüğünün camlarını, ama kâr etmedi. Bir daha buğulandı, o bir daha sildi. "Neyse" dedi kendi kendine ve kapıdan içeri girdi ve kapattı kapıyı. İçeride insanın ciğerlerine çarpan bir kitap kokusu vardı ve Bilal'in en sevdiği koku buydu.

Işığı yakmak için elini hemen kapının yanındaki duvara götürdü. Bir kez bastı düğmeye. Ama ışıklar yanmadı. Sonra bir kez daha denedi. Hayır, yine yoktu. Muhtemelen elektrikler kesilmişti. Karanlıkta kalacaktı. Üzüldü önce, sonra sevindi. Seneler sonra ilk defa yalnız başına bir gece geçirecekti ve elektrikler kesikti, lakin mum neden vardı ki? İşte bunun için.

Bir eski zaman kütüphanecisi gibi hissetti birden kendini, sevindi. Kimbilir elektriklerin, dijital aletlerin ve daha bunun gibi bilmem nelerin olmadığı bir zamanda sadece kitapların arasında ve sadece, sade ve alelade bir kütüphaneci olmak...

Mantosunun iç cebinde duran telefonunu aldı eline. Rastgele bir tuşuna bastı. Sonra önüne doğru tutarak maun masasına doğru yürüdü. O an telefonun bir başka işe daha yaradığını anladı. Ki bu aletin yapabildiği pek çok işten daha faydalıydı bu.

Masanın yanında gelince hemen sandalyenin sağ tarafındaki en alt çekmeceyi açtı. İçinden kimbilir hangi zamandan kalma mumlardan birini aldı. Sonra çekmecenin içinde gezdirdi elini. Bir çakmak ya da bir kibrit bulabilirim umuduyla her yere değdirdi parmaklarını. Yoktu, bulamadı.

Masanın üzerine koydu mumu. Bir de diğer çekmecelere baktı. Lakin yoktu işte. Neden sonra hatırına hemen karşı koridorun sonunda duran diğer kütüphanecilerden birinin masası geldi. Bir de onların masalarına baksa ayıp mıydı ki? Belki evet, ama mecburdu, zaruret haliydi bu ve dinde dahi zaruretler memnu şeyleri mübah kılıyordu. En azından öyle söylüyordu Ahmed Cevdet Paşa *Mecelle*'sinde. O da bütün günahların vebalini Ahmed Cevdet Paşa'nın boynuna yükleyerek elindeki telefonun bu en işe yarar fonksiyonunu kullanarak ilerideki koridora doğru yürüdü.

Zorla da olsa masaya geldi. Bir bir açtı, elini attı çekmecelere. Kilitli olmayanların içinde bir çakmak bir kibrit aradı. Evet vardı. En üst çekmecede bir çakmak vardı. Lakin onun hemen yanında sırtı üstüne yatmış bir halde duran ve çakmakla koyun koyuna bekleyen bir paket sigara gördü. Hiç ummadığı anda eline geçen bu saadetin kefaretinden korktu bir an. Lakin ne yalan söylemeli, sevindi Bilal. Tebessüm etti: "Allah'tan başka birşey isteseydim" diye geçirdi içinden.

Sonra bulduğu bütün ganimetleri alarak ve yine bir selam

göndererek Ahmed Cevdet Paşa'nın ruhuna ve telefonunun beyaza çalan ışığını yere tutarak yürüdü. Masasının başına gitmiyordu bu kez. Tam aksi istikamete yürüyordu. İleride bir köşeyi suntalarla çevirip de mutfağa benzer bir hale getirmişler, hem yemeklerini orada yiyorlar hem de koydukları ufak ocakta çay yapıp içiyorlardı. İşte oraya gidiyordu şimdi. Bütün bu olanlar sıcak bir çay içmek, çayın her yudumunun tadını değilse de zevkini ve huşusunu daha ziyadeleştirmek içindi sanki. Zira dışarıda kar yağıyordu, soğuktu, elektrikler kesik ve bir mumun ışığıyla seyredecekti her yeri. Ha bir de ve en önemlisi; yalnızca kitaplar vardı. Bir de kaderi vardı insanın ve herşey kaderi için hazırlanıyordu.

Küçük kapısından girdi, mutfak olamamış, ama mutfağı andıran odanın. Az ilerideki ocağın başına geldi. Çaydanlığa suyu doldurdu. Sonra demliğe bir tutam çay atıverdi. Sonra ocağın üzerine koydu çaydanlığı. Elektrikler kesikti ve iyi ki kesikti de ısıtıcıyla değil de ateşle kaynayan suyla demlenmiş bir çay içecekti. Az evvel bir ganimetmişçesine aldığı çakmağı ile yaktı ocağı. Sonra karşısındaki raftan ince belli bir çay bardağı ve bir çay tabağı koydu tezgâhın üzerine. Suyun kaynamasını bekleyemeyecekti. Zira beklenen hiçbir şey çabuk geçmezdi.

Çıktı dışarı. Masasına doğru yürüdü. Halen dahi elindeki telefonu ona yol gösteriyordu. Birkaç on adım atmıştı ki bir uyarı sesi yükseldi telefonundan. Evet, bataryası bitiyordu. Bitsindi zaten. Şu ortama, bu bütün ahvale sığacak şey miydi bu teknoloji! Değildi. Bitsindi, bitmeliydi. Hem zaten artık ihtiyaç da kalmamıştı ona. Bu kez telefonu bulanın ruhuna bir dua gönderdi Bilal. Lakin haberleşme işini bihakkın yerine getirdiği için değil, yolunu aydınlattığı içindi bu.

* * *

Masasının başına geldi Bilal. Cebinden çıkardı çakmağı ve az

evvel masasının üzerine koyduğu mumu yaktı hemen. Önce biraz sönük sonra bir fer ile yanmaya başladı fitili. Alazlandıkça etraf sarı bir renge boyandı. İşte şimdi herşey tamamdı. Bir mum yakınca zaman kayboluyordu. Geçmişe gidiyordu insan. Bu sarı ışık aslında henüz keşfedilememiş bir icattı. Zira geriye götürüyordu vakti.

Mumun elif endamı nazlı nazlı salınırken masadaki saate baktı Bilal. Dokuza çeyrek vardı. Sonra pencereye çevirdi yüzünü. Dışarı bakacaktı lakin dışarısı karanlıktı. Her yer bir siyaha boyanmış, gece yere inmişti sanki. Arkadan vuran mumun sarı ışığı, dışarının zifiri karanlığı bir aynaya çevirmişti pencerenin camını. İşte şimdi pencereye bakıyor, lakin kendini seyrediyordu Bilal. Cama vuran aksinde bir başkalık aradı. Lakin bulamadı. Yüzünde yer yer ağarmış kirli sakalları, üst kısmı mümbitliğini yitirmiş ve çoktan nadasa çekilmiş saçları, sonra gözlüğünün çevrelediği kısık kara gözleri... Kendisi miydi bu gördüğü?

Ne tuhaftı, insan böyle durumlarda bir yabancıya bakar gibi bakardı. Oysa kendisiydi bu. Hepsi aynıydı işte. Camda seyrettiği kırklı yaşlarına gelmiş ve belki de içinde hissettiği o çocuk tarafının kendini görse 'amca' diyeceği bir halde ve şaşkın bakıyordu kendine. İnsanın en zor hissettiği şeydi zaman, sinsiydi, sezdirmeden geçerdi ve insan yaşlandığını en son kendi hissederdi. Oysa belki de cama vuran aksinde çocukluğunu görmeyi murad ediyordu o. Anasının sobayı yaktığı kış günlerinde pencere önünde dirseklerini kırmış dışarıdaki beyaz cümbüşü seyreden, sonra nefesini cama doğru üfleyip de buğusunda resim çizen o küçük çocuğu görmek istedi. Göremedi. Bir zaman eski vakitlerin hayali ile camdaki aksini seyretti. Tebessüm etti sonra. Zira bu denli hızlı ve sezdirmeden geçen zaman insanı kendine ancak tebessüm ettirirdi.

Neden sonra sıyrıldı hayallerinden. Çayı demlemek için yürüdü. Bu kez yanında hiçbir ışık olmadan girdi merdiven

altından bozma mutfağa. Çayı demlerken derin derin nefesler alarak genzine çekti bu leziz bitkinin kokusunu. Suyu döktükçe buram buram yayılan kokunun hiçbir zerresini heba etmek istemiyormuşçasına tekrar tekrar nefeslendi. Sonra geçip de karşısında bekledi. Birşeyi beklersen zaman geçmezdi, biliyordu, lakin beklemezsen de hiç geçmezdi. O sebeple belki de bir on dakika öylece bekledi.

Sonra demlendiğine kanaat getirince evvelden hazırladığı bardağa bir kutsal şerbet boşaltırcasına ve bütün ritüellere uyarak doldurdu çayı. İki şeker attı bardağın içine ve sükûnetle karıştırdı. Sonra ocağın ateşini iyice azalttı ve bardağını eline alıp masasının başına gitmek için yürüdü.

* * *

Geldi ve sandalyesine oturdu. İşte şimdi herşey tamamdı. Çayından yükselen buhar, çay kokusuna katılmış kitap rayihası, dışarıda bir uğultuyla gelen rüzgârın koynuna aldığı beyazın en saf halinde kar. Ve en güzeli sarı ışığıyla duvarları, kitapları ve değdiği herşeyi boyayan elif endamlı bir mum.

Masasının diğer kenarına koyduğu çantasını aldı Bilal. Kütüphaneden çıkmadan evvel alıp da çantasına koyduğu o kitabı çıkardı. Şöyle bir tekrar baktı ona. Ciltsiz, süssüz, makyajsız, garip kalmış ya da bırakılmış bir kitap... Bir kez daha baktı önüne arkasına. Hayır, yoktu ne kitabın ne de yazarının ismi. Tamamen isimsiz, tamamen sessiz...

Bir yudum aldı çayından. Bir süre o tadı almak için bekledi. Sonra az evvel diğer kütüphanecilerden birinin masasından Ahmed Cevdet Paşa'nın fetvasınca ve ödünç aldığı paketi çıkardı cebinden. Sonra paketten bir sigara çekiverdi. Uzun zamandır ki içmiyordu. Lakin şimdi içmeyecekti de ne zaman içecekti? Aldı sigarayı ağzına. Sonra mumun ateşine doğru yaklaştırdı. O kadar sessizdi ki, yanan tütünün çıkardığı cızırtı yankılanmıştı sanki. Derin bir nefes çekti. Özlemişti.

Sonra ilk sayfayı çevirdi tekrar. Bir kitap okunacaksa eğer tam zamanıydı şimdi ve herşey bir kitabı okumak için hazırlanmış gibiydi. Masanın kenarında duran mumu kendine doğru çekti biraz ve belki de uzun zamandır hiç olmadığı kadar istekle okumaya başladı kitabı.

"Sus! Kimseye anlatmadığın hikâye yalnızca senindir..."

İsimsiz Kitap

"Sus! Kimseye anlatmadığın
hikâye yalnızca senindir..."

Ah aziz dostum...

İstanbul'da zamanın nasıl geçtiğini anlamıyor insan. Bir güvercinin kanadı gibi ha değiyor rüzgâra, ha değmiyor. Ben, bu 'şehirlerin ecesi' denen diyara geleli iki sene olmuş. Desen ki iki gün, "Vallahi daha gecesi gelmedi" derim. Lakin zaman bir garip derviş, bir lahza olsun yerinde duramıyor. Her an bir nehir gibi akıp gidiyor işte.

Biliyorum; İstanbul'da gördüklerimi, öğrendiklerimi, işittiklerimi sana anlatmamı bekliyorsun aylardır. Sana şimdiye değin yazmamış olmamın sebebi, inan, burada gördüklerimin kıymetsiz olmasından değil; benim yazmak hususunda tembelliğimdendir. Lakin işte şimdi sana bir garip hikâyesini anlatacağım İstanbul'un. Esasında bunu daha evvel yazan biri oldu mu bilmiyorum. Zira hiçbir yerde okumadım, yalnızca ahalinin dilinden işittim. Kimi vakit bir kahvehane peykesinde, tütün dumanları ve taze çay kokuları arasında kulağıma dolan birkaç hikâye oldu. Kimi vakit de ben merak ettim de sordum.

Anlatacaklarım aslında yalnızca benim yaşadıklarım, be-

nim işittiklerim, benim gördüklerim değil. Belki yaşamak istediklerim belki de yazmak istediklerimdir. Bilemem. Lakin bir derviş gibi meczup olup bütün bir cihanın boynuma yüklediği dertlerden uzak kalmak isterdim. Belki de aklımı yitirmek, mecnun olmak dilerdim bu diyarı gördükten sonra. Lakin olamadım hiç. Ve belki de hiçbir zaman olamayacağım. Ben yalnızca bir serseri, bir garip, bir kimsesiz olabildim. İstidadımca ve itikadımca gittiğim, gördüğüm, gezdiğim her yerin bir hikâyesini yazdım yanımda taşıdığım kâğıtlara. Öyle ettim.

Lakin birşeyi anladım bu diyarda ben; aşk olmadan hiçbir şehre giremez, hiçbirşey işitemez ve hiçbir kelam edemezmiş insan. Aşk olmadan bir adım dahi gidemezmiş. Sana aşk diyorum, anlamıyorsun belki. Belki de anlayamayacaksın. Yine de izaha çalışayım. Ben her ne varsa aşk gözüyle bakıyorum artık ona. Buralarda onu öğrendim. Aşkı öğrendim, aşkla bakmayı, aşkla görmeyi, aşkla yürümeyi... "Bir ananın balasına, bir çocuğun babasına duyduğu his dahi aşktır diyorlar" buralarda. "Aşk vazgeçilmez olandır, bedende değil de canda yer bulandır aşk. O vakit neyi seviyorsan sen, aşkın ona olmaz mı? Hem âşık olmazsan eğer, aşkı sinene koyan darılmaz mı?" diye soruyorlar.

"İlahî aşk bu bahsettiğin; doğunun hikâyesi budur" diyorsun bana. Duyuyorum inan. Lakin neden böyle bir ayrılığa gerek duyuyorsun ki? Aşkın her hali hoş değil midir? Öyle olmaklığı gerekir. "Zira her var olanda ezelden var olanın, yani ki Ezelî Olan'ın bir nişanesi vardır, bilmez misin?" diye soruyor bana buranın insanları. Bir evlat dahi babasına, anasına nispetle çağırılırken; kaşı, gözü anasına, babasına benzerken onu en başta var edenin esma tecellisinden neden etkilenmesin? Göz ile görmüş gibi inanıyorum artık aziz dostum.

Neyse aziz dostum, bunları geçiyorum. İstanbul dendiği vakit aklına ne denli çok şey geliyor insanın bilemezsin. Ben asıl anlatacaklarıma geleyim, kelimeleri israf etmeyeyim. Her mektubunda sormuşsun bana oralarda hikâyesini anlatacağın bir

doğulu derviş yok mudur diye. Elbette var, hem de çok var. Ama ben sana kimsenin işitmediği bir hikâye anlatacağım. Ben de yeni öğrendim esasında bunu, yazılmamış ve doğal olarak okunamayan bir hikâye. Yalnızca halkın dilinde dolaşan, söylenen bir garip hikâye; Telli Baba dedikleri bir adamın hikâyesi...

İstanbul'a daha evvel gelmediğini bildiğimden önce birkaç malumat vereyim sana. Burada Sarıyer nam bir belde vardır. Görsen, dersin ki; cennet yere inmiş, sanki melekler gelmiş de bu diyarı şehir etmiş, deniz ile dudak dudağa bir belde. Güzel kelimesi burayı anlatmak için yetmiyor, eksik kalıyor, noksan kalıyor. İşte o beldede Rumeli Kavağı ismiyle anılan bir yer var. İstanbul Boğazı'nın ek kuzey kısmında gül bahçesi misal bir yer. İşte anlatacağım hikâye tam da burada bir mezarlıkta geçiyor.

Sen şimdi diyeceksin ki; mezarlıkta nasıl bir hikâye geçer? Ama bilmezsin, İstanbullular ölülerine pek fazla kıymet verirler ve hatta bazı mezarlarının etrafını çevirip de bir ziyaretgâh ederler. İsmine türbe diyorlar böyle yerlerin. Ben işte o türbelerden birini, bu Rumeli Kavağı'ndaki Telli Baba türbesini ve onun garip hikâyesini anlatacağım sana.

Hep benim de bir hikâyem olsun istemiştim. Bir başkasının yazacağı kadar kıymetli bir ömür geçirmedim belki. Ben de o sebeple sana; hiç tanımadığım bir âdemin hikâyesini yazdım. Öyle çok istemiştim ki bunu. Kader bana bir hikâye verdi işte. Gurbet ellerde, uzak diyarlarda, sessiz ve tanımadık topraklarda bazen hüzün, bazen garabet, lakin çoğu vakit gözyaşı kokan bir hikâye... "Gözyaşının da kokusu mu vardır ki?" deme sakın. Vardır aziz dostum, elbet vardır. Gurbette gözyaşları dahi vatan kokar insanların. Zira toprağı oradandır.

Şimdi sana anlatacaklarım belki de kendime dahi anlatamadıklarımdır. Hem her kelimenin bir sahibi vardır. Hem de ben öyle inandım ki, kimseye anlatmadığın hikâye senindir yalnızca. Lakin yine de dayanamadım. Yazdım. Bilir misin zihnindeki kelimeleri orada tutmak ne işkenceli, ne ızdıraplı bir haldir!

Bir tek kez olsun gönlündekini yazabilmişsen büyüyü bozmuşsun demektir. Ve yazmazsan şayet, yaşayamazsın. Ben anlattım, dayanamadım. Artık benim değil bu hikâye. Sen sus ki, benim değilse de senin olsun. Zira kimseye anlatmadığın hikâye yalnızca senindir.

Ben âlemin bu meşhur, cennete misal ve belki de en güzel şehrinde yalnızca gidişlerimi, kaçışlarımı, yok oluşlarımı düşünüyorum. Sadece onları düşlüyorum burada. Kendi kendime bir mektup yazmaya cesaretim yok. Esaretim cesaretime aman vermiyor. Sana yazıyorum ben de. Şükür ki sana yazabiliyorum. Lakin ne tuhaf! Bir başkası oluveriyorum bu şehirde. İstanbul bir garip şehir, insanı kendine benzetiyor. Sır veriyor sana, kendini ondan bir parça sayıyorsun.

Bu yazdıklarım sana hayal gelecek biliyorum. Zira doğunun rüyasını görmek için batıda uykuya yatılmaz. Buradaki düşleri bizim tabir etmemiz ihtimal bile değil. Anlaman için burada olman gerekir belki. Ama ben yine, yalnızca bir rüya olsa da, bu hikâyeyi sana anlatacağım ve çok görmek isteyip de göremediğin bu diyarlarda biraz senin için yaşayacağım.

Sana bir hikâye anlatacağım şimdi. Bir dervişin hikâyesini... Âşık bir dervişin hikâyesi... Bir doğu hikâyesi, bir İstanbul hikâyesi, bir şehir efsanesi belki. Lakin inanmak var etmektir hayalleri, hayal ise de inandım ben bu hikâyeye.

Ah dostum! Yaşayamadığım ne çok şey, söyleyemediğim ne çok söz var benim.

Dinle! Bu hikâye bir İstanbul rüyasıdır. Bir yabancının, İstanbul'da gördüğü düştür bu. Belki de zamanın lisansız sesidir. Bilemem. Bu hikâye, Telli Baba'nın hikâyesidir. Ve koynunda aşkı taşır. Hem bilemezsin aşk İstanbul'a ne çok yakışır.

Kardeşin G. Benjamin
İstanbul, 1962

İstanbul yalnızca bir şehir değil,
Henüz tamamlanamamış bir romandı...

"Uzaklar" diye bir yer vardı ve oraya gidiyordu herkes...

ÇOCUKLUĞUMDA HEP DUYDUĞUM, işittiğim ve belki de korktuğum bir yer vardı. Kim ne vakit bahsetse oralardan, gözlerine hüzün düşerdi. Kimi derinden bir ah çeker, kiminin gözleri nemlenir, kiminin yüzü gölgelenirdi. Sonra ağlardı kimi, bu diyarın ismini işitince ve en derunî ve yakıcı şiirler düşerdi dudaklarına şairlik istidadı olanların. Bilmezdim, lakin sevmezdim o diyarı, her ismini işittiğimde ürperir, hüzünlenir ve belki de hiddetlenirdim.

Ne vakit bir garip gelip de o diyardan bahsedecek olsa bütün mahalleli onun etrafında toplanır, tanıdık bir oğlun ya da babanın ve belki de kardeşin ismini işitme ihtimaliyle edilen sözlerin ellerine yapışırlar, gerdanını koklarlardı. Ama yine de kimse sevmezdi o diyarları zira giden hiç geri gelmezdi.

Çocukları o diyara göndermekle korkuturlar, bebeleri oralardan geleceklerin ismini söyleyerek avuturlardı. Kimbilir ne kötü, ne ızdıraplı ve ne denli mel'un bir yerdi. Böyle bir yeri kim, nasıl severdi?

Kimi oğuldan babasını, kimi anadan balasını, kimi kadından kocasını alan yerdi orası. Sevilmezdi, sevilmemeliydi ve hatta bir daha kimsecikler gitmemeliydi oraya. Lakin giderdi işte, sormadan, sual etmeden ve söylemeden giderlerdi. Geriye ya üzerinde birkaç kırık dökük cümle yazılmış mektup ya da sadece birkaç parça esvap kalırdı. Gidenler nasıl dayanırdı, nasıl yaşardı bilmem ama kalanlar hep ağlardı.

Çocukluk yıllarımdan hatırladığım en kötü yer, en korkunç mekândı orası. Zira kalan kimsesiz kalırdı, ağlardı ve gidenlerden geriye miras sadece bir beklemek kalırdı.

Pederim daha ben doğmadan gitmişti o diyarlara. Validem ise ben henüz yürüyemeden terk etmişti. Ah ayaklarım tutaydı, gidebileydim, yürüyebileydim ben de gitmez miydim onlarla beraber? Eteklerine yapışıp da inlemez miydim? Lakin henüz küçücük bir çocuktum ve gücüm gitmeye yetmiyordu. Ve daha o yaşlarda anladım ki, gitmek en zor yapılan şeydi âlemde.

Bu sebeple hiç sevmedim o diyarı, hep korktum, hep hüzünlendim. İsmine uzaklar diyorlardı ve ben ismi uzak olan bir diyarın var olduğunu sanıyordum. Anam geri döner, babam geri gelir diye vehmediyor, öyle inanıyordum. Yanılmışım.

Ve bir gün İstanbul'a düştü yolum. İstanbul uzaktı, ama ben ondan korkmadım hiç.

Sarıyer'de bir kahvehane

ZAMAN BURADA BİR GARİP geçiyor. Gün diyorsun, iki nefes alımı; vermeye dahi fırsatı olmuyor insanın. Gece diyorsun bir an uyumak istemiyor insan "Bu güzellikten bir lahza uzak kalırım" diye. Hiçbir şehre benzemiyor ve hiçbir şehir de ona benzeyemiyor. Hani diyor ya bir eski zaman seyyahı "İstanbul'a bir bakışımı bütün bir cihana değişmem" diye, başka bir cümle bulamıyorsun söyleyecek, sadece hayran kalıyorsun.

İşte ben, belki de böyle düşünerek, geldiğim günden itibaren bütün İstanbul'u adım adım gezdim. Kitaplarda ismini okuduğum, insanlardan pek çok sırrını duyduğum bir sürü meşhur ve tarihî yeri dolaştım da durdum bir sene boyunca. Sonra değişik yerler aradım hep. Kimsenin ismini duymadığı, daha evvel kimsenin anlatmadığı, hiçbir kitabın yazmadığı yerlere gitmeye ve belki keşfetmeye niyet ettim. Yazılmamış ne çok şey vardı, gidilmemiş ne çok yer ve bir hikâyesi olmayan ne çok insan.

Çok sonraları anladım ki; İstanbul denen bu latif beldede her insanın bir tarihi vardır. Hem İstanbul'un yazılmamış ne çok efsanesi vardır! Her ölünün bir hikâyesi, her yapılanın bir gayesi vardır. İstanbul'u her kim anlatsa eksik, kim onunla ilgili birşeyler söylese yarım kalmış. Kim ona güzel dese yalan, zira gözle görmeden anlaşılmaz. Her karışında bir ayrı efsun bulduğum, her beldesinde bir ayrı hikâye okuduğum, her insanının simasında bir ayrı hüzün gördüğüm şehir; adı İstanbul. De ki; hayal, de ki; rüya ve de ki; yalandır. Ama İstanbul yalnızca bir şehir değil, henüz yazılamamış bir romandır.

İşte ben bu romanı okumak için karış karış gezerken bu şehrin sayfaları üzerinde yolum Avrupa yakasının en doğu ucunda, başka bir deyişle Boğaz'ın en kuzey köşesinde bir semte düştü. İsmi: Sarıyer... Boğaz'ın kıyısında ilk adımımı attığım vakit Beşiktaş'ta idim, bilmem kaç zaman yürüdüm. Sonra Türklerin ismine dolmuş dedikleri eski bir araçla yol nereye götürürse gittim. Sonra yine yürüdüm ve yine yürüdüm. Bebek, Ortaköy, İstinye ve nihayetinde Sarıyer...

Sarıyer; öyle güzel ki, gördüm demeye fırsatı olmuyor insanın hayretten. Öyle güzel bir belde ki, bir yanı yeşil, bir yanı mavi. Denizin hemen kıyısına resmedilmiş bir renk cümbüşü sanki. Yanak yanağa, diz dize duruyor derya ile. Hani bir adım ileri atsan umman, bir adım geri atsan orman...

Bir yanında bir tepe; dağ, yeşillik, bir yanında bütün asaletiyle Marmara; mavi, hırçın ama masum, ama asil. Sonra sokakları taş döşeli, evleri ahşap, cumbalı. Dik, hem de çok dik yokuşlu. İnsanları bir acayip, keyif nedir biliyorlar lakin şirazeyi kaydırmıyorlar hiç, abartmıyorlar yani. Güzel belde, güzel şehir, güzel insanlar. Türkler bir yanda, bir yanda Rumlar.

İsmine neden Sarıyer demişler onu söyleyeyim; eski vakitlerde, çok eski vakitlerde Türkler İstanbul'u henüz fethettiklerinde buraya adalardan ve Anadolu'dan pek çok insan getirilip de yerleştirilmiş. Sonra devlet ricali bu beldenin her bir yanı-

na çeşmeler, sebiller, saraylar, kâşaneler, yalılar, hamamlar, camiler yaptırmış. Zaman geçmiş Trakya'dan göçenleri de almış basmış sinesine bu belde. İklimi tatlı, yazı sıcak... O sebeple daha ziyade mesire yeri olarak kullanılmış. Halkın çoğu balıkçılıkla geçimini sağlarmış ki, halen öyle. İsmini ise altından almış bu altından kıymetli belde. Tarih denecek zamanlarda altın ve bakır çıkarmış bu topraklardan. Bu sebeple sarı renkte yarlar oluşmuş Boğaz'ın hemen kıyısında. Zaman olmuş ki "Sarıyar" demeye başlamışlar bu beldeye. Sonra sonra Sarıyar olmuş Sarıyer.

İşte bu belde beni kendine o denli hayran bıraktı ki o ilk defa ve belki de tesadüfen gelişimden sonra günlerce gezindim durdum sokaklarında. İstanbul'da kaldığım otel Anadolu yakasındaydı, lakin ben Sarıyer'i gördükten sonra bilmem kaç gecemi bir ağacın altında ya da bir balıkçı teknesinin izbe kuytusunda geçirdim. Kâh tepelerine, yükseklere çıktım kâh sahil boyunu adımlarla ezberledim. Bir an oldu balıkçılar ile sohbet ettim, bir zaman oldu dilencileriyle ahbaplık ettim.

Bazı günler sahilinde ayaklarımı uzatıp da güneş nasıl batarmış onu seyrettim. Bir âlemi gördüm orada, sanki bütün cihanı seyrettim. İşte o anlardan birinde, bir akşam vaktinde sanırım bir çınar ağacının dibinde güneşin batışını seyre daldığım vakit o seyyahın cümlesini ben dahi inan ta sinemden söyledim: "İstanbul'a bir bakışımı bütün bir cihana değişmem." Değişmezdim de, değişilmezdi.

Bilir misin bilmem, lakin Türkler çayı bir başka severler. Çayı bir kutsal meymişçesine huşu ile ve kendi adabınca nuş ederler. İnce belli dedikleri ve illa ki çay içmek için imal edilmiş bardakları ve çay bardağının altına koydukları tabakları vardır. Hem çay öyle bir bardak içip de kifaf-ı nefs edecek bir mey değildir onlar için. Biri bitmeden biri hazır edilecektir. Sonra ağır ağır ve adabınca içilecektir. Hiçbir damlası ve hatta kokusu dahi heba edilmeyecektir. Ha bir de ismine simit de-

dikleri susamla karılmış bir çörekleri var ki çaydan gayri bir içecekle içilmesi uygun değildir desem şaşma. Nihayetinde üzeri susamla bulanmış bir hamurdur, lakin öyle leziz olur ki çaya katık edildiği vakit. Ucuz, kolay, lakin büyük bir keyfiyettir bunlar. Sen hiç İstanbul'da Boğaz'ın seyre dalıp da bir bardak çay ile bir simit yemediysen eğer İstanbul'u ne görmüş ne tanımış ne de gezmişsindir. Hani yaşamamışsın, ömür dediğin beyhude geçmiş desem mübalağa etmiş olurum, lakin yalan olmaz.

İşte Türkler çaya bu denli muhabbet beslerler ki, çay içilen mekânlar kurmuşlardır İstanbul'un en güzel yerlerine. Ben dahi Sarıyer'de gurbet günlerini bayram edip gezerken yolum bu çayhanelerden birine düşüverdi. Sarıyer'in hemen sahilinin kenarından başlayan tepelerinden birinin eteğinde, ismine Rumeli Kavağı dedikleri yere gelmeden daha bir çayhanede buluverdim kendimi bir gün. İsmine Tellitabya dedikleri ve eskiden bir tabur askerin bulunduğu bu yer şimdilerde bir mesire yeri olmuş da göze ve gönle bayram ettiriyor.

Öyle çok yürümüş, öyle sarhoş olmuştum ki bu güzelliğin sekrinden; ne vakit geldim, burayı nasıl buldum hiç bilemeden kendimi birkaç karış yüksekliğinde hasır bir iskemlenin üzerinde oturur buldum. Ben daha "Burası da neresidir?" diyemeden bir bardak çayı bırakıverdi önüme ince bıyıklı gençten biraz daha yaşlı çaycı. Boğaz aslında tam da buradan görünüyormuş. Zira Boğaz'ın tam başladığı yer burası, kaynağı, membaı, ağzı... Derya ayaklarımın altında, gözlerimin alabildiğine her yer İstanbul. "İstanbul, sen sadece bir şehir olamazsın" dediğimi hatırlıyorum o an.

Bundan sonraki neredeyse her gün batımını bu çayhanede seyrettim. Çok sonraları öğrendim ki; bu çayhane dedikleri yer bir doğu masalı; bazı vakitler ellerinde sazlarla gelen uzun pala bıyıklı ve ismine âşık dedikleri musikişinaslar türküler söylerlermiş. Ben en ziyade dertli terennüm edilenlerini sev-

dim sonraları. İşte o zaman anladım ki; musikinin de, hüznün de lisanı aynı. İnandığınız, iman ettiğiniz başka olsa bile aynı şeye ağlayıp aynı şeyle mesrur oluyorsunuz.

Sonra bazı vakitler şairler gördüm orada. Etraflarında onlarca şiire meftun âdem toplanmış sanki bir kutsal metin okurcasına şiirler okuyorlar. Ne güzel yer burası, bir yanda neyzenler ney üflüyor, bir yanda mızraplar tele değiyor, türkü söylüyor biri en derin hüzzamlardan ve şiirler burada mehtaba ne çok yakışıyor.

Yerlere serilmiş hasırlar bir köşede, sonra bir başka köşede dumanı ta dışarı kadar çıkan çay ocağı. Elinde ateşin bardakları tutan, bıyıklı, ama hüzünlü, ama yorgun ve dünyanın sanki bütün yüklerini sırtına yüklemiş bir adam. İsmine çaycı diyorlar lakin o biraz da hüzün katıyor zannımca ince belli bardaklara.

Anladım ki yalnızca bir çayhane değil burası, bir medeniyetin en orta noktası. Kahvehane dediğin, Türklerin kültür meclisleri sanki. Demem o ki, bir kahvehaneye gelip de birkaç kelam dinlememiş, ince belliden birkaç on bardak çay içmemiş kimse "Türkleri tanıdım" dese yalan demiş olur. Zira kahvehane dediğin yerde çayını yudumlarken bir tarihi okursun, bir medeniyeti izlersin. Türküler dinlersin kimi vakit eski radyolardan, kimi zaman bir okumuşun dilinden eski şairlerin şiirlerini dinlersin. Hasılı İstanbul'da insanlar da güzel oluyor; türküler de, şiirler de...

İşte anlatacağım hikâyeyi bu çayhanede belki yetmişli yaşlarda bir pir-i faninin dilinden dinledim. İstanbul'un ne çok âşığı vardı, ne çok âşık vardı İstanbul'da, İstanbul'a âşık olanlar vardı. Aşk ona ne çok yakışırdı.

Bu çayhane bana bir hikâye verdi. Şehir şehir aradığım, lakin hiçbir yerde bulamadığım bir hikâye. Burası İstanbul denen hayal şehrin incisi Sarıyer'de, Rumeli Kavağı denen yere vasıl olmadan Tellitabya isimli yerde bir çayhane. İnce belli bir

bardak kadar zarif, bir nazenin dilberin yanağına konmuş ben gibi latif bir çayhane.

İsmi, hikâyemin ismi esasında; Telli Baba Çayhanesi...

İstanbul, sen hayal misin?

ARTIK GÜNLER VE GÜNLERCE bu çayhaneyi mesken etmiş olduğumdan ahbaplar dahi edinmeye başlamıştım. Çayhanenin hem sahibi hem de çaycısı ve hem de ustası olan Tevfik Bey artık beni tanıyor ve ben istemeden oturduğum masaya bir bardak çay bırakıyordu bile. Bu adamı ne vakit görsem birşeylerle uğraşıyor, hiç boş durmuyor, elinden ne gelirse yapıyor, elinden gelmeyeni de hemencecik öğreniyordu. Öyle zamanlar olmuştu ki, artık akşamın geç vakitlerine kadar bu çayhanede kalıyordum. İçtiğim çayın haddi hesabı yoktu hiç. Arada sırada ve paramın yettiğince Tevfik Bey'in evinde hazırlatıp da sattığı böreklerden yiyor, gündüzü yarı aç bir mide ile akşam ediyordum.

Akşam olunca elektriğin olmadığı bu beldede kandiller ya da gaz lambaları yanardı. İşte o vakit uyanırdı İstanbul naz uykusundan. Ve bir başka güzel olurdu o zaman. Karşı kıyıda yanan kandilleri zorla da olsa seyre dalardın ve göğün kandiline yani ki aya bir başka bakardın.

Kahvehane, çayhane dediysem de sen bizim oralardaki kafeler gibi düşünme. Burası sanki bu kahvecinin evi de seni misafir ediyor. Börekleri hanımı hazırlıyor mesela, sonra çayları bazı vakitler oğlu getiriyor. Kendini bir Türk evinin en güzel salonunda misafirmişsin gibi hissediyorsun. İşte bu sebeple belki de neredeyse her gün bu çayhaneye gidip İstanbul'u buradan seyrettim.

Yine böyle bir gün Telli Baba Çayhanesi'nin en kuytu ve en tenha kenarındaki ufak iskemlede oturup da çayımı yudumlarken yaşlı bir Türk geldi de küçük masadaki iskemlelerden birine oturuverdi. İlkin aldırmadım hiç zira ben burada yalnızca İstanbul'un güzelliğiyle meşgul iken aramıza girecek, bu bakışı kesecek hiçbirşeyin var olmasına müsaade etmezdim. Öyle de yaptım. Bu gelip de selamsız sabahsız yanıma oturan adamın yüzüne dahi bakmadım hiç. Sanki hiç gelmemiş, oturmamış, bakışlarını yüzüme dikip de hiç bakmamış gibi yalnızca Boğaz'ın iki yakası arasından kendine mahsus bir sükûnet ve hatta asaletle akan suyu seyre daldım.

Nedensiz bir şairanelik doldu sineme. Ne o adam vardı orada ne de bir başkası. Ne elimde tuttuğum dumanı tüten çay bardağı ne de bu çayhane... Sanki dünyada insan ismine matuf bir tek ben vardım ve bir de İstanbul insandan çok daha üstün bir mertebede. O an sanki İstanbul denen şehri bir maşuk gibi, hani Doğuluların dediği şekliyle ki; onlar için bütün maşuklara, bütün âşık olunanlara verilen genel bir isimdir Leyla...

İşte o an İstanbul Leyla'm oldu benim. Ve sanki o, Boğaz'ın diğer yakasında ben öteki yakasındaydım. Görüyordum, ama ulaşamıyordum. Seviyordum, hem de çok seviyordum. Lakin yalnızca bir bakıştı beni âşık eden; ne ona gidebiliyordum, ne ondan gidebiliyordum. Ne çok istiyordum oysa; ne çok istiyordum Doğuluların hep anlattığı o aşk hikâyesinde Dicle nehrine hiç düşünmeden aşkı uğruna atlayıveren o âşık gibi bedenimi suyun sükunetine atıvermeyi. Gücüm yetmiyordu

buna, yalnızca hayal ediyordum. Bir Hıristiyandım ben o ise bir Müslüman dilberi... Ya ben haçı söküp atacaktım boynumdan ya da o incecik beline zünnar bağlayacaktı. Hangisi olurdu bilmem lakin bu hikâyede biri hep ağlayacaktı.

Bütün ömrümce aradığımı İstanbul'da bulmuştum. İmkânsızdı. Hayaldi belki ya da muhaldi. Lakin ben bir şehre âşık olmuştum.

* * *

Kaç vakit bu halde bekledim bilmiyorum. Sevdiğimi, bu yakadan ne kadar zaman seyrettim. Hem bu yaşlı adam hep burada mıydı? Hiç gitmemiş miydi? Hiç bilemedim.

Ne tuhaf şeylerdi bu hissettiklerim. Bu düşündüklerim bir delinin düşünecekleriydi. Mümkün değildi, olamazdı da. Bir şehre bu denli bir muhabbet hisseder miydi insan? Hiç gitmek istemez miydi ondan?

"Olur mu böyle şey?" dedim içimden.

"Olur" dedi yanımda oturan yaşlı adam.

Gözlerimi gözlerine çevirdim hemen. Birden sanki gizli söyleyecekleri işitilmiş bir çocuk gibi utandım. Şaşkındım. Birşey diyemedim, tek bir kelime olsun söyleyemedim.

Oturduğu iskemleden kalktı yaşlı adam. Sonra kapıya doğru döndü ve birkaç adım attı, gidiyordu. Neden sonra aniden ardına geri döndü ve bakışlarını gözlerime değdirdi. Bir tebessümle baktı gözlerime.

"Olur, elbet olur" dedi ve gitti.

Telli Baba Çayhanesi'nin bir kuytu köşesinde, derinden gelen bir titremeyle bir garip hale düştüm. Hayal ile muhal arasında bir İstanbul düşü gördüm uyumazken.

İstanbul hayal misin, gerçek misin sen? Bilemedim. Hem bu yaşlı adam da kimdi? "Kimsin?" bile diyemedim.

Boğaz'ın kıyısında bir garibin mezarı

YİNE BÖYLE BİR AKŞAMÜSTÜ Sarıyer'in bu yamacından hiç istemeyerek de olsa mecburiyetin verdiği acziyetle ve belki de mahcubiyetle Anadolu yakasındaki otelime döndüm. Gitmek istemiyordum esasında buraya. Ne vakit otelin dönen kapısından içeri girsem tarihten şimdiye geliyor, İstanbul'u terk ediyor gibi hissediyordum kendimi. Bir rüyadan uyanıyordum. Kendimden vazgeçiyordum. Tatlı hayallerden ızdırap veren gerçeğe düşüyordum. Ölüyordum sanki. Lakin dönmek istemiyordum. Demem o ki; ben oteldeki yumuşak ve rahat yatağımda yatmak istemiyordum, buradaki çeşit çeşit yemekleri yiyip de oturmayı arzu etmiyordum. Yine Sarıyer kıyısına gidip, belki eski bir kayığın içine iki büklüm uzanmayı, sonra Telli Baba Çayhanesi'nde bir bardak çaya simidi katık edip de midemi ve en ziyade gönlümü doyurmayı istiyordum. Zira İstanbul'da yaşanmazdı, İstanbul'da yaşamak değildi ki istediğim benim; benim arzum İstanbul'la yaşamaktı.

Otele döndüğüm o akşam neyim var neyim yoksa hepsini

çantama doldurdum. Hoş, çok birşeyim de yoktu zaten. Eski bir defter, birkaç kitap, bir tütün tabakası ve giysiler. Neyim varsa aldım, var olmayanıma gitmek için var olanları da sırtlandım. Sabah olur olmaz oteldeki hesabımı kapatıp sırtıma yüklendiğim çantamla yola koyuldum hemen. Gideceğim yer belliydi, sevdiğine giden bir âşık gibi heyecanlı, pervasız ve düşünmeden gidiyordum sadece. Belki gitmemem gerekti, öyle olmalıydı; ama gidecektim.

Sarıyer'e gelmem birkaç saatimi aldı. Tellitabya'daki kahvehaneye kendimi attığımda ve her vakit gelip de balkonunun en uzak köşesindeki iskemleme oturduğumda, maksadına ulaşmış bir adamın bahtiyarlığı vardı sinemde. Şimdi birşey düşünme zamanı değildi. Şimdi bir hayalin kapısından içeri girme vaktiydi. Ben de öyle yaptım. Oturdum ve Telli Tevfik lakabıyla anılan çaycının elinden ilk yudum çayımı içip deryayı, yani ki İstanbul'un mavi gözlerini, seyrettiğimde bu yaptığımın ne isabetli bir iş olduğunu anladım.

Artık burada kalacaktım. Geceleri metruk bir sandalı kendime yatak ettim. Bundan daha güzel bir mesken bulabilir miydim ki? Odam İstanbul'un cennet misal bir köşesi, yatağım Marmara Denizi, üzerime örttüğüm yorgan İstanbul yıldızları...

Ve yine Telli Baba Çayhanesi. Bir cehennem sakininin cenneti seyredişi gibi oturup da seyrediyorum sadece. Burada olmak, bir tuhaf garabet esasında benim için. Gelişimin maksadı başka, benim maksadım başka. Aklım ve gönlüm. İkisi de bambaşka...

Bir zaman Telli Baba Çayhanesi'nde oturup sadece seyrettim İstanbul'u. Sonra çantamdan eskimiş defterimi çıkarıp aklıma her ne geliyorsa yazdım. Son cümlem ise belki de duamdı benim:

"İstanbul'da yaşanmaz, ölünür İstanbul'da..."

Doğruyu söylediğin gün...

GÜN AKŞAMA EVRİLİRKEN O geçen gün gelip de yanıma oturan yaşlı adam girdi çayhanenin kapısından içeri. Görür görmez tanıdım onu. Ağır adımlarla bana doğru yürüyordu. Gelip de benim masama oturacak diye kalktım ayağa. Bu kez nedenini bilmediğim bir şekilde yanıma oturmasını, bana birşeyler anlatmasını diliyordum sanki. Ama o bana doğru gelirken, son anda dönüp, hemen benim oturduğum masanın karşısındaki masaya oturuverdi. Öyle kalakaldım ben de. Oturdum yerime.

Bu adamda beni kendine çeken birşey vardı. Çayhaneye gelip yalnızca oturuyor ve hiç kimseyle konuşmadan öylece duruyordu. Bazen cebinden bir tesbih çıkarıyor, dudaklarının kıpırtısıyla parmakları ahenkle hareket ediyordu. Sonra bir çay bile içmeden sadece öylece oturup sessizce kalkıp gidiyordu. Hani yaşadığını bilen bir kimse yok ve hatta onu yalnızca ben görüyorum desem, bilmem ki gerçek olur mu?

Birkaç gün böyle geçti. Yaşlı adam her akşamüzeri geldi,

aynı yerdeki aynı iskemleye oturdu, aynı bakışla etrafı süzdü, aynı yere baktı hep, aynı şekilde tesbih çekti ve yine aynı sessizlik, konuşmadı kimseyle.

Sanırım eşyalarımı toplayıp da Sarıyer'e geldiğimin üçüncü günüydü. Dayanamadım artık. Yaşlı adamın oturduğu masaya gitmek için kalktım yerimden. Biraz çekinerek belki ya da korkarak masasına doğru yürüdüm. Birşeyler olsa belki geri dönerdim, ne bileyim aniden dönüp baksaydı bana, ya da birden bir ses duysaydım. Ama hiçbiri olmadı. Ağır adımlarla yaşlı adamın oturduğu masanın yanına geldim. Hemen kenarında ayakta durdum ilkin. Adamın bana bakmasını bekliyordum. Ama hiç bakmadı o. Gözlerini sanki bir yere mıhlamıştı. Neden sonra:

"Oturabilir miyim?" dedim.

Sadece "Oturabilirsin..." anlamında başını salladı ve oturdum. Hiçbirşey değişmemişti. Şimdi sadece aynı masada oturan ve tek bir kelime bile konuşmayan iki kişiydik.

Kaç zaman öyle kaldık? Hiç soru sormadık, hiç cevap vermedik. Bilmiyorum. Ama sessizliği yaşlı adamın o tek cümlesi bölüverdi:

"Kimsin sen?"

Bu cümle beni sanki daha yeni doğmuş bir çocuğun konuşması kadar şaşırtmıştı. Evet, bu adam konuşabiliyordu. Şaşkındım. Ama ne diyeceğimi, nasıl cevap vereceğimi, ne söyleyeceğimi bilemedim. Korktum belki de kim olduğumu söylemekten. En nihayet ben bir ecnebiydim onların gözünde. Ve kaç zamandır burada bir meczup gibi, bir firari gibi pejmürde geziyordum. "İsmim Benjamin, İngiltere'den bir iş için geldim. Esasında bir gazete muhabiriyim. Amacım İstanbul ile ilgili birkaç makale yazmak" desem ne derdi bilemedim. Ben de belki de onun dahi inanmayacağı birşey söyledim.

"İsmim" dedim, "ismim Bünyamin..."

Bir zaman sustu sadece. Bakışlarını yine aynı yere mıhladı.

Sonra yine aynı şekilde elindeki tesbihe dokundu parmakları ve dudakları aynı kelimelerle kıpırdadı. Çayı olsa bir yudum alırdı elbet ama içmiyordu. Ve bekledi. Ben de bekledim onu. Birşey söyleyecekti elbet. Zira mühür açılmıştı, kilit kırılmıştı.

"Anladım" dedi sonra, "sen şu yatırı görmeye geldin."

Hayır, onun için gelmemiştim. Ve hatta ne dediğinden haberim bile yoktu. Hem sadece ismimi söylemiştim ona. Bir insanın isminden ne için var olduğunu, amacının ne olduğunu anlayabilir miydi insan? Neden öyle sanmıştı? Neden başka hiçbir şey sormamıştı? Hem yatır da ne demekti?

"Yatır?" dedim.

"Hani şu Rum kadının rüyasında gördüğü, denizin yamacında gömülü olan şehit..." dedi.

Bilmiyordum. Ne bir şehitten haberim vardı ne de yatır denen şeyi biliyordum. Ama bilmediğimi söyleyip de susturmak istemedim yaşlı adamı. Anlatacaklarını kesmek, sırrı sır etmek, bir masalı yarıda bitirmek istemedim. Ve devam etti yaşlı adam.

Parmağını çayhanenin balkonunun denize bakan tarafına doğru uzattı. Hemen birkaç on adım uzakta bir yeri işaret ediyordu.

"İşte orada..." dedi ve ben de oraya çevirdim bakışlarımı. Sadece denizin kenarında bir toprak ve taş yığınını gördüm. Demek orada bir mezar vardı. Ama kimindi bu mezar? Sormalı mıydım? Sormazsam eğer daha sonra sormadığıma çok pişman olacağımı biliyordum. Ve bütün cesaretimi toplayıp sordum.

"Peki, bu mezar..." dedim ama cümlemi bitirmeme fırsat vermedi yaşlı adam. Cebine doğru sallanmış köstekli saatine baktı önce. Sonra sanki bir yere geç kalmış gibi aceleyle kalktı oturduğu iskemleden. Cebinden ellerini çıkarmadı hiç ve hiç bana bakmadı, hiçbir şey demeden ve benim söylememe de fırsat vermeden kalktı, gitti.

Lakin bu defa kararlıydım ben. Ardından seslendim hemen:

"İhtiyar" dedim. "Bana bu şehidin hikâyesini anlatırsın bir gün değil mi?"

Ardına bile dönmedi hiç. Adımını bile yavaşlatmadı. Sırtı bana dönük bir halde bir cümle söyledi sadece:

"Doğruyu söylediğin gün..." dedi ve yürüdü gitti.

Oturduğum iskemlede kalakaldım. Bu denli garabet fazlaydı bana. Doğru söylemediğimi anlamıştı demek ki. Utanmadım ama ürperdim olduğum yerde. Tuhaf şeydi. Gözden kaybolana kadar izledim yaşlı adamı çayhanenin balkonundan. Yaşından hiç beklenmeyecek bir çeviklikle yürüyordu. Yürüdü, yürüdü ve kayboldu gözden ve o dakika minarelerden bir ses yükseldi, nereye gittiğini anlamam için yetti:

"Allahü ekber..."

* * *

Yaşlı adam gittikten bir zaman sonra merakıma mağlup olup da parmağıyla işaret ettiği o mezara gitmeye cesaret edebildim. Evet, doğru söylemişti. Hemen denizin kıyısında bir mezar vardı, ama kimdi bu mezarda yatan ki; yattığı yer bu denli güzel bir mekândı? Hem neden mezarın etrafında böyle bezler, teller, tüller vardı?

Anlayamadım ve bilemedim. Lakin ne güzel bir mezardı. İstanbul'un bu güzelliğin kendisini dahi hayrete düşürecek yerinde, tam Boğaz'ın dibinde bu denli uzun bir uykuya dalacak kadar bahtiyar olan kul da kimdi?

Şaşkındım. Hem burada bir mezar olduğuna hem de şaşırdığıma şaşırmıştım. Zira İstanbul her karışında ayrı bir sır olan şehirdi. Belki de gören herkes burada ölmüş olmayı dilerdi ve İstanbul, ölmek için ne güzel bir yerdi.

Rum kadının rüyası

SONRAKİ ON GÜN BOYUNCA o yaşlı adamı bekledim de durdum. Lakin o hiç gelmedi. Kızmış mıydı bana ya da yanlış birşey söylemiştim de kırılmış mıydı? Bilemedim. Ama bekledim ve o hiç gelmedi. Beklemek, ne zor şeydi. Lakin benimki daha bir zordu, zira ben hiç tanımadığım birini bekliyordum. Beklemek, deryanın içinde bir nefes alımı, beklemek bir başkası için ölmek gibi...

O beklediğim günler boyunca neden bilmem bu mezarın hikâyesini kimseye soramadım ben. Sanki yalnızca o yaşlı adamdan dinlersem hakikati duyacağım, yalnızca o söylerse inanacağım gibi geldi belki de. Ama yine de neredeyse her gün o mezarın yanı başına gidip sırtımı hemen yanındaki bir ağaca dayayıp da denizi seyrettim. Türlü hayaller kurdum aklımdan. Kimi vakit denizin ortasından geçen bir sandala bindirdim hayallerimi, uzak ülkelerdeki uzak sevgililere gönderdim. Vakit oldu, karşı kıyıda gördüğüm ve hiç tanımadığım ve belki de beni görmeyen insanlara el salladım. Vakit geldi, akşamları

sigaramın ateşiyle ısıttım parmaklarımı. İlk şiirimi de işte orada, o mezarın yanı başında, bir akşamüstü, yine o yaşlı adamı beklerken yazdım. Sonu hep üç noktalı kafiyeler...

Sahipsizdim, kimsesizdim ve hiç olmadığım kadar sessizdim. Ölecek bir yerim, yatacak bir mezarım bile yoktu. Şimdi burada ölsem yokluğumu dahi hissetmezdi kimse ve ben bunu biliyordum. Belki de bildiğim için ölemiyordum.

İşte böyle, o on günü kimin olduğunu bile bilmediğim bir mezarın yanı başında, Boğaz'ın kıyısında, İstanbul'un en güzel parçasında geçirdim. Kâh İstanbul'u seyrettim, kâh bu mezarda yatan bahtiyar âdemi hayal ettim, ama en ziyade o yaşlı adamı bekledim ben, hayatımda hiç kimseyi beklemediğim kadar.

Onuncu günün sabahında elinde bir bardak demli çayla yanıma geldi Telli Tevfik. Üşümüştüm ve titriyordum. Bir bardak sıcak çayın ne büyük bir nimet olduğunu işte o zaman anladım. Yanıma yanaştı önce Telli Tevfik. Hiçbirşey söylemedi. Çayımı bitirene kadar bekledi. Beklemeseydi eğer, bitirmezdim belki de hiç. Zira o çay benim için, hani şu Türklerin söylediği Kevser içeceği gibi, kutsaldı o an. Üşüyordum ve sıcaktı, yalnızdım ve ellerimi o ısıtıyordu. Çayımı bitirir bitirmez kalktı diz kırdığı yerden Telli Tevfik.

"Börekler" dedi "Yeni geldi evden, açtır karnın" dedi ve çayhaneye doğru yürüdü gitti.

Ardı sıra ben de yürüdüm hemen. Günlerdir beklediğim yaşlı adamın anlatacaklarını dinlemek istiyordum. Nedenini bilmiyordum, ama istiyordum işte. Ve gelecekti biliyordum. İnsan birşeyi gerçekten isterse olurdu, olmalıydı ve olmamışsa eğer demek ki istememişti gerçekten.

Bu gurbet diyarında bir sırrın ucunu tutabilmiş olmaklığım mıydı beni bahtiyar eden ve beni bu denli bekleten? Bu denli heyecanlanmama sebep neydi? Merak ediyordum ama nedenini bilmiyordum. Belki de bilmediğim için güzeldi ya da güzel olduğu için bilmiyordum.

Koşar adım gittim çayhaneye. Yaşlı adam işte oradaydı, yine aynı masada, aynı iskemlede, aynı yöne dönmüş ve yine aynı elinde aynı tesbih, sanki hiç kıpırdamamış gibi oturuyordu. Hemen yanaştım yanına.

"İsmim" dedim, "İsmim Benjamin. Aslında İngilizim ben."

"Kâfi" dedi yaşlı adam. "Daha söyleme, söylersen sırrı kaybolur. Ne ben seni tanıyayım, ne de sen beni. Zira tanımak unutamamak demektir."

Sustum. Susmalıydım demek ki. Oysa ne çok söyleyeceklerim vardı! Ne çoktu anlatacaklarım. Günlerce neler düşünmüştüm oysa! Sadece sustum. Anlamıştım ki, eğer susarsam anlatacaktı. Ve anlatmaya başladı yaşlı adam. Ben sustum, o konuştu.

"Bundan" dedi, "elli küsur sene evvel bir Rum kadın yaşardı burada. Ömrünü mücerret geçirmiş, hiç evlenmemişti. Zira derdi vardı, hem de çok derdi vardı. Belki otuz, belki kırk yaşlarındaydı, ama hastaydı. Çok hastaydı. İnce hastalık derler adına, veremdir. Bir zaman geldi bu kadın evinden çıkamaz, adım atamaz, yatağından dahi kalkamaz oldu. Lakin bir gün 'Bir rüya gördüm' dedi bu kadın. 'Rüyamda' dedi, 'bir adam gördüm. Tellitabya'da, denizin hemen kıyısında duruyordu. Ben de hemen yanındaydım. 'İşte' dedi bana bu yanımda duran adam, 'işte mezarım burasıdır. Mezarımı bul da çıkar. O vakit Allah belki sıhhat verir sana.'

Bu Rum kadın birkaç zaman kimseye anlatmamış rüyasını. Ve sonra aynı rüyayı tekrar görmüş ve sonra tekrar. En sonunda dayanamayıp yakınındaki insanlara anlatmış bir gün bu gördüklerini. İlkin itibar etmemiş kimse. Ya da 'Hasta kadındır, hayal görüyor' diye düşünmüşler. Bilemem, lakin kimse bu rüyadan bir hakikat çıkaramamış. Rum kadın da rüyasında tekrar tekrar gördüğü bu olayın hakikatini bilmek istediğinden olacak genç bir oğlana kazdırmış rüyasında gördüğü yeri.

Bu genç oğlan ilk zamanlar korkmuş burayı kazmaktan.

Bir vakit beklemiş. Lakin hem hasta kadına söz verdiğinden hem de merakından olacak bir gün korkusuna galebe çalıp almış eline kazmayı. Söylenen yeri kazmaya başlamış. Bilmem ki kaç zaman, nasıl bir halde kazmış orayı. Ama sonunda aradığını bulmuş genç oğlan. Bir ceset çıkmış kazdığı yerden. Korkusundan ne edeceğini, kime gideceğini bilememiş. Lakin Rum kadının rüyası hakikat çıkmış" dedi yaşlı adam. Sonra çayından bir yudum aldı. Ve bir zaman gözlerini mezarın olduğu tarafa mıhladı kaldı.

İşte şimdi şaşkınlığım en üst kerteye çıkmıştı. Nasıl olurdu? Biri rüyasında bir adam görecekti ve mezarının yerini söyleyecekti ona bu adam ve oradan bir ceset çıkacaktı. Olamazdı. Olduysa bile eğer en fazla bir tesadüf olabilirdi bu. İnanamazdım ve inanmıyordum da.

Neden sonra aniden bakışlarını bana çevirdi yaşlı adam. Gözlerime beni ürkütecek kadar efsunlu bakıyordu ve ürpermiştim de.

"Tesadüf" dedi "Tesadüf diye birşey yoktur dünyada. Tesadüf, gafillerin sırra verdiği isimdir. Sırrı bilmeyen ona tesadüf der ancak. Hakikati bilen hakikati görür. Tesadüf, cahillerin ve gönlü körlerin avuntusu..."

Nasıl oluyordu bu? Sanki düşündüklerimi anlayabiliyordu bu yaşlı adam. Konuşmak istemiyordum. Dilimi susturuyordum, herşeyi susturuyordum ama insan içindeki sesi susturamıyordu işte. Belki de insan gerçek manada ancak öldüğü anda susabilecekti.

"Hem inanmıyorsun" dedi "sana ne anlatayım ben. Susmak inanmaktır, dinlemek inanmaktır ve ölmek dahi inanmaktır" dedi ve kalktı yine. En olmadık yerde, en çok konuşması gereken anda sustu. Kalktı masadan ve çekti gitti. Durdurmayacaktım. Bekleyecektim. Demek ki, bilmek için de beklemek gerekti. Öğrenmek için de...

O gece rüyamda hep o mezarı kazan genci gördüm. Lakin

o genç bendim. Kendim mezarı kazıyordum. İçinden ne çıkacağını bilmeden yalnızca bir rüyanın işaretiyle kazıyordum. Kazdım ve kazdım. Bir ceset çıktı mezardan. Ömrümde hiç o an korktuğum kadar korkmadım ben. Mezardan çıkan yüze baktım. Tanıyordum, ama söyleyemiyordum. Biliyordum ama bilmek istemiyordum. Bir kez daha baktım mezardan çıkan adama. Bana, aynı bana benziyordu.

Kimdi bu mezarda yatan âdemoğlu?

ÖLÜM, MÜSLÜMANLAR İÇİN bambaşka bir haldi. Yok olmuyorlardı, yok olmaya inanmıyorlardı. Ölüm onlar için bir yolun bitişi ve bir başka yolun başlangıcı demekti. Yaşamak için ölmek gerekti. Öyle inanıyorlardı ve korkmuyorlardı ölümden. Ölümden korkmak bizim dünyamızın hissiyatıdır. Bizim, yani Batının. Oysa onlar ölüme bir pervane gibi koşmayı diliyorlar ve yeniden doğmak için ölüyorlar. Bize soğuktur ölüm, bize acıdır. Lakin onlara sıcaktır ölüm ve acı vermeyen ölümler de vardır. Öyle inanıyorlar onlar. Buna inanabilmiş olmak ne güzel!

Bu insanların arasında bir başka gözle gördüm ben ölümü ya da bir başka gözle baktım. Öleni bir başka gözle gördüm, mezarı bir başka gözle, toprağı bir başka gözle... Onlar ölüm meleğiyle doğuştan nişanlanmış insanlar ve düğün gününü bir müjdeymişçesine bekleyenleri var. Ölüm ölmeyen tek gerçek sanırdım buraya geldiğim andan evvel, oysa ölümün öldüğü yerler de varmış. Ve insan hep bilmediğinden korkarmış.

Bir Müslüman ölümü istemez, ölmeyi dilemez, ama hiçbir an da unutmaz ölümü. Bu sebeple belki de mezarlarla aynı yerde yaşarlar. Ölülerin de bir mahallesi, bir şehri, bir mekânı vardır onların inancında. Ölüleri komşularıdır onların. Hem mesele var olmaksa ve gerçeği bulmaksa eğer, bu dünya hayatından ziyade ölümden sonraki o hayatın gerçek olduğuna inanıyorlar. Ölümü seviyorlar, öleni seviyorlar ve Öldüren'i seviyorlar.

Hâsılı tuhaf insanlar. Lakin bilemedim ki, yanılan onlar mı, yoksa biz miyiz?

Bütün bu düşündüklerimi yalnızca kim olduğunu bilmediğim ve belki de milyonlarcasının meftun bulunduğu bu topraklarda bir mezarın başında kendimden, geçmişimden ve herşeyimden uzak bir diyarda düşündüm. Bilmediğim çok şey vardı ve bilemediğim, belki de buradaki insanların dediği gibi bana henüz kısmet olmayan çok şey. Lakin benim en ziyade merak ettiğim; bu mezarda yatan garip âdemoğluydu.

Yine bir gün sahil boyunca yürüyüp de gittiğim Sarıyer'de bir saka görüverdim. Eşeğinin iki yanına astığı kırbalarla uzak yerlerden, daha uzak yerlere, su taşıyor ve böyle geçiniyordu. Pos bıyıkları öyle uzundu ki bu adamın, hayretimi şu an dahi hatırlıyorum. Hani mübalağa olmayacağını bilsem, Türkler arasında saçı dahi bu adamın bıyığından uzun bir kimse görmediğimi hiç düşünmeden söylerdim.

Adam eşeğinin iki yanına kırbalarla su yüklenmiş sokak sokak geziyordu. O an o adamın ardı sıra gittiği her yere gitmek, sanki şu andan daha eskilere avdet etmek istedim. Yapamazdım belki, lakin düşünmek, hayal etmek diye birşey vardı ve bazı insanlar hayalleriyle yaşardı. Ben bu bahtiyar kullardan biriydim. Hayalimle, hayalimde ve hayal ederek yaşardım.

Ve öyle de yaptım. Bir sakanın peşine düşüp de sokak sokak dolaştım. Kendimi aramak mıydı bu yaptığım bilmiyorum. Lakin aklımda olan tek şey ölümdü o anlarda. Ne yana

baksam ölümü görüyordum. Bundan belki yüz sene evvelki dünya mıydı bu dünya şimdi? Hiç kimse kalmamıştı o anlardan. Bir taş dahi onlardan fazla yaşamıştı bu âlemde. Tuhaf şeydi bu ölüm, ölüm tuhaf şeydi. Dünya aynı dünyaydı, aynı yerdeydi, öylece duruyordu işte. Lakin insanlar yoktu, bir var oluyordu bir yok oluyordu. Gece ile gündüz gibi. Gündüzleri güneşi görüp çıkıyordu insanlar meydana, geceleri yok oluyorlardı ve ertesi sabaha başka insanlarla açıyordu gözlerini dünya. Ne şaşılacak şey ki; bu tek gece kaldıkları hanı kendilerinin sanıyordu insanlar. Bu dünya mı insanlarındı yoksa insanlar mı bu dünyanın?

Sadece bir mezar, hem de hiç tanımadığım bir şehirde, tanımadığım bir yaşlı adamın parmağıyla işaret ettiği ve hiç tanımadığım bir âdemin mezarı bana neler düşündürüyordu böyle! Ya ben aklımı yitiriyordum ya da aklım beni. Bilemedim.

O sakanın peşisıra kaç vakit gezdim dolaştım bilmiyorum. Bilmek de istemiyorum zaten. Zamanı saymak, saatlere bakmak; bir yığın hırsız arasında kaybettiğin paranı aramak gibi birşey. Ama yine de yoluma alışmış olacak ki ayaklarım, kendimi, aynı denizin kıyısında güneşin batışını izlerken buldum. Güneş batacak, akşam olacak ve uyuyacaktı İstanbul. Birileri rüya görecekti sonra ve birileri verdiği sözü yerine getirecek; ölecekti. Güneş ne güzeldi, şehir ne güzeldi ve rüya... Ve ölüm...

* * *

Kandiller yanmadan evvel geldim Telli Baba Çayhanesi'ne. Aklımda şu meçhul mezar. Bir ölü neden birilerinin rüyalarında görülürdü ve neden inanırdı insanlar bir ölünün girdiği rüyalara? Belki de hiç anlayamayacaktım bunu. Yine aynı iskemlede oturmuştum ve yine aynı bilinmez mesrurluk vardı gönlümde. Çayımı yudumlayıp da bilmediğim halleri düşlü-

yordum. Telli Tevfik dedikleri çaycı geldi yanıma ve sanki ilk kez biriyle konuşur gibi kısa kısa cümlelerle konuştu:

"Hayırdır?" dedi. "Kaç gündür Telli Baba'nın mezarı başındasın."

"Kimin mezarı?" dedim heyecan ve hayretle.

"Telli Baba" dedi.

Demek bu mezarda yatan âdem meçhul değildi. Telli Baba diyorlardı demek ismine. Toprağın metrelerce altına gömülmüş bir hazineyi bulmuş kadar sevindim. Ama neden? Nedenini bilmiyordum ki. Belki de benim tek hayalim benimle aynı hayali hayal edenlerle tenha bir çayhanede oturup demli bir çay içmekti. Ne güzel hayaldi!

Lakin bu Telli Baba kimdi?

Ölüm güzel şeydir

BU YAŞLI ADAM ARTIK GELMEYECEKTİ. Ya da ben sabredemiyordum artık. Merak ediyordum ve dayanamadım. Bir akşam vakti ezan okunduktan hemen sonra bir yokuşun hemen dibinde olan camiye gidiverdim. Kapısının önünde bekledim bir zaman. Umudum oydu ki; yaşlı adam camiden çıkacak, beni görecek ve hikâyenin kalan kısmını anlatacaktı bana. Öyle olmadı. Şaşırmadım hiç. Zaten bu şehirde beklediğim hiçbir şey, beklediğim gibi değildi ki.

Bir zaman minarenin dibinde öylece bekledim. Ve hatta camiden çıkanlar beni dilenci sandılar da birkaç kuruş bıraktılar önüme. İtiraz etmedim. Edemedim belki de. Bu şehirde dilenci dahi olmak güzel şeydi.

Sanırım bu akşam namazı vaktiydi. Herkes çıktı, dağıldı, gitti ve ben hâlâ bekledim. Karanlıktı ve ürperiyordum ve aslında ne yalan söyleyeyim korkuyordum da. Ama öğrenmek istiyordum, öğrenmeliydim. Vakit biraz geçti. Gidenler geri geldiler. Gidenler dediysem de birkaç kişi zaten. Yeniden gir-

diler camiye. Ve sonra yeniden çıktılar. Ben yine aynı yerde, yine aynı mahcubiyetle bekledim, bekledim. Ama yoktu. Ve elimden gelen tek şey, boynum bükük halde bildiğim tek yere gitmek oldu.

Dar sahil yolunda Telli Baba Çayhanesi'ne doğru yürüdüm. Çayhane çoktan kapanmış olurdu muhtemelen. Ben de gidecek eski bir sandalın içine koyduğum ve kendime yastık ettiğim sırt çantamla koyun koyuna seyre dalacaktım. Belki bir sigara yakacaktım ve hiç beklemediğim bir anda uyuyakalacaktım. Düşümde bu mezarın hikâyesini, bu mezarda yatan âdemin hikâyesini ve belki daha bilmem kaç tane İstanbul'un sessiz hikâyesini görecek, bir İstanbul rüyasına uyuyacaktım. Lakin hiçbiri olmadı.

Karanlık yolda yürürken karşıdan bana doğru gelen bir adam gördüm. İlkin aldırış etmedim ve hatta o kadar hayaldeydim ki, fark dahi etmedim. Sonra iyice yaklaştı adam yanıma. Tanıdım. O adamdı, o yaşlı adamdı işte. Ben saatlerdir arıyordum onu. Lakin işte hiç beklemediğim bir anda ben onu değil de o beni buluyordu. Hikmetini sual edecek vaktim yoktu. Bulmuştum ya yaşlı adamı ya da o beni bulmuştu. Her neyse! Yeterdi bu bana.

Hızlı adımlarla ve hatta bir oğlun babasına gidişi gibi gittim yanına. İstediğim çok şey değildi. Hoş ne istediğimi de bilmiyordum. Sadece bu hikâyeyi merak ediyordum ve bilmek istiyordum. O kadar.

Yanına vardığımda hemen yapıştı koluma. Kaçmayacaktım, kaçamazdım ve kaçmadım da. Ne dediyse, nereye götürdüyse ve ne içinse yaptım. Denizin hemen kıyısında bir ağacın dibine oturduk yan yana. Öğrenmiştim ve sadece susuyordum. Konuşacaktı biliyordum.

"Bu hikâyeyi neden merak ediyorsun?" dedi hiç bana bakmadan.

"Merak ediyorum, ama nedenini bilmiyorum."

"Merak ediyorsun, zira ölümü bilmiyorsun" dedi.

Doğru söylüyordu. Bilmiyordum ben ölümü.

"Ölüm güzel şeydir" dedi. Anlayamadım.

Sadece sustum ve utandım belki de.

"Ölümü" dedi, "ölümü öğrendiğin vakit yine gel. O zaman sana anlatacağım."

Ve gitti.

Ölüm, ölmezdi

O GECE YAŞLI ADAMIN yanımdan gittiğinden sonra nedensiz bir hüzün çökmüştü sineme. Gelmiş de tam sol yanıma oturmuştu bir dert. Aşk ile ölümün ne alakası vardı? Nasıl bir ilişkisi olabilirdi? Biri insanı mutlu ederdi; diğeri üzer, ağlatırdı. Lakin bir alakası olmalıydı. Belki de buydu beni nedensiz yere hüzünlendiren. Bilmiyordum ki. Bilemiyordum. Nedenini bilmiyordum, bilemezdim de. Lakin öğrenecektim. Öğrenmeseydim bu denli yanmayacaktı canım.

Bir zaman sahil boyunca tek başıma dolaştım. Ağladım belki de, hatırlamıyorum. Lakin bildiğim tek şey; bu olanların ya da bu gördüklerimin bir sırlı hal olduğuydu. Rüya desem değildi, hayal desem değil. Gerçekti, ama gerçekten değişikti.

Yalnızlık güzel şeydi ve ben öyle yaptım. Yalnız başıma bir denizin kenarında, en güzel şehrin, şehirlerin incisinin gözkapağında yürüdüm durdum. Sen hiç nedenini bilmediğin bir acıyla ve hiç bilmediğin bir şehirde, bilmediğin bir adamın sözleriyle yalnızlığınla kolkola yürüdün mü? Ben yürüdüm.

Kendimden kaçar gibi, kendime kaçar gibi ve kendimle kaçar gibi yürüdüm. Ne vakit, nerede, nasıl uyudum bilmiyorum. Tek bildiğim üzerime güneş vururken uyandığım ve uyanır uyanmaz nedensiz yere ağladığım.

* * *

İşte o sabah öğrendim yaşlı adamın söylediğini. Ölümü o sabah anladım ben. Acısını ta içimde bir zehirli hançerin sızısı gibi hissettim.

Sabah erkenden kalkınca sana bir mektup göndermeyi istedim aziz kardeşim. Günlerdir haber alamıyordun benden. Bu kadarının sana da zulüm olduğuna vehmettim belki. Ya da belki de sinemdeki derdi anlatmak istedim yalnızca. İçimde sakladığım acıyı, İstanbul'u, o yaşlı adamı, o mezarı ve belki de bildiğim ve anladığım kadarıyla aşkı anlatmak istedim.

Denizin hemen kıyısında, su seslerinin ve martıların benim anlamadığım lisanla terennüm ettikleri bir musikinin gölgesinde sana derunumdakileri anlattım. Bir taşın üzerine koydum kâğıdı. Sonra aklıma ne geliyorsa, gönlüm bana ne söylüyorsa, içim neden acıyorsa yazdım. Kimseye ve hatta kendime bile söyleyemediklerimi anlattım. Şimdi tekrar yazmak istesem aynını yazamam biliyorum.

İçimdekilerin hepsini, öğrendiklerimin ve gördüklerimin hepsini bir kağıt parçasının boynuna yüklemek inan bir bencillik gibi geldi bana. Lakin nihayetinde zaten yine sana gönderecektim. Bu hikayeyi sana anlatacaktım ben. Şimdiye kadar olanları bil istedim sadece. Ve mektubu alıp da Anadolu yakasındaki otelimin hemen yanındaki postaneye gittim. Zira en başta anlaşmıştık seninle, sen yazdıklarını o postaneye gönderecektin ve ben oradan cevap verecektim sana. Telefonla değil de sadece kağıda yazılmış kelimelerle konuşacaktık.

Postaneye girdiğim zaman belki de bir dilenci ya da bir sokak serserisi sandılar beni. Bilmiyorum. Ama inan ben dahi

kendimi dışarıdan görsem aynı şeyi söylerdim.

Postane memuru kadının yanına gidip de mektubumu verdim. Önce senin ismini, adresini söyledim. Sonra kendi ismimi... Memur kadın mektubu gönderecekken birkaç kez daha baktı yüzüme. Neden sonra:

"Size gelmiş bir mektup var elimizde" dedi.

O bilmiyordu belki, ama ben bu mektubun senden geldiğini biliyordum. Zira hayatım boyunca senden başka kimse mektup yazmamıştı bana. Ya gerek duymamıştı kimse ya da bir mektup yazacak kadar gerekli bulmamıştı beni.

Sevindim. Hem de çok sevindim. Bir an İstanbul'daki hayalimden sıyrılır gibi oldum. Terk ettim sanki düşleri, rüyamdan uyandım, gerçeğe döndüm gibi geldi. O hal ile açtım mektubu. Kim bilir neler yazmıştın bana? Neler anlatmıştın? Muhtemel ki; merak etmiştin nerelerde olduğumu. Neler yaptığımı ve neden hiç yazmadığımı sormuştun. Öyle zannettim. Lakin hiçbirini bilememişim.

Mektup ne senden geliyordu, ne de benimle ilgili birşeyler yazıyordu onda. Bir hafta öncesinin tarihi vardı ve insanı kelimeler ancak böyle yorardı. Yalnızca iki cümle vardı mektupta, soğuk, yalnız; ama keskin, ama acı, ama zalim iki cümle...

"Sevgili Benjamin, üzülerek söylüyorum ki Sean'u kaybettik."

Telli Baba ya da bir garip âşık

SONRAKİ BİRKAÇ GÜN ne yaptığımı, nereye gittiğimi, ne yediğimi, ne içtiğimi bilmez halde sadece gezindim durdum. Öldüğünü söylüyorlardı. Yalan değildi. Gelmek, dönmek istedim. Hem de çok istedim. Lakin yarım kalmasına gönlüm razı olmadı bu hikâyenin. Zira sana yazacaktım hepsini. Hepsini sana anlatacaktım. Öyle de yaptım. Sen ölmemişsin gibi, hâlâ benden bir mektup bekliyormuşsun gibi. Yazdıklarımın hepsini yine yalnızca sana yazdım ben. Sen ölmüş olsan da bir tek seninle paylaşacaktım.

Nasıl bir haldi bilemezsin. Ölüm tek bir kelime, ama bilmem ki ilk söyleyen insan ne denli ızdırap çekerek ismini koymuş bu acının? Bu acıyı yaşamamış olduğunu düşünmek en azından biraz olsun rahatlatıyordu beni. Lakin içimde hiç tam olmayacak bir taraf kalmıştı. Ölümü anlıyordum artık. Ölüm nedir biliyordum. Ölüm yalnızlık demektir. Yalnız kalmak demektir. Sessiz kalmak. Kimsesiz kalmak. Ben zaten yalnızdım, biliyordum. Ama şimdi yalnızlığım dahi yalnız kaldı. Ve ben

bir anlık bile olsa seni hiç unutmadım. Ve bildiğim ne varsa sana anlattım. Hiç okumayacağını bilerek...

İki gün sonraydı ve bir akşamüzeriydi. Kendimden geçmiş halde Sarıyer'e düşürdüm yine halsiz ve gönlü kırık bedenimi. O mezarın yanına gittim. Sanki senin mezarınmış gibi dualar ettim. Sanki orada yatan sendin. Öyle vehmettim. Biraz rahatladı gönlüm belki. Lakin merak denen ateş daha bir sardı gönlümü. Artık bu mezarın hikâyesini öğrenmek zorunda hissediyordum kendimi.

Sahilde ağır adımlarla yürüdüm. Bir ağacın dibine gelince durdum. Denize baktım, İstanbul'a hayrandım. Ama bu kez kırıktı gönlüm ve canım hiç olmadığı kadar acıyordu.

Bilmiyorum ne kadar zaman orada seni düşünerek öylece bekledim. Hangi hatıraları hayallerime ekledim? Neden sonra bir ses ile irkildim:

"Artık ölümün ne demek olduğunu biliyorsun değil mi?"

Korktum. Ardıma dönüp de sesin geldiği yere bakmaktan bile korktum. Şaşırmak artık alıştığım bir haldi. Hepsini yenip de döndüm ardıma. O yaşlı adam ardımda duruyordu öylece. Bütün bunları nasıl biliyordu? Ölümü öğreneceğimi, o acının bir illet gibi canıma tebelleş olacağını nereden bilebiliyordu?

Bütün cesaretimi topladım bir anda. Ya da acının verdiği pervasızlıkla:

"Sen" dedim, "sen ölümü biliyor musun?"

Sustu yaşlı adam, hiçbir şey söylemedi. Lakin bana üzülüyordu sanki. Sanki benim canım ne kadar yanıyorsa, onun canı da o kadar yanıyordu. Acılarımız eş miydi? Olabilir miydi? Bütün bunları bilebilir miydi?

Bir kez daha ve cevap vermesini beklemeden sordum:

"Sen bu acıyı biliyor musun?" dedim.

Susacak sandım tekrar lakin bu kez sanki hiç ses çıkarmadan konuşur gibiydi. Hayır, lisan değildi bu konuşan. Gönül gönül ile konuşuyor, acı keder ile yatışıyordu.

"O kadar çok ölüm gördüm ve o denli çok sızladı ki ciğerim. Canım her ölüme yandı benim. En sevdiklerimi değil bütün sevdiklerimi sakladım gönlümde" dedi.

"Peki ya bu acıyı nasıl ettin de unuttun?" diyebildim gözümden akan yaşları saklayarak.

"Unutmadım" dedi, "unutmadım, alıştım!"

Ne denirdi şimdi? Ne söylenirdi? Acı nasıl anlatılır, ölüm nasıl tarif edilirdi?

Yapamadım. Ölümü anlatamadım. Acıyı, kederi, elemi tarif edemedim. Yalnızca olması gerekeni, bitmesi gerekeni söylesin istedim. Zira sana yazılacak son hikâyemdi bu ve bunu anlatacak tek kişi bu yaşlı adamdı.

"O mezar" dedim, "bana o mezarın hikâyesini anlat."

Bu kez dikkatlice baktı yüzüme. Gözlerim kızılı mora çalan bir renge bürünmüştü. Sanki sakalları titriyordu yaşlı adamın. Sanki gözlerinden iki damla yaş akıyordu. Ve sanki bana gözleriyle değil de gönlüyle bakıyordu. O konuştu ve ben sustum sadece.

"Madem merak ediyorsun. Dinle o vakit. Sana bir hikâye anlatacağım. Bir garip hikâye. Belki kimse bilmiyor. Ve belki sen de bilmeyeceksin. Bir rüya kadar sahte olacak gördüklerin ya da belki inanacaksın bunlara. Ama ben yine de anlatacağım sana. Dileğim o ki; hiç sual etme, soru sorma. Zira cevaplar sorularla mahduttur. Bir hudut koyma anlatacaklarıma. Bir besmele çek evvela. Zira ne kelama ne söze ne de aşka besmelesiz başlanmaz."

"Ben Müslüman değilim ki..." dedim.

"Olsun" dedi, "ne keder! Sen inandığının değil de gönlüne inanma denen hissi koyanın adını söyle!"

Ne diyeceğimi bilemedim. Kekeledim, terledim. Aklıma ilk geleni, hiç düşünmeden söyledim.

"Sen" dedim, "Sen'in isminle..."

"Eyvallah" dedi yaşlı adam ve ilk defa tebessüm ettiğini

gördüm. Sonra gözlerini karşı kıyıya dikti ve başladı hikâyeyi anlatmaya. Nefes alsam susar diye korktum. Susmasın diye içimdeki 'Sen'e dualar ettim. Ve susmadı, anlattı.

"Herşey" dedi, "herşeyi yaratanın istediği şekilde ve O'nun istediği vakitte ve istediği yerde; tam da şu karşı kıyıda başladı. İsmine Abdullah denen bir gencin yolu denizin karşısına, Anadolu yakasına düştü bir gün. Bilmem ki anası-babası var mıydı? Olsaydı bu denli çok ağlar mıydı? Asker ocağında bir garip; kimi yok, kimsesi yok. Yetimdir, konuşsa sesi yok; öksüzdür, ciğerde nefesi yok.

Bilmem hangi sebeple geçtiği karşı kıyıda günlerden bir gün tüller içinde ve belki de güller içinde bir dilber görür. Ve gönüldür bu, akacak yer buldu mu durmaz akıverir; bir ateştir ki, o, en olmadık zamanda her yanı yakıverir. "Gördüm" dahi diyemeyecek kadar kısa vakitte gönle aşkı düşürür de "olmam" desen de seni âşık ediverir.

İşte bu genç de o dilberi gördüğü vakit aşk eder ona. Aşk ilahî bir haldir. Gelmeden evvel hiç belli etmez kendini. Bilmem ki; Allah aşkı hangi melekle gönderir. Sessizdir; sezdirmeden, bildirmeden ve belli etmeden gelir. İşte bu meleğin nefesi o gün Abdullah'a da değiverir. Gönlü dinlemez aklını. Lakin bu aşk harama bulanmış, yalana karışmış bir aşk değildir. Aşkın asıl olan halinde Allah harama yaklaşmasına müsaade etmez ve hatta fırsat vermez âşığa. Âşık odur ki; sevdiğini gördüğü ilk anda dilinden besmele düşer. Besmele ile başlayan aşk bedenin değil de gönlün işidir.

O güzeli gördüğü o ilk an "Bismillah" deyiverir birden Abdullah. Kendi dilemez ve istemez belki. Düşünmeden, akıl etmeden gönlü bir besmele çekiverir ömürde bir kez nasip olacak aşka. O an kendinden geçiverir garip, dünya dönmeyi bırakır sanki ve bütün mahlûkat o andan daha kısa zamanda o dilbere bakıverir. Başı döner, gönlü bulanır, dili kekeler ve gözleri terler bilmeden. Ve daha bilemez ki, genç

Abdullah, aşk hiç belli etmeden ansızın gelendir.

Bu gönül alan güzelin ne Abdullah'tan haberi var ne besmeleden ne de aşktan. Sadece yürür de gidiverir. Öylece geçiverir İstanbul'dan. Sanki bir cennet firarisi bir anlığına İstanbul'a indirmiştir bedenini. Bir an vardır, bir an yok. Ve sadece Abdullah görmüştür onu. Ona nasip olmuştur. Lakin ateş bir kez düşmüştür âşığın gönlüne ve o ateşi yalnızca toprak söndürür. Aşkın aslı ile hemhal olacak âdeme bir an olsun görmüş olmak yeter. Ve bilmezsin sen elbet, lakin besmele ile başlayan aşk şahadet ile biter.

Abdullah gönlüne henüz düşmüş ve hatta ilk kez ve son kez düşmüş bir ateşten gönlü mecruh gerisin geri döner bu kıyıya. Ne anlatacak kimsesi vardır, ne de yazacak istidadı. O vakit, o da susmayı seçer. Aşk sustuğun vakit daha bir ziyadeleşir gönlünde. Daha çok acıtır. Susmak aşkın ateşine bir körük vurmaktır; susmak acıya müptela, derde meftun, gama mecbur olmaktır. Âşık, sustuğu, sükût ettiği ve edebildiği kadar âşıktır. Bilemez bunu ve bilemediğinden acıyla yanar da yanar gencecik gönlü.

Güneş bundan sonra hep Anadolu yakasından doğar İstanbul'a. Bir tek kere gördüğü bir maşuk uğruna gecelerini sağır, gündüzlerini kör eder Abdullah. Sen diyeceksin ki şimdi, bir tek kere görmekle aşk mı olur? Ben de diyeceğim ki; asıl aşk bir tek kere görmekle olur.

Sonrası... Sonrası Batının ve Batılının ya da bu diyardan olmayanın anlayamayacağı bir hal. Zira kavuşmak dedikleri, vuslat dedikleri hal, bu hikâyenin hiçbir yerinde mümkün değildir.

Artık sinesinde bir derdi taşır Abdullah. Ve kendi derdinin hamalıdır. Ama hiçbir vakit bu derdinden gocunmaz. Ağlasa da şükür için akıtır gözündeki yaşı. Zira aşk nasip işidir demiştim ve o dahi buna inanır da kendine nasip olmuşluğuna şükreder.

Artık ne vakit başını kaldıracak olsa gözü Anadolu yakasındadır. Uzaklığına aldırmaz ve kimsenin görmeyeceğini bilse de bir kıyıdan diğer kıyıya sallar ellerini hep. Her gece uyuduğunda dahi yüzü o yakaya dönüktür. Düşler görür ve inanır o düşlere. İsmini bile bilmediği, ömründe bir kereden fazla göremediği bir aşktır bu. Ve aşk aslında zaten budur.

Gece ve gündüz bir olur onun için. Âşığın uykusu bir güvercin uykusudur. 'Hu' der de uykusunda dahi inler durur. Gözleri ben diyeyim ağlamaktan, sen de ki uykusuzluktan hep kan çanağı...

Günler böyle geçer, haftalar böyle. Kimseye söyleyemediği derdinin ne olduğunu dahi anlayamaz Abdullah. Ama sinesinde olanı bir gönlü bilir, bir de Allah. Bu diyara yabancıdır, bu zamana yabancı ve aşka herkesten yabancı. Kime dese anlamaz, kimse söylese de dinlemez onu. Hem aşk anlatılacak şey midir? Aşk anlatılmaz, anlatılabiliyorsa aşk olmaz. Hem aşk iki kişilik dahi değildir. Sevdiğine sevdiğini söylemek zor şeydir. Maşuk dahi âşığa aşk etmek zorunda değildir ki. Aşk iki kişilik bile değil, tek kişiliktir. Bilir bunu Abdullah ve bildiği için sükût eder. Mademki bu aşk dedikleri ona nasip olmuştur ve kendinindir, o vakit derdi de yalnızca onun olsa gerektir.

Günlerini sessiz feryatlar, renksiz gözyaşları ile geçirir. Askerdir, muhafaza etmek için beklediği namusa halel getirmiş olduğuna vehmeder ve utanır Abdullah. Gözyaşları ihanet saydığı ve mümkün ve hem de kendi iradesinde olmayan bir his içindir. Ne yapsa da kurtulamaz bu dertten. Bir zaman deryalara dalar gözleri, saatlerce olduğu yerde oturur, bir vakit başkaca şeylerle hemhal olur, bir an olur gezer adım adım sahili. Ama ne yana baksa aynı, ne yöne gitse aynı... Gönlü teskin olmaz, aşkı sükûn bulmaz. Bilemez ki, tazecik gönlü. Bilemez ki, insan aşktan kurtulmaz, aşkla kurtulur insan. Ve belki de bilemediği için utanır ve saklar kendinden dahi. Hem aşk utanılacak şey midir? Âşık utanmaz ar eder, edep gösterir. Utan-

mak değildir bu, aşkın edebidir. Edebi olmayan aşka aşk desen kelam incinir. Sırf bedenle olan aşk dersen gönül gücenir.

Neyse... Yine günlerden birinde içinde bütün umutları ile karşı kıyıya geçer Abdullah. Sinesindeki heyecan aman vermez. Bindiği sandal sanki şu birkaç yüz metrelik yoldan İstanbul'un diğer yakasına değil de deryalar, ummanlar aşıp başka diyarlara gider. Yol hiç bitmez. Bitmeyen ve bitmeyecek tek yol vardır dünyada, insanı sevdiğine—ki sevdiği herşey olabilir—götüren yoldur o. Ve Abdullah da öyle bir yoldadır, gönlü sığmaz kafesine. Başı aşkın sarhoşluğunda, yanar hem de öyle yanar ki, hiç sönmez. Yanında konuşanlar varmış, konuşulanlar varmış; insanlar varmış, hiç duymaz, hiç işitmez, hiç bilmez. Onun tek derdi bir parça umuttur. Belki bir kez daha görürüm umudu. Zaten umut yeşertir aşkı, hayal yüceltir.

Ve bitmez denen her yolun bittiği ve biteceği gibi bu yol da biter. Karşı kıyıya geçiverir Abdullah. İlkin nereye gideceğini, ne edeceğini bilemez. Bir mecnun gibi, bir meczup gibi dolanır da durur. Daha evvel gelip de o dilberi gördüğü yerden bilmem kaç kez döner de geçer. Lakin yoktur. Bir tek kere gördüğünü bir kez daha görmek bir düşü ikinci kez görmeye benzer. Ve bu mümkün değildir. Göremez o da, lakin saatler boyu oralarda eğleşir. Bir o yana seğirtir, bir bu yana. Yoktur ve olmayacaktır da. Ama umut aşkın can suyudur. Umudunu yitiren aşkı buldum dese de kendine yalan söyler.

Gün evrilir, ikindi vakti akşama döner, kuşlar yuvalarına girer, güneş göğü terk eder, yıldızlar düşer mavi atlasa, gönül ta ezelde aşina olduğu yüzü göremez. Herkes gelir, gelmesini kimsenin beklemedikleri dahi, lakin bir o gelmez. En gelmesi gereken, en beklendiği anda bir anlık göstermez yüzünü. Genç Abdullah daha cahilidir aşk ilminin de bilmez. Bilmez ki âşıklığın şiarıdır beklemek, âşık bu âleme biraz da beklemek için gelir. Aşkın sonu ecel, başı ezeldir. Ve beklenen güzelse eğer, beklemek de güzeldir.

Aklı başından gider Abdullah'ın. Akşam vakti bilmediği ve garibi olduğu bir mahallede hiç tanımadığı bir güzel için saatlerdir beklemiştir. Dilenci gibi sokak sokak dolaşır. Ne yapacağını kestiremez aşka düşmüş aklı. Zira akıl aşkın olduğu yerde bir toz bulutu. Ha var, ha yok! Avare avare gezer birkaç sokağı Abdullah. En sonunda kulağına dolan bir yığın sesten yana düşürür adımlarını. Bu sesler nedensiz kendine çekmektedir onu. Sese doğru yürür Abdullah, kaderine yürür, kederine yürür; dünyayı geçer de daha, çok daha derine yürür.

Nihayetinde eski bir köşkün önünde bulur kendini. Kalın duvarlı bahçesinin önünde durur. Sesler buradan gelir kulağına. Belli ki, bir düğün vardır bu hanede; belli ki, insanlar bir muştunun son kertesine varmış olmaklıklarını tebrik ederler. Nedensiz yere merak eder içeride olanı. Girmek ister, lakin namahremdir girilmez.

Bahçenin duvarı dibinde bir mücrim gibi dizleri üstüne çöker de kalır. Oysa gördüğü belki de yalnızca bir rüyadır. Murada vasıl olma umudunu yitiren âşıktır şimdi o. Kim bilir ne mesrur insanlardır içeride olanlar. Anaları var, babaları var. Kendisi ise kimsesiz ve kimsesizliğine eklemiş bir gönül yarası. Ancak bir rüya kadar gerçek...

Kendi kederlidir, insanlar mutlu; kendi ağlar ve insanlar güler. Kendi derdine ağlar, hem anlayamaz sinesindeki bu garip hissi hem saklayamaz. Bir divane gibi saatlerce kalır orada. Gözünden akan yaşlara engel olmak mümkün mü? Dilese de durduramaz. İnsan bir kez ağlamaya görsün; ne kadar hüznü varsa sinesinde, ne derdi varsa daha evvel ağlayamadığı hepsi bir olur da yaş diye düşer gözbebeklerine. Abdullah da bilmediği bir dert uğruna, bilmediği bir hanenin duvarı dibinde, bilmediği bir aşka ağlar saatlerce.

Bir vakit sonra evin sahipleri kapının önünde dört büklüm, gözü yaşlı bekleyen bu genci fark ederler. Hayırdır deyip; açtır, kimsesizdir, bu hayırlı günde onun karnını doyurmak

berekettir, deyip de alırlar onu eve. Garibin zaten ses edecek hali yok, direnecek mecali yok. İsmini bilmediği ve çaresinden habersiz olduğu bir maraza müptela olmuştur. Kendini hanenin içinde buluverir birden. Önüne türlü yemekler konulur, halinden hatırından sorulur. Ne yer bir lokma ne de kelam eder bir nefesçik. Zira konuşsa cihan yanar, susarsa gönlü... Öylece oturur onca insan arasında. Öylece bekler. Gerçi ne nerede olduğunun ne etrafındakilerin kim olduğunun farkındadır.

Bir vakit orada oturur. Yüzü safran sarı bir renge dönmüş, gözü kan kızılı hevenge dönmüş. Bakışında feri sönmüş, ne söyleneni anlar, ne söyleyeni tanır. Bütün bu bilinmezliklerle diz dize oturur bir vakit köşkün odasında. Sonra bir anlık gözü ahşap parmaklıkların ardında el öpen taze geline ilişir. Sırtı dönüktür ondan tarafa. Ne mesrurdur şimdi o, muradını bulmuş, güle bülbül konmuş, hâsılı rüyası gerçek olmuştur. Sonra birden ardına döner taze gelin. Ne olursa işte o an olur. Derya coşagelir, bahar döner kışa gelir, gözünde yaş coşagelir, ah bu nasıl derttir, nasıl bir başa gelir?

Bu telli duvak içinde, aktan ak libas içinde el öpen kız... Rüyasını gördüğü, bir bakışla aşk surları ördüğü güzeldir. Şaşmaz, şaşırmaz da kalbi durur sanki. Aradığını bulmuştur zira. Lakin hiç bulmamış olmayı diler genç Abdullah. Bulmak her vakit güzel değildir demek ki, bulmak bazen acı da verir. O iki çift nazlı gözü gördüğü anda bir feryad eder ki, kanadı kırılır semada uçan kuşların, öyle bir inler ki suya kan damlar. Ve âşık o an kaderin ne demek olduğunu anlar. Aşk kaderidir insanın, alnında yazısıdır, gönülde sızısıdır. Ve yoksa eğer yani ki yazmamışsa kudret kalemi ile Katip onu alnına, beyhudedir uğraşmak. Yazılmamışı yazmaya çalışmak ne boş iş. Veyl olsun...

Bir hışımla kalkar yerinden Abdullah. Saçını başını yolar da çıkar köşkten dışarı. Kimse ne olduğunu anlayamaz ki tut-

sun kolundan Abdullah'ın. Hoş tutsalar da durulmaz. Bilmezler ki, âşığa kement vurulmaz.

Aşk artık esasıyla aşk olmuştur Abdullah'ın tazecik gönlünde. Aşk menziline ilk adımını atmıştır. Zira vuslatı olan aşk bu dünyaya ağır gelir. Vuslat yoksa aşk ötelerdeki bir sevgiliyedir ancak. Ve esasında aşk iki kişilik dahi değil, tek kişiliktir. Sevdiği varken aşk naraları atmak, sevda çölünde dolanmak, pervane olup da ateşte yanmak kolaydır. Zor olan odur ki maşuk görünmezken aşk etmektir. Ve bundan sonrasıdır Abdullah'ın aşk çölünde macerası... O gece ne eder, nasıl eder de gider karşı kıyıya bilemem. Lakin o geceden ve aşktan geriye elinde kalan bir tutam saçtır sadece. Kendi elleriyle yolduğu saçının telleri... Bu andan sonra sevdiğinden ve aşktan kendine kalan tek hatıra o teller olur. Bilir misin; eski adettir, sevdiği kızın saçının tellerinden bir tutamını boynunda muska eder de taşır âşıklar. Lakin Abdullah, aşkına düştüğü dilberden bir tutam saç dahi alamamıştır. Sesini bilmez, izini bilmez, ismini dahi bilmez hatta. Ellerinde kalan kendi saçını bir muska eder de asar boynuna.

Ve o günden sonra Abdullah Telli Âşık diye anılır ahali arasında. Rumeli kıyısında saçlarını yolar da gezer. Ne bir daha gönlüne aşkı düşüren o dilberi görür ne de karşı kıyıya bir daha geçmeye cesaret eder yüreği. Artık aklı gönlüne esir olmuştur. Gönüldür ki insanı âşık eder, akıl ise dâhi. Aşkın olduğu yerde ise deha bir çakıl taşı...

Sonrası hikâyeden çok hakikat. Aşkın hakikati. Birkaç saç teline yazılmış destan... Anlatsam gönlün dayanmaz, anlatmasam sır olur..." dedi yaşlı adam ve sustu. Hayretim gözbebeklerime değmişti. Ağlamış mıydım yoksa? Bu nasipsiz âşığın hikâyesi ne dertliymiş meğer. Sustum. Zira konuşsam ve tek bir kelime düşse dilimden, gözümden akacak yaşları durduramayacaktım, biliyordum. İşte o an karar verdim bu hikâyeyi yazmaya. Ben biliyorsam herkes bilmeliydi. Lakin herkesin bildiği hikâye benim değildi.

Bir vakit sessiz, sedasız oturduk yaşlı adamla denizin kıyısında. Gecenin de kendine has bir lisanı varmış. O gece anladım. Gece konuştu, derya konuştu, İstanbul konuştu. Biz sustuk. Neden sonra:

"Asıl ismi Abdullah'tır o mezarda yatanın. Abdullah yani Allah'ın bir kulu... Âşık Abdullah desen yalan demiş olmazsın. Bir garip âşık; Abdullah ya da Telli Âşık..." dedi.

Ve sonra kalktı yaşlı adam yerinden. Hemen ardı sıra kalktım ben de. Gitmesinden ve bu hikâyenin böyle bitmesinden korktum. Belki de anladı beni de ardı sıra hiçbir şey demeden çekip gidecek sandığım anda bana baktı tebessüm ederek:

"Merak etme" dedi, "anlatacağım. Yarın akşam vakti mezarın başına gel. Hepsini anlatacağım sana" ve gitti.

Sadece ve öylece kaldım orada. Aşkı düşündüm, çözemedim. Bu insanlar ne anlıyordu aşktan böyle? Neydi bu? Anlayamıyordum. Ama olsun, o mezarda yatanın kim olduğunu biliyordum gayri. Abdullah, âşık Abdullah ya da Telli Âşık...

Olmayan sevgiliye aşk etmek

O GECEYİ NASIL GEÇİRDİĞİMİ bilmiyorum. Zaman sanki bir kuş tüyünün semadan yere düşmesi. Geçti diyorsun ama geçmiyor, geldi diyorsun ama gelmiyor. Dakika yıl oluyor, saat bir ömür. Gözler hiç kapanmıyor, sanki harlı iki parça kömür...

Yaşlı adamın yanından ayrıldığım vakit bütün bu dinlediklerimi bir bir düşündüm. Gerçek olabilir miydi böyle birşey? Aşk böyle anlaşılabilir miydi? Bilmiyordum, lakin üzülüyordum şimdi. Hem de çok üzülüyordum. Bir garip Abdullah'tı, ama âşık olmuştu. Lakin bu çekilir dert miydi? Nasıl bir hikâyeydi ki bu; gözyaşından, dertten, kederden ziyade hiçbirşey yoktu. Nasıl dayanılırdı ki böyle bir acıya? Böyle bir aşkın sıkletini hangi kuvvet çekebilirdi? Hangi omuz dayanırdı bu yüke? Hangi gönül, hangi kalp, hangi beden feryad, isyan etmezdi? Bilemedim ki, yalnızca bir sızı düştü içime, nasipsiz bir âşığın sızısı...

Hem ne demekti o yaşlı adamın dedikleri? "Aşk henüz baş-

lıyor" dediydi. Böyle aşk mı olurdu hiç? Olmayan bir sevgiliye aşk edilir miydi ki? Bir başkasının sevdiği olmuş, yabancı olmuş, başka olmuş, bambaşka olmuş bir sevgiliye aşk edilir miydi? Ne tuhaf insanlardı bunlar! Hem bir kez gördüklerine, görebildiklerine âşık oluyorlar hem de hiç murad almadan, bir an vuslat bulmadan yaşadıklarının adına aşk diyorlardı. Yalan söylüyorlardı. Aşk değildi bunun adı. Sevgilinin olmadığı bir duyguya aşk demek nasıl bir hamakattı böyle? "Aşk iki kişilik değil, tek kişiliktir" diyordu yaşlı adam, yanılıyordu, hata ediyordu, bilmiyordu. Böyle bir aşk ne aklıma, ne gönlüme, ne de hayalime sığıyordu.

Ah garip Abdullah! Ne çekilmez derdin ne yaşanmaz ömrün varmış... Bir başkası olsaymış ya gönlünde! Ondan başkasını bulsaymışsın ya! İsmini bile bilemediğin bir güzele nasıl âşık oldun ki sen? Nasıl bir insandın? Nasıldın ve nasıl öldün?

Ne tuhaf! Gözlerim yaşarıyor. Bundan bilmem ki kaç sene evvel, belki de asırlar evvel ölmüş bir insanın hiç tanımadığım hikâyesine ağlıyorum şimdi. Belki de kendi kanından, kendi canından olanlar dahi hatırlamaz ve bu haline ağlamazken.

İstanbul, âşıkların yüzü hiç mi gülmez senin toprağında? Hiç mi kimse sevdiğiyle el ele ölmez? Ne vardı olmayaydı bu iki yaka! Deniz birbirinden ayırmayaydı bu toprakları. Sevenleri ayırmaydı, Abdullah'a kıymayaydı, ne vardı! İstanbul, denizin bile âşıkları ayırmak için akıyor senin, rüzgârın dahi âşıkların kirpiklerini yakıyor.

Ah İstanbul, sen nasıl bir şehirdin?

Ah âşık Abdullah, sen kimdin?

Ve aşk, nasıldın ve neydin sen?

* * *

Sahil boyunda bir serseri gibi, bir meczup gibi, bir mecruh gibi ve bir dilenci, yabancı gibi saatlerce dolaştım. Sinemde hiç

tanımadığım bir başkasının aşkının acısı ve zihnimde anlayamadığım bu aşkın sualleriyle yürüdüm durdum. Belki bu adımımı attığım yerlerde gezinmiştir bu âşık diye geçirdim içimden. Sonra durdum. Neden bilemem, karşı kıyıya geçmek Abdullah'ın yarım kalmış bir nefes gibi içine saplanan hikâyesini kendi gözlerimle görmek istedim. Lakin bu gece vakti karşı kıyıya nasıl eder de geçerdim? İlkin hiçbirşey gelmedi aklıma, deryaya atlasam geçemezdim. Zira aşk benim gönlümde değildi, bir hikâyeydi benim için ve yalnızca zihnimdeydi. Zira deryaları aşabilmek için âşık olmak gerekirdi.

O vakit aklıma birşey geldi. Aklıma gelenin mümkün olup olmadığını bile düşünmeden hemen kıyıdaki sandallardan birine doğru yekindim. Sandalcılardan bazıları için sandalları hem bir ekmek teknesi hem de evleri, yatakları, haneleriydi. İşte onlardan birini bulmalı ve uyandırmalıydım. Sonunu düşünmedim, ne olacağını düşünmedim. Sadece aklıma geleni hiç düşünmeden yaptım. Ve yürüdüm az ilerideki sandallardan birine doğru.

Orta yaşlı denecek bir adam sandalın içinde iki büklüm olmuş yatıyordu. Burada uyumanın ne kadar güzel olduğunu bildiğimden ilkin elim varmadı, gönlüm razı olmadı uyandırmaya. Lakin yapmalıydım ve geçmeliydim karşı kıyıya. Yapmazsam eğer hem kendime hem Abdullah'a hem de bu hikâyeye vefasızlık etmiş, hepsini yüzüstü bırakmış olurum sandım.

Sandalın içinde kimbilir hangi rüyaların eşiğinde ve deryanın üzerinde ahşaptan beşiğinde yatan sandalcıyı dürttüm bir iki kere. Adam bir o yana bir bu yana döndü önce. Sonra birkaç kez daha değdirdim parmaklarımı. Adam aniden ve bir hışımla kalktı sandalın içinde, gözleri kan çanağı, kızıl bakışlarını dikti gözlerime ve hiç düşünmeden elini beline doğru attı.

"Sen de kimsin?" dedi bütün heybeti ve belki de nefretiyle.

"Sakin ol" dedim, "sakin ol. Sadece karşı kıyıya geçmek istiyorum."

Şöyle bir iyice süzdü beni. Belki bir dilenci, belki bir evsiz sandı. Ya da bir hırsız... Bilemem.

"Çek git, ecelin elimden olmasın. Hırlı mısın hırsız mısın, deli misin akılsız mısın? Gecenin bu vaktinde ne karşı kıyısı?"

"Ne kadarsa parası fazlasıyla veririm. Yeter ki, beni karşı kıyıya geçir" dedim sessiz lakin kendinden emin bir sesle.

Sonra benden zarar gelmeyeceğini anlamış olacak ki tekrar uzandı eski yerine.

"Git belanı başka yerde ara, defol git."

Sinirlenmiştim bu kez. Hoş verecek param da yoktu esasında. Lakin o vakit aklıma geldi. Boynumda asılı altın bir haç vardı. Verebilir miydim? Verdim... Boynumdan çıkardığım haçı sandalcıya uzattım. İlkin inanmadı, belki çekindi biraz da, lakin sonra aldı eline haçı; baktı, evirdi çevirdi.

"Ne yapacaksın sen bu vakitte karşı kıyıda?" dedi.

"Uzun etme! Ya geçir karşı kıyıya beni ya da ver haçımı."

Bir kez daha iyice süzdü beni. Tepeden tırnağa değin bir iyice baktı bana. Gözlerini gözlerime dikti bir zaman.

"Tamam" dedi, "atla sandala, lakin bir hareketini görürsem acımam, kıyarım sana."

Hiçbirşey demeden, tek kelam etmeden atladım sandala. Ve sandalcı bir hazine bulmuş kadar mesrur ve bir hayale girmiş kadar melul asıldı küreklere. Deryanın üstünde bir hayale gidiyordum. Bir hayal uğruna kendimi terk ediyordum. Gerçek denen şeyden uzaklaşıp mümkün olmayana, var olandan yok olana...

Boynumdaki haçı vermiştim. Aşk uğruna dinimden mi vazgeçmiştim şimdi ben? Bir başkasının aşkı için kendi inancımı mı terk etmiştim? Bilmiyordum. Sadece karşı kıyıya gördüğüm bir rüyayı tashih etmeye, aşkı kendi kendime arif etmeye ve gönlümü bir an olsun teskin etmeye gidiyordum.

Aradığım neydi bilmiyordum, ama gidiyordum.

Geceydi, İstanbul çok güzeldi, ben hüzünlüydüm ve Abdullah ölüydü. Ve ben bir ölünün hikâyesi uğruna bilmediğim bir yolda, inanmadığım birşey uğrunda gidiyordum.

* * *

Bir çeyrek saat ya da belki biraz daha fazla zaman sonra karşı kıyıya vardık. Ne kadar sessizdi, ne kadar kimsesizdi her yer; ben gibi... Sandalcı kıyıya iyice yaklaşınca kaldırdı gözlerini bana. Gecenin ayazında kürek çekmekten alnında bulgur bulgur terler olmuştu, gözleri hâlâ az evvel uyandığı uykunun mahmurluğunda;

"Bak yabancı" dedi, "çok beklemem seni burada. Git, ne işin varsa gör, gel. Bekleyeceğim seni. Gecikirsen eğer beni bulamazsın, haberin ola!"

Birşey söyleyemedim. Söylemeliydim belki de ama söylememek, susmak bu diyarda en geçer akçeydi. Ben de 'tamam' dercesine başımı salladım ve ardımda yalnızca o sandalı ve sandalcıyı değil, bütün bir hayatımı, bütün bir mazimi, bütün İstanbul'u, kendimi, zamanı ve anı bırakıp yol iz bilmeden yürüdüm.

Öyle karanlıktı ki her yer, gözlerim yalanlar söyledi bana. Olanı değil de hayali gösterdi. Sanki Abdullah'ın ardı sıra yürüyordum bu kıyıda. İşte tam önümde bir yerlere doğru gidiyordu. Zaman, daha çok gençti o vakitler. Şimdiden, iki üç asır daha erkendi. Zamanda geri gidiyor gibiydim. Evet, hayaldi lakin inanıyordum ben hayallere. Allahım, bu ne acayip haldi. Geçmiş, şimdi oluyordu; gece, gündüze evriliyordu. Ben bir hayale giriyordum. Şimdiden geçmişe yürüyordum.

Ardı sıra takip ediyordum Abdullah'ı. Hayalimde onunla yürüyordum. Sanki şimdiki zamandan geçiyor, maziye gidiyordum. Önümde aşka düşmüş bir genç, o beni görmüyordu, lakin ben onu izliyordum.

Sahil boyunca ilerliyordu Abdullah, bir denize bakıyordu, bir de göğe. Ne yapacağını kestiremiyor gibiydi, heyecanlıydı. Sanırım, o güzeli bir kez daha görebilmek için karşı kıyıya ikinci kez geçtiği vakitti bu. Ne kadar da gençti. Kara kaşlı, kara gözlü, ince bıyıklı, hafif uzun boylu, zayıfça bir yiğitti. Yürüdü, yürüdü, canı ağzında bir kuş gibi seğirtti.

Neden sonra sahilden içerilere doğru giren bir sokağa girdi, ben de ardından. Birkaç sokak daha geçti sonra. Bir çarşının tam orta yerine geldi. Birşeyler arıyordu belliydi. Çarşının sonuna kadar gitti. Sonra yolun sonunda bir ağacın tam kenarında tezgâh açmış bir seyyar berberin yanında duruverdi. Ağacın yanına bir iskemle koymuş, elinde usturası, bir makas, bir tarak ve ibriğiyle gelenleri hemen oracıkta tıraş eden adamın yanında bir süre bekledi.

Sonra sırası gelince oturdu iskemleye. Berber, hemen Abdullah'ın önüne sardı beyaz önlüğü. Başındaki fesini çıkardı sonra. Garibim, bir kez gördüğü bir aşk uğrunda neler ediyordu. Ben ise bir köşeden onu seyrediyordum. Bir çocuk masumiyeti olmalıydı bu. Aşk biraz da çocuklaşmak, masumlaşmak demekti belki de. Ah, garip Abdullah, bilseydin bu hikâyenin sonunu, saçlarını böyle taratır, bıyıklarını böyle düzelttirir miydin? Sonra bileydin bu akşamın sonunda bu denli ağlayacağını, böyle masum bir halde güler miydin?

Bilemedim, içim acıdı, lakin bir hayaldi bu, engelleyemedim. Sadece uzaktan bu masum gencin hallerini seyrettim. Berberin masasından kalktığında gözündeki ışık bir başka olmuştu. Kalktı iskemleden ve yine aynı mahmurlukla ve şaşkın şaşkın yürüdü. Ben de peşisıra gezdim durdum. Çarşının içinde belki de birkaç sefer gittik geldik böyle. Belli ki, o güzeli burada görmüştü de bir daha görebilmek için yine aynı yerdeydi. Lakin nasıl süslenmişti, nasıl özenmişti!

Ah Abdullah, "Gelmeyecek!" diyebileydim keşke, bu hikâyenin sonu vuslat ile bitmeyecek diyebileydim. Diyemedim.

Hava kararmaya başlayınca çıktık çarşıdan. Gözündeki fer sönmeye başlamıştı garibin. Umudu tükenmeye başlamıştı. Bir zaman daha bekledik oralarda. Sonra gözünden nâgâh yaşlar boşalmaya başladı Abdullah'ın. Neden ağlıyordu? Ağlamasaydı. Şimdi geri dönseydi. Akşam olmasaydı, o eve gitmeseydi. Bu hikâye böyle bitmeseydi.

Yürüdü Abdullah ve ben ardı sıra yürüdüm. Bedenim miydi, hayalim miydi onunla giden bilmem, lakin hangisiyse peşinde sürüdüm. Bir ses geldi sonra ötelerden; bir davul sesi. O yana doğru yöneldi Abdullah. Sesin geldiği yere gidiyordu; kederine, kaderini yürüyordu. Bir aralık ayağı takıldı yerdeki bir taşa. Yüzünün üstüne düştü yere. Koştum, yekindim. Tutmak, kaldırmak istedim. Lakin yapamazdım, ben yalnızca bir hayaldim.

Bir adam geliverdi birden yanına Abdullah'ın. Kollarından tuttu kaldırdı. Sırtı dönüktü bana. Birşeyler konuşuyorlardı. Duyamadım. Sonra Abdullah'ı yerden kaldıran adam döndü arkasını. Tam yüz yüze geldik. Tanıyordum bu yüzü, biliyordum. Ve çok korkuyordum şimdi. Yaşlı adamdı, o. Bana bütün bu hikâyeyi anlatan yaşlı adamdı. Titrediğimi hissettim birden, nefesimin kesildiğini, başımın döndüğünü hissettim. Lakin yaşlı adam bana doğru geliyordu. Yürüdü, yürüdü ve iyice yaklaştı yanıma. Bense bir put gibi dondum kaldım yerimde. Geldi ve tam yanımdan geçerken gözlerini dikti gözlerime. Allahım, bu nasıl bir hayaldi! Bir göz kırpışı kadar baktı yüzüme ve sonra yürüdü gitti.

Öylece kalakaldım yerimde. Bir adım dahi gidemedim. Oysa Abdullah kayboluyordu gözden. Kaderine gidiyordu. Gitmeseydi, bu hikâyenin sonunu bilmeseydi. Diyemedim, engelleyemedim. Gitti. Ve ben hayalimden, kendimden, herşeyden korktum birden. Hiç düşünmeden geldiğim yere doğru koştum, koştum.

* * *

Kıyıya tekrar geldiğimde sandalcı aynı yerde duruyordu. Ben sanki maziden geri gelmiş, zamandan ana dönmüş, hayalden gerçeğe avdet etmiş gibiydim. Ne diyeceğimi bil(e)medim. Korktum, çok korktum ve titriyordum.

Sandalcı yüzüme bakıyordu şaşkın şaşkın.

"Bu kadar mı?" dedi. "Bu birkaç dakika için mi beni kaldırdın uykumdan?"

Birkaç dakika mı olmuştu sadece? Sadece o kadar mıydı? Ne oluyordu bana? Başıma bu gelenler de neydi? Hem o yaşlı adam... Aklımı yitiriyor olmalıydım.

"Beni çabuk geçir karşı kıyıya" dedim sandalcıya ve bedenimi sandala atıverdim.

Hayalimi, ümidimi ve kendimi belki, lakin en ziyade Abdullah'ı ve aşkı yalnız bırakıp o kıyıda, karşı kıyıya geçiverdim.

Bir duvak mezarlığı

NE ZAMAN GEÇTİM KARŞI kıyıya, o sandalcı ne zaman gitti ve ben yine bu mezarın başına ne aralık dönüverdim, hiç bilemedim. Lakin gözlerimi yüzüme vuran sabah güneşiyle açtığım vakit, bir rüyadan uyanmış gibiydim. Bütün bu olanlar sanki hiç olmamıştı. Oysa hâlâ bir sızı vardı sinemde. Hâlâ Abdullah'ın yaşlı gözleri, gözlerimin önünde... Hani gece gördüğün bir rüyaya, uyandığın vakit hâlâ inanırsın ya, öyle işte. Abdullah'a acıyordum. "Ne olurdu, gitmeseydi" diyordum. Lakin asırlar evvel gitmişti bile ve ben bilmem kaç asırlık bir derde hüzünleniyordum. Bilmiyordum ve belki de aklımı yitiriyordum.

Aslında bu hikâyenin sonunu merak ediyordum ben. Abdullah'a ne olduğunu bilmiyordum. Mezarı başında duruyordum. Onu hayal ediyordum, aşkını biliyordum, lakin başına ne gelmişti hayal dahi edemiyordum. "Bu işittiklerine inan" diyordu gönlüm, lakin aklım bu kadarını kabul edemiyordu. "Yalandır" diyordu, "mümkün olamaz bunlar. Yalnızca bir ef-

sane, yalnızca bir hikâye..." Hangisine inanmalıydı insan? Aklına mı, gönlüne mi? İstanbul'a gelmeden evvel sorsaydım bu soruyu kendime, bir an olsun düşünmeden "akıl" derdim. Lakin şimdi aklımın varlığından dahi şüphedeydim.

Bir zaman mezarının başında durup öylece baktım toprağına. O an anladım ki, ben, en yakınlarım diyeceğim insanlar da dâhil, hiçbir mezarın başında bu denli çok beklemedim. Ve kimsenin mezarındaki toprağa sürmedim ellerimi. Ama yine de bu başında beklediğim mezar o hayaldeki Abdullah'ın mıydı, bilemedim. Gerçekten o hayalimde gördüğüm kara yağız genç miydi bu toprakta yatan? Bu hikâyeye inanmalı mıydım?

Toprağına sürdüm ellerimi. İçinde yatan her kim olursa olsun Abdullah'tır diye vehmettim. Ağladım sonra ve üzüldüm, kederlendim. "Bu nasıl aşktır ey âşık Abdullah?" dedim. "Böyle bir aşka inanmaya yetmiyor gücüm. Görmediğine ve hatta göremediğine nasıl âşık oluyorsun? Sevdiğini bir başkasına vermek, nasıl dayanılmaz bir derttir bu! Gönlün bunca acıya nasıl dayandı? Belki de sesimi duyuyorsun. Ya da belki toprağın altında dahi ağlıyorsun?" dedim ve dayanamadım daha fazla. Diz kırdığım mezarın başından kalktım. Gidecektim, gitmeliydim. Yoksa kendim dahi inanacaktım aklımı yitirdiğime.

Mezarın başından ayrıldığım vakit güneş toprağını öpüyordu. Gözümün önüne hayali geldi Abdullah'ın. Hani, saçlarını o seyyar berbere tarattığı anki hali. Ne masum, ne güzel ve nasıl mesrur...

* * *

Gidecek bir yerim yoktu. Gidilecek bir yeri olmayanlar için yaratılmış bir şehirdi belki de İstanbul. Akla en son gelen yerdi ve en son olunması gereken yer, zira cennete benzerdi. Kimse buralı değil gibiydi ve buralı olmamalıydı zaten kimse. Geçerken uğranmalıydı İstanbul'a. Burada ömür geçirmemeliydi

insan. Zira İstanbul'da bir gün bir ömre bedeldi ve aklını yitirmek için bir gün yeterdi.

İnsanlar ölülerle yaşar bazen ve bazen ölülerdir yaşayanların hayali... Ölüler bu diyarın parmak uçları. Ve parmak izleri gibi, yalnızca onlara ait ve yalnızca onların... Dirileri bilmek için, tanımak için onları ve İstanbul'u sevmek için evvela ölülerini bilmek gerekir. Ve her mezarın bir hikâyesi vardır burada. Ve her hikâye aşk ile başlayıp ölüm ile biter bu şehirde.

Gidecek bir yerim yok, hiçbir yerim yok gidecek ve ben gitmek istemiyorum zaten. Sadece bir demli çay içmek istiyorum bir ölünün hayali ile İstanbul'u seyrederek.

Belki de gideceğim tek yer orası olduğu için Telli Baba Çayhanesi'ne gittim sadece. Balkonun en uç tarafındaki masaya, hep oturduğum yere yanaştım ve oturdum iskemleye.

Az sonra bir bardak çay getirdi bıraktı önüme Telli Tevfik. Bir çayımı yudumladım, bir dalgaları seyrettim. Düşünmemek istiyordum bu işittiklerimi. Ne aşkı, ne Abdullah'ı, ne mezarı, ne de o yaşlı adamı. Lakin yapamıyordum işte. Aklımda bir tek o vardı, bir tek o hikâye. İstanbul'da, kelimelerle değil, hayallerle yazılmış o hikâye...

Bir vakit öylece oturdum orada. Üşüyor muydum bu sıcak günde? Üşümüyordum, lakin titriyordum ben. Merak denen hummaya tutulmuştum; bilmediğim bir memlekette, unutulmuştum.

Neden sonra bir kalabalığın geçtiğini gördüm yoldan. Geçip de mezarın olduğu yere doğru gittiler, Abdullah'ın, âşık Abdullah'ın mezarına... Akrabaları mıydı bunlar? Demek ki unutulmamıştı. Şaşırdım. Nedendi bilemedim. Az sonra boşalan bardağımı almak için yanıma geldi Telli Tevfik. Şaşkın gözlerle kalabalığa baktığımı görmüş olacak ki;

"Şaşırma" dedi, gülümsedi. "Neredeyse her gün olur bu. Evlenenler gelip de Telli Baba'ya dua ederler. Onun yanında kendileri için, huzurları için, mutlulukları içi Allah'a el açar-

lar. Hem bekâr kızlar da gelir, hayırlı bir kısmet için dua ederler. Sonra bir kısmet çıkarsa karşılarına, muradlarına ererlerse iade-i ziyaret kabilinden düğün günü gelirler buraya, telli duvaklarını bırakıp da giderler. Belki de bu telli duvaklar yüzünden insanlar Telli Baba derler bu mezara. Gerçi hurafe bunlar. Lakin umut dünyası işte ya da cahillik..." dedi ve boş bardağı alıp gitti sonra.

Diyecek söz bulamadım ben. Tuhaftı, çok tuhaftı... İnanamadım hatta. Sadece oturdum ve izledim. Cehalet miydi bu, hurafe miydi ya da? Ne diyeyim bilemedim. Lakin bir anlık da olsa hoşuma gitti gördüklerim. Zira ben Abdullah'ı kimsesiz, mezarını sessiz zannetmiştim. Tanımadığı insanlar da olsa gelenler vardı demek ki mezarına. Hem de aşkın vuslatına kavuşanlar geliyordu. Onun hiç kavuşamadığı halde... Seviniyordum biraz, lakin daha ziyade hüzünleniyordum ben. Merakıma yeniliyordum ve hayallere dalıyordum yine. Ama insanlar bilmiyorlardı sevdiği kızın saçından bir tel dahi alamayıp da kendi saçlarını boynunda taşıdığı için ismini Telli Âşık konduğunu. Olsundu. İnsanlar geliyordu ya, bu da yeterdi.

Zaman geçmeliydi. Akşam olmalıydı ve gelmeliydi o yaşlı adam. Hikâyenin gerisini bilmeliydim. Ve sormalıydım ona kim olduğunu. Zira hayalimde gördüğüm de oydu. Abdullah'ı yerden kaldıran, gözlerime bakan ve içimde bir garip ateş yakan oydu.

Bekledim. Ömrümde hiç kimseyi beklemediğim kadar o yaşlı adamı bekledim.

Lakin kimdi bu yaşlı adam?

Denize taş dizmek

HAVA KARARINCA VE İstanbul'a gölgesi düşmeye başlayınca güneşin, kalktım oturduğum iskemleden. Bu vakte kadar ne hayaller kurdum ben. Hayalimle sevdiğiyle kavuşturdum Abdullah'ı, yüzünü güldürdüm ve ölümü öldürdüm hayalimde. Hayal, ölümün öldüğü tek yer...

Kalbim göğüs kafesime sığmak istemez gibi atıyordu. Zira yaşlı adamı göreceğim ve hikâyenin sonunu dinleyeceğim vakit geliyordu. Kalktım ve evvela Abdullah'ın, diğer insanların dediği ismiyle Telli Baba'nın mezarına gidiverdim. İtikadımca dualar ettim ona. Hüznümü unuttum, kendi yalnızlığımdan vazgeçtim de onun yalnızlığına ağladım.

* * *

Yaşlı adamla geçen akşam buluştuğumuz yere geldiğim vakit kimsecikler yoktu orada. Hava kararmış, ay ağarmış ve hatta zaman sararmıştı. Maziye, geçmişe, eskiye ve tarihe gidecektim. Bir hayali hayal edecektim. Ama kim olduğunu bilmek

istiyordum bu adamın. Kim olduğunu bilmeliydim. Zira bu olanlar artık aklımın sınırlarından çok ötedeydi. Korkuyordum hatta ve hiçbir şey bilmiyordum.

Belki bir saat bekledim orada ve belki de daha fazla... Kendimi kandırılmış gibi hissettim. Neden bilmiyorum lakin bu hikâyeye işte bir tek o vakit inanamadım. Gelmeyecekti demek ki, ama gelmese de bekleyecektim.

En daldığım anda ve belki de ümidimi en fazla yitirdiğim zamanda birden yanımda görüverdim o yaşlı adamı. Ne ara gelmişti? Ne aralık bu kadar yakınıma kadar ilişmişti? Neden hiç sesini duymamıştım? Ya da neden hiç ses etmemişti o? Sormadım, soramadım. Sadece masum bir çocuk gibi baktım yüzüne. Hiç durmadı bile.

"Gel benimle" dedi ve yürüdü. Ben de gittim peşi sıra. Gelmem diyemezdim, diyemedim de. Nedenini halen dahi anlayamadığım bir şekilde beni kendine çekiyordu bu adam. Ne söylese yapıyordum, itiraz edemiyordum. Korkuyor muydum, yoksa saygı mı duyuyordum ona. Bilmiyorum. Sadece peşi sıra yürüdüm ve gittim.

Sahil boyunca yürüdük. Abdullah'ın mezarının yanından geçtik sonra. Orada bir aralık durdu yaşlı adam, mezara baktı ve birşeyler söyledi sessizce. Zannımca dua etti. O edince ben de bir kez daha ettim. Yürüdük sonra. O önde, ben de ondan birkaç adım arkada karanlıkta denizin yamacında yürüdük. Bir yere gelince durdu. Ve ben de durdum. Bir denize baktı, bir de bana. Gözlerime bir ok fırlatır gibi bakıyordu. Birşeyler söylememi mi bekliyordu bilmiyorum. Ama ben öyle vehmettim de ansızın bir soru sordum ona:

"Sen" dedim, "hayalimde gördüğüm adam sendin. Hiç hayal gibi değildi. Gerçek miydi? Olmamalı. Ama sendin o. Kimsin sen?"

Hiç cevap vermedi. Ama bir an olsun kırpmadı da gözlerini. Sadece bana baktı ve sağ elinin şahadet parmağını götürdü

dudaklarına. "Sus" demek istiyordu ya da "Boşver" diyordu. Belki de "Bu kadarını merak etme!" demek istiyordu, "Bu kadarını sorma!"

Bir zaman öylece sustuk. Ne o konuştu, ne de ben. Sessizlik gömleğinin bir tek düğmesini dahi çözmedik. Neden sonra "Sen ismin Bünyamin demiştin değil mi?" dedi. Evet dercesine salladım başımı.

"Bünyamin'i bilen Yusuf'u da bilir. O vakit bilirsin sen Yusuf'u. Kanlı gömleğini bilirsin, iffetini bilirsin, aşkını bilirsin, maşukunu bilirsin, bilirsin o mübareğin ne de güzel olduğunu. Sonra sadakatini bilirsin Yusuf'un, merhametini, affedişini, babasına hasretini... Mademki Bünyamin oldun sen, o vakit ben de Yusuf olurum" dedi.

Ne denirdi şimdi? Gerçekten Yusuf muydu adı? Değil miydi? Dememişti ki! Belki de diyememişti. Sanki "Sana söyleyemem, söylememeliyim sana. Sana söylersem büyüsü bozulur, sırrı kaybolur ve hatta dayanamaz yüreğin" der gibiydi. Bir sır, bir efsun vardı bu yaşlı adamda, çözemedim. Bir daha sormaya cesaret edemedim. Tekrar soramadım sualimi. Anlatamadım halimi, söyleyemedim.

Hemen sonra sanki lafı değiştirir gibi gözlerini kaçırdı benden. Sahile doğru baktı sadece. Az evvel dudaklarına kaldırdığı parmağını bu kez ileriye doğru götürmüş ve bana birşeyleri gösteriyordu. Parmağının uzandığı yere baktım. Ne birşey görebildim ne de anlayabildim ne gösterdiğini.

"Bak" dedi "sahilden denize doğru sıra sıra dizilmiş taşları görüyor musun?"

Göremiyordum. Derya kara bir renge bürünmüştü seçemiyordum.

"Yalnızca bakma, hem de gör. Zira bakmak ve görmek aynı şey değildir. Bakmak göz ile olur görmek gönül ile. Herşeyi yalnızca gözlerinle görüyor olsaydın eğer, tek gördüklerin gözüne aksedenler olsaydı nasıl rüya görür nasıl hayal ederdin?

Ve hatta nasıl dua ederdin? Bakmak ve görmek aynı şey değil, bilmek ve anlamanın aynı şey olmadığı gibi. Akıl ve kalbin aynı şey olmadığı gibi... Zira akıl bildirir, gönül oldurur. Gönlü ile bilmeyen olmamıştır desem acep değil ki. Gönlünle bakabilir misin? Görebilir misin gözlerin kapalıyken dahi. İşte orada taşlar var. Bakma, gör onları..." dedi.

Söyledikleri ne güzel şeylerdi. Lakin anlayamıyordum ki. Yine de denedim. Uzun uzun baktım gösterdiği yere. Ve hatta gözlerimi kapadım da baktım. İlk defa bir deliye inandığımı sandım. Kapalı gözlerle baktım ve açtım sonra gözlerimi. Hani geceleri karanlıkta bir kenara bıraktığın elbiselerini bir insana benzetirsin, öyle vehmedersin ya. İşte aynı onun gibi. Görüyordum. Deryanın yamacına sıra sıra dizimli taşlar vardı. Ama neden? Neden oradaydılar? Neden onları görmeliydim? Ve bu yaşlı adam neden bana onları gösterdi?

"Görüyorum" dedim titreyen sesimle. "Lakin nedir onlar?"

"Onlar Abdullah'ın ömür taşlarıdır işte."

"Ömür taşları" ne demekti ki? Hem bir insana bir taş yetmez miydi? Mezarında bir taşı vardı zaten. Bunlar da neydi ve nedendi? Tanrım aklım beni terk ediyor. Bu ne tuhaf birşey, bu ne tuhaf...

"Anlayamıyorum" dedim ve anlayamıyordum.

"Abdullah" dedi "karşı kıyıdan gözleri yaşlı ve bir mücrim gibi kendini bu kıyıya attığı günden sonra bir daha ömrü boyunca geçemedi karşı kıyıya. Buralarda bir meczup gibi, mecnun gibi dolaştı durdu. Ne kimseyle konuştu ne de kimse onunla kelam etti. Bir deliydi, öyle zannediyordu insanlar. Kimi vakit bir kuytu köşede akşamlıyor, kimi zaman bir tenhada ağlıyordu. Lakin her gece bu sahilde karşı kıyıya bakarak uyuyakalıyordu. Uyku dediysem de bir göz kırpması ancak.

Derdi bir garipti ve bilmiyordu henüz bu derdi. Aşk belasından habersizdi gariban. Bir başka olmuştu. Zayıflıyor, su-

suyor ve başka biri oluyordu. Henüz bilmiyordu Allah'a götüren yollardan birinin de aşk olduğunu.

Günler geçti, aylar ve yıllar geçti. Lakin gönlündeki aşk hep gençti. Ve boynunda sevdiğinden bir saç teli diye taşıdığı kendi saç telleri... Sakalları uzadı ve ak düştü saçlarına, gözlerinin feri söndü. Artık meczuptu ve öyle bilindi.

Bir gün gündüz vakti bu sahilde ayaklarını sinesine geçmiş otururken içi geçti Abdullah'ın ve bir rüyaya giriverdi. Düşünde cenneti görüyordu. İsmini bildiği bütün âşıklar Kevser suyunun etrafında toplanmışlar kendi hallerince hasbihal ediyorlardı. Lakin yine dünyadaki halleri gibiydi ve hepsi ayrılıktan yakınıyor aşk ile gam çekiyorlardı. Ama cennetti burası, cennete gelmişlerdi. Peki ya neden bu denli dertlilerdi? Ağlıyordu her biri. Sanki Kevser suyu âşıkların gözlerinin yaşı ile dolmuş, onların ahlarıyla cennetin rengi solmuştu. Oysa ne mesrurdu, ne mutluydu diğer insanlar. Lakin âşıklar cennette dahi ağlıyordu.

O âşıklardan biri belki de Kays olanı ya da Ferhat, Kerem belki ya da bir başkası inleyerek açtı ellerini:

"Ey Sevgili" dedi "beni koydun ya cennetine, Sen'i göremediğim cenneti ben neyleyim? Ben dünyada sana benziyor diye âşık oldum maşukuma. Ona doğru attığım her adımda Sana geldim. Ve şimdi... Sen yoksan cennet bir damla su, bir yığın ağaç, bir kara taş, bir kuru toprak... Sen'i görmediğim cenneti dilemem ben. İstersen bir kara zindana koy beni lakin Sen'i göreyim. Ben cennete girmek için sevmedim Sen'i, ben cenneti görmek için âşık olmadım. Ben cennete girmeyi Sen'i görmek için istedim. Sen'in için, Sen'i görmek için Sana âşık oldum. Aşk'a âşık oldum" dedi ve secdeye kapandı bütün âşıklar. Her biri gam ile ağladılar. Ve bir ses işitildi sonra hatiften:

"Bu perdeyi ancak aşk aralar..."

Sonra uyandı Abdullah uykusundan. Yüzünden terler

boncuk boncuk boşaldı. Yaşlar döküldü gözlerinden. O yolda mı olmalıydı, aşk dediğin Allah'a mı ulaştırmalıydı? Bilmiyordu ki! İşte bilmediği için güzeldi. Bilmediği için saftı, temizdi aşkı. O an anladı ki; sevdiğine kavuşamasa da aşkından vazgeçmemeliydi. Aşk vazgeçilecek şey değildi zira ihtiyarı yoktu âşıkların.

Ve ellerini semaya kaldırdı Abdullah;

"Elhamdülillah âşık oldum Allahım. Lakin benim bu aşkta dünyalığım yok. Ya sana ulaştıracak bu aşk beni ya sona ulaştıracak. Ne sevgili isterim, ne dünya isterim senden. Aşk isterim, aşkı isterim, seni isterim ben. Allahım aşkını ver bana ve beni de o âşıkların arasına kat!" dedi ve bir hışımla bir kocaman kaya aldı yerden ve denize fırlattı. Sonra bir tane daha. Ve bir tane daha sonra...

Her taşla kendine bir yol yapmaya çalıştı. Karşı kıyıya giden bir taş yığını. Sevdiği kıza değil. Aşkın kendisine ulaşmak için yapıyordu bunları. Ve her bir adımlık taş yığdığında denize, bir mertebe daha yükseldi aşkı. Evvel sabrı öğrendi, sonra sükûtu, sessizliğe gömdü hüznünü. Sonra derdi öğrendi, bilmediğini bildi, maşuku değil de aşkın kendisini fark etti. Sevdiğine değil de Allah'a ulaşmak için bir yol yapıyordu deryada. Cennete değil de Allah'a gitmek istiyordu. Aşk O'ydu, O'naydı ve O'ndaydı aşk denen ne varsa.

Bundan sonraki ömrü sırtında taşıdığı taşlarla geçti. Lakin her taş aslında kendi sinesinden dökülen dünya idi. Gittikçe sıyrıldı dünyadan. Gördüklerinden görünmeyene giden yol aradı. Önce kendini unuttu. Sonra o gördüğü güzeli. Bir kez daha görse, inan ki tanımazdı bile o dilberi. Hele kendisi nereliydi, nereden gelmişti ve neydi adı? Hiçbirini bilmiyordu. Bildiği tek şey aşktı ve bir hatırası vardı; boynunda taşıdığı bir tutam saç teli. Dünyasını deryaya gömüyordu Abdullah. Maşuka aşk etmekten geçiyor Aşk'a aşk ediyordu.

Yıllarca taş taşıdı sırtında. Aşkını taşa yazdı. Ve deryada bir

yol yaptı kendine. Artık herşeyini unuttuğu vakit ve yalnızca aşk kaldığında sinesinde, bedeninde, dilinde ve nefesinde mazisini de unuttu.

İşte bu taşlar onun karşı kıyıya ulaşmak için, sevdiğine ulaşmak için, aşka ulaşmak için ve Allah'a ulaşmak için dizdiği taşlardı" dedi yaşlı adam ve çöküverdi olduğu yere.

Neler anlatıyordu bu yaşlı adam böyle? Bu söylediklerine nasıl eder de inanırdım ki? Allah ile aşkın ne alakası vardı? Ve nedendi aşkın Allah'a götürmesi? Mademki Allah ile ilişkiliydi aşk, o vakit sevgiliye ne gerek vardı? Anlayamıyordum. Aşkın var oluşu hazza dayanıyordu bence, oysa bu adamın söyledikleri bir başkaydı ve hatta bambaşkaydı.

Çöktüğü yerden cevap verdi yaşlı adam, duyuyor gibi, biliyor gibi.

"Aşk" dedi, "uçmaya benzer lakin uçmayı değil konmayı bilmektir asıl olan. Yoksa aşk seni yerden yere vurur da ne olduğunu anlayamazsın. Yani ki aşk günaha da götürür, Allah'a da götürür. Gidilen yol aynıdır, varılan yer başka. Hepsinin adı aşktır, lakin aşka uçmak değil aşka konmaktır mesele. İnsanî olan aşka da aynı yoldan gidilir, ilahî olan aşka da. Lakin yol aynı olsa da menzil başkadır.

'O vakit bir güzele ne gerek vardır?' diyorsun. Oysa aşk için maşuk gerekir. Aşk tektir, evet, âşık dertli bir kuş gibidir; lakin tek kanatla uçulmaz ki! Diğer kanadıdır sevgili, âşığın. Onu alır da asıl aşka, yani ki Allah'a, ulaştırır. O yolda sana yaren olur bir güzel, bir dilber, bir yiğit dediğin. Yoldaşından vazgeçmezsin zira seni aşka ulaştırır. Yol aşka gidiyorsa yolda kimle eğleştiğin çok mu derttir ki? Mana o ki; aşka gidesin. Tek kanatla uçulmaz da tek gönülle aşk mı olur?

Demem o ki; başlangıcı olmayandan sonu olmayana uçmaktır aşk..."

* * *

"Sonra" dedim yaşlı adamın gözlerine bakarak, "sonra ne oldu?"

Tebessüm etti. Lakin ağlamak ile gülmek arasında bir hal vardı simasında.

"Öldü" dedi. "Ömrü taşların hepsini dizmeye yetmedi. Abdullah zannediyordu ki; bu taşlar tamam olduğu vakit aşkın kendisine ulaşacaktı. Aşka ulaşacaktı ve gerçekten âşık olacaktı. Rüyasında gördüğü âşıkların arasında kendine yer bulacaktı. Lakin yetmedi ömrü. İşte böyle yarım kaldı bu taşlar. Âşık Abdullah son nefesini tam da şimdi mezarının olduğu yerde karşı kıyıya bakarken ve ağlarken aşk için ruhunu teslim ediverdi. Yani ki, âşık, aşkın vatanına hicret eyledi. Lakin öldüğü vakit gözleri o karşı kıyıda o dilberi ilk kez gördüğü yerdeydi. İstanbul'un güneşi Abdullah'ın gözlerinde batıverdi."

Ağlayacaktım, ağlamalıydım hatta. Ölmeseydi Abdullah. En azından böyle ölmeseydi. Böyle sessiz, böyle kimsesiz gitmeseydi. Canım acıdı, içim titredi. Dayanılacak şey değildi bunlar ve hatta inanılacak şey bile değildi belki. Hikâye de olsa ve hayal de olsa hatta ben inanmıştım. Bir hayale ağlamıştım. Abdullah'a ağlamıştım. Hiç tanımadığım birinin anlattıklarına ve hiç tanımadığım birinin mezarına, yabancısı olduğum ve yabancı olduğum bir yerde utanmadan ağlamıştım.

"Ağlayabiliyorsun!" dedi yaşlı adam hiç beklemediğim bir anda.

Demek ki ağlayamayanlar da vardı. Lakin insan buna nasıl ağlamazdı?

"Bu aşk dediğin nasıl bir haldir ki; bunca olanların hepsini onunla tabir edersin? Sevdiği yok dersin, lakin aşktan bahsedersin. Sonra Allah'a götürür dersin aşka. Bu aşk nasıldır böyle? Abdullah'a bunları yaptıran nedir?"

"Aşk dediğin vazgeçebildiği kadardır insanın, terk edebildiği kadardır. Aşkın için neyi terk edebildiysen ve sahip olduğun neden vazgeçebildiysen aşka merteben de o kadardır. 'Aşk

nedir?' diyorsun. Bilmeyene nasıl anlatacaksın onu? Sen daha elif diyemezken ben sana koca bir kitabı nasıl kıraat ettireyim? Aşk varlık ile yokluk arasında daha beden yaratılmadan, âlem yaratılmadan, dünya yaratılmadan ve belki de yokluk dahi yaratılmadan var olandır. Aşk ki, O'nu sevmenin, sevdiğini O'nun için sevmenin, sevildiğini O'nun rızası bilmenin adıdır. Değil mi ki O vardır, o vakit âşık yalnızca O'nunla olandır" dedi, anlayamadım.

"Nasıl yani?" dedim, "Nasıl?"

"Bundan fazlasını anlatırsam sinen dayanmaz. Gönlün çatlar. Dayanmazsın, bilemezsin. Zira göremezsin sen her yaratılmışın özünde aşk olduğunu. Fazlasını sorma. Daha fazlası bilinmez bildirilir, söylenmez hissedilir, görülmez gidilir. Bilmekle aşk olmaz, hele sevmekle hiç olmaz, inanmakla olur aşk.

Dahasını anlatamam sana. Anlatırsam aklın uçar başından. Canına bir bela tebelleş olur. Aşk öyle kolay katlanılacak şey değildir, her âdem çekemez o yükü. Her insanın harcı değildir âşık olmak. Her âşığım diyeni gerçek âşık mı sanırsın? Ben sana gerçek aşkı anlatırsam derya kurur, güneş kararır, ölüler ağlar. Kâfi bu kadarı... Fazlası ne anlatılır ne de anlaşılır, sadece yaşanır. Söylersem bildiğini de unutur, işittiğini de kaybedersin. Demem o ki; güneşe fazla bakarsan hiçbir şey göremezsin" dedi.

"Ya Abdullah" dedim, "o bu derde niye düştü? Bu aşk derdi ona ne acılar çektirmiş, ne denli yakmış canını! Neden?"

"Her insan düşmüştür zaten bu derde. Gafil olma. İnsan ki yaratılmıştır madem, aşk vardır onun gönlünde. Lakin bilir ya da bilmez, bulur ya da bulmaz, görür ya da görmez. Lakin aşk hep vardır. Sen görmediğin herşeyi yok mu sanırsın? Var olup da görmediğin niceleri vardır. Aşk ki görülmez, bilinmez ve belki de hissedilmez olsa dahi vardır. Onun var olmaklığı insanın varlığından evveldir. Aşksız insana gönül zaten haram-

dır. Zira aşk dediğin gönlün zekâtıdır. Zekâtını vermeyen nasıl haram mal ile yaşar, nasıl ki boynunda borç ile gezerse aşksız gönlü taşıyan da aynı onun gibidir. Zekât malın kirini, aşk da gönlün kirini alır" dedi ve döndü arkasını, gitti.

Koştum ardından. Ellerine yapıştım. Dizlerimi kırdım da inler gibi yalvardım ona.

"Tekrar" dedim, "tekrar gel, tekrar anlat bana..."

Ellerini başıma koydu ve şefkatle baktı bu kez gözlerime.

"Belki" dedi, "bir gün belki... Lakin bilmem ki; o güne kadar beklemeye gücün yeter mi?" dedi ve gitti. Durduramadım.

Herkes kaybettiğini arar

O GECE UYUDUM MU, uyandım mı hatırlamıyorum bile. Nerede sabah ettim geceyi? Gündüz gözümü nerede açtım bilmiyorum. Yaşlı adamı tekrar göreceğimi ve Abdullah'ın hikâyesindeki esrarı yani ki aşkın sırrını çözeceğimi hayal ettim. Belki de bütün bu düşüncelerle uykuya daldım ki, bir düş görüverdim o gece. Gerçek desem gerçek değil, hayal desem hayal değil.

Abdullah'ı gördüm rüyamda yine. Bilmiyorum hangi şehirde, hangi zamanda ve hangi denizde bir sandalda tek başıma gidiyorum. Etraf sanki ateşe tutulmuş gibi aydınlık. Parlıyorum sanki, ışık benden mi geliyor, yoksa ben ışığa mı gidiyorum bilmiyorum. Lakin bildiğim tek şey yalnız olduğum. Etrafıma bakınıyorum ne bir kara parçası, ne de bir başka sandal. Kimse yok ve belli ki; ben hiçbir yerde değilim. Hiç diye bir yer var mıdır bilmiyorum, lakin benim bir şehrim olsa, bir yerim olsa, mesela bir diyarım, bir beldem ve belki de bir evim sadece, ismini muhakkak ki 'hiç' koyardım.

Böyle bir başıma sandalın üzerinde gidiyorum bu gidişin nereye olduğunu bilmeden. Hiç kimseyi göremiyorum, hiçbir şey yapamıyorum. Yalnızca bir ses duyuyorum aniden. Biri ağlıyor; işitiyor ve inanıyorum.

Neden sonra bir de bakıyorum ki; Abdullah bu. Hemen yanımdan gidiyor. Lakin ne bir sandalı, ne de küreği var. Yalın ayak deryanın üstünde batmadan ve bakmadan ardına yürüyor. Nasıl oluyor da batmıyor bilmiyorum. Nasıl oluyor da bakmıyor ardına? Yalnızca ağlıyor o. Ağlıyor ve bir deryanın üzerinde sanki nerede olduğunu bile bilmeden yürüyor. Bense hayretimi arşa dayandırıp ona bakıyorum. Lakin görmüyor mu beni o? Belki de hiçbir şeyi görmüyor. Tutmak istiyorum ellerinden, yaşları silmek istiyorum gözlerinden lakin ellerim varmıyor, dokunamıyorum. Yalnızca dilinde söylediği birkaç cümle onları duyuyorum.

'Aşk' diyor, 'Allah' diyor, 'yol' diyor, 'günah' diyor, lakin 'eyvah' demiyor. Anlayamıyorum. Manalı bir cümle kuramıyorum bu kelimelerle. Sadece bakıyorum ona. Gözlerinin etrafında mor halkalar, dudağında kan kızılı çatlaklar, yüzü safran sarı ve beyaz renk vermiş saçları. Bakıyorum, görüyorum, inanmıyorum. Neden sonra bir kez daha 'Allah' diyor. Sonra 'lillah' diyor sonra 'İllallah.'

Dayanamıyorum. Aklım anlamıyor, lakin gönlüm anlıyor sanki bunları. Dilim susuyor, ama gönlüm çatlayacak oluyor. "Gönüller Allah'ın emrindedir" diye bir ses işitiyorum birden. "Gönül aklı dinlemez, o, Allah'ın emrindedir." Nereden geldiğini bilmiyorum bu sesin. Düşünmüyorum da. Lakin belli ki; Abdullah da duyuyor bu sesi. Duyuyor ki, cevap veriyor. "O vakit" diyor, "o vakit ben bedenimi dünyaya, gönlümü Sana sattım."

O an dayanamıyorum artık. Bu dert bedenime, sükût dilime ağır geliyor.

"Sen" diyorum, "sen ölmedin mi?"

Cevap vermeyeceğini biliyorum sanki. Bana birşey demeyeceğini biliyorum. Lakin söylüyor. Konuşuyor, demek ki beni duyuyor.

"Öldüm" diyor, "öldüm. Evvela diri idim, lakin sonra öldüm. Ölmeden önce öldüm. Aşkı görmeden önce... Kendimi bilmeden önce zaten ölüydüm. Lakin sen kendi haline bir bak. Aşksızlara 'diri' desen diri mi onlar? Aşksız âdem cenin-i sakıt gibi ölü gelmiştir bu dünyaya. Aşk varsa ölüm yoktur ki. 'Öldün mü?' diyorsun bana. Böyle soruyorsun. Ben ölmedim. Bedeni toprağa gönlümü Allah'a verdim. Zira beden toprağın, gönül Allah'ındır. Hem aşk gönlün, ölüm ömrün zekâtıdır" dedi ve bir ah ile ağladı.

"Peki burası neresidir? Nereye götürüyor seni aşk?" dedim titreyerek.

"Her yerdir burası, burası lâmekândır" dedi, "her yer aşkın mekânı, aşk ise lâmekân içinde" dedi ve sustu. Gözlerinden akan yaşların rengi kızıldı sanki. Ne diyecektim ki ben? Ben onu ölü sanıyordum, o bana ölüsün diyordu. Doğru mu söylüyordu?

Birden bir karanlık çöktü deryaya. Bir fırtınadır kopuverdi. Kaçamadım. Kendimi değil de Abdullah'ı düşündüm birden. Yalın ayak derya ortasında ne edecekti bu fırtınada diye geçirdim içimden. Ama gücüm yetmedi, birşey yapamadım.

Neden sonra bütün bir karanlığın içinden bir ses işittim sonra:

"Herkes kaybettiğini arar. İster kaybettiği şeyi bilsin, isterse bilmesin. Aklı bilmese de gönlü bilir. Bilir de alır bulacağı yere getirir onu. Bilse de arar bilmese de. Lakin ömrü onu aramakla geçer hep. Sen neyi kaybettin de arıyorsun? Kaybettiğin ve aradığının farkında mısın?"

* * *

Ve uyandım. Uyumamış gibi. Bu rüyayı görmemiş de yaşamış gibi uyandım.

Ha ayrılık ha ölüm

—On Gün Sonrası—

"Öyle ser-mestem ki, idrak etmezem dünya nedür,
Men kimem, sâki olan kimdür, mey ü sahbâ nedür."

NE GÜZEL DEMİŞ bunu diyen, bunu her kim demişse ne güzel şairmiş. Sanki bana söylemiş ve sanki benim için söylemiş. Halimi ayan beyan tabir etmiş sanki. Aklım başımda değil benim, canım elimde değil. Bilemiyorum işte burası neresidir, kimdir bu gördüğüm insanlar, bu elimde tuttuğum içtiğim mey nedir? Kimdir halime haldaşlık edenler ve bu dünya nedir, kimindir? Bilmiyorum. Ben sadece ölüp de yok olmak istemiyorum. Ölümün bir son olmadığını ve ölenin yok olmadığını biliyorum artık. Lakin aşkı tanımıyorum. Aşka aşkla bakamıyorum. Benim aşk dediğimin bir manası olmadığını, aşkın bedenle aynı terazide tartılmadığını biliyorum. Ama yine de anlamıyorum, anlayamıyorum. O yaşlı adam kim bilemiyorum. Sonra Abdullah, âşık Abdullah?

Burası neresidir, başıma gelenlerin sebebi nedir? Bana bunları anlattıran kimdir? Ve aşk... Aşk aslında nedir? Nasıl şeydir aşk? Vazgeçilemeyen, kaybedilemeyen, terk edilemeyen midir aşk? Allah'a götüren diyorlar aşka, öyle söylüyor yaşlı adam. Lakin nasıl oluyor, nasıl götürüyor ve bu sır nasıl çözülüyor? Bilmiyorum; istiyorum, ama bilemiyorum.

Karşımdaki masada oturan gençlerden duyuyorum bu şiiri. Kendime söylenmiş kadar gerçek kabul ediyorum. Bilmiyorum, bilemiyorum ve bilmediğim için seviyorum bu şehri. İstemiyorum, gitmeyi hiç istemiyorum. Lakin bazen mecburiyetleri yaşatıyor insanı. İnsan yapmaya mecbur oldukları kadar insan. Hayat bir mecburiyetler silsilesi...

Ben ne aşk ile ismi anılacak biri olabildim ne de bir kimsenin kimsesi. Bu on gün boyunca hep erteledim gidişlerimi. O yaşlı adam tekrar gelecek diye bekledim. Ve ben bir muştu gibi beklediğim o yaşlı adamı o geceden sonra bir daha hiç göremedim.

Yarın son günüm İstanbul'da. Nereye gideceğimi bile düşünmeden yalnızca gidebilmeyi, terk edebilmeyi, vazgeçebilmeyi, düşünmemeyi ve sadece gitmeyi istiyorum. Bir başka ülkeye, bir başka şehre ve bir başka zamana gideceğim sanki. İstanbul benim hayal şehrim. Hiçbir şehir İstanbul gibi olmayacak benim için ve ben hiçbir şehirde İstanbul'da olduğum kişi olmayacağım. Bu şehirde yaşayan dilencilere dahi hayranım ben. Onlar belki de farkında değiller bunun ya da bilmiyorlar ve bilmediklerinden düşmanlar. Lakin ben biliyorum. Dünyanın hiçbir şehrinde güneşin batışını böyle izleyemeyeceğim, bu denli güzel geceler görmeyeceğim. Kimsesiz bir mezarda yatan bir âşığın aşkını bir başka şehirde dinleyemeyeceğim. Ve bir sırrı hiç bu kadar gizleyemeyeceğim.

Abdullah'ı hiçbir gün unutmayacağım. Aşkına sadakatini hangi şehirde bir denize bakıyor olsam hatırlayacağım. Bundan sonra deniz benim içim bir âşık cellâdı olacak. Sonra her

mezar bir âşık mezarı... Aşk dendiği vakit sol yanımı yoklayacağım artık. Ve hangi şehirde bir sevgili sevdiğinden ayrı kalsa, ben Abdullah için ağlayacağım.

Sanki herkes tam bu şehirde, bir eksik olan, bir noksan kalan benim sanki. Onların inandığı gibi inanmak istiyorum, onların inandığına inanmak belki de. Lakin korkuyorum onlar gibi bu şehirde yaşayıp da bu şehre bigâne olmaktan. Hikâyem... Eksik kalacak belki de ve belki de o yaşlı adamı hiç görmeyeceğim bir daha. Üzülmüyorum dersem yalan olacak ama ömrüm yarım kalmış hikâyelerle dolu, hiç tamamlanamamış ve hatta yazılmaya dahi başlanamamış hikâyelerim var. Ama bu hikâye ha yarım ha tam olsun, kimseye anlatmayacağım zira biliyorum ki; kimseye anlatmadığım hikâyem yalnızca benim olacak.

Ve bazen "son" dediğin anda başlar hikâyen

ERTESİ SABAH, ERKENDEN, nem varsa sırtlandım. Gidecektim, kararlıydım. Her geliş bir gidiş için değil miydi? Ama İstanbul'dan gidebilmek öyle kolay iş değildi. İstanbul'dan gidilmek için gelinmezdi anladım, İstanbul'a gelinmek için başka bir şehre gidilirdi. Hem öyle plan yaparak, vedalaşarak gidilmezdi İstanbul'dan. Düşünmeden, veda etmeden ve hatta kaçar gibi gidilir. Zira kaçmazsan gidemezsin İstanbul'dan.

Sabahın erken vaktinde kalktım. Evvela sahilinde yürüdüm İstanbul'un. Güneş doğarken gözlerine baktım. Maviydi, masmavi... Uzun hayallere daldım sonra. Buralı olsaydım, burada doğsaydım ve ölene değin kalsaydım burada. Bir mezarım olsaydı denizin hemen yamacında. Kimsenin tanımadığı bir adam olarak kalsaydım, ama İstanbul'da olsaydım.

Daha fazla bakamadım İstanbul'a. Bakarsam gidemezdim zira. Bakarsam ve kalırsam burada ve aşk diye inler de ararsam aklımı yitirirdim, biliyordum. Ve sadece yürüdüm. Abdullah'ın mezarına geldim. Ve diz kırdım oturdum toprağının ya-

nında. İnsanlar Telli Baba diyorlardı ona. Oysa bilmiyorlardı. Elimi toprağında gezindirdim. Sanki o hayalimde gördüğüm saçlarını tarar gibi değdirdim parmaklarımı. Bir diyemezdim, gidemezdim, bir de ben terk edemezdim Abdullah'ı. Ama gidiyordum işte. Nasıl veda edecektim ona? Nasıl söyleyecektim? Ne diyecektim? Bilemedim.

"Benim yerime de iç o cennet suyundan" diyebildim ve kaçar gibi kalktım olduğum yerden. Abdullah'ı, aşkı, hayali, denizi, İstanbul'u ve daha neleri ardımda bıraktım.

* * *

Son bir kez bir bardak çayını içmek istiyordum Telli Tevfik'in. İstanbul ile diz dize bir bardak ve belki de son bardak çay...

Kaçar gibi ayrıldığım Abdullah'ın mezarından Telli Baba Çayhanesi'nin merdivenlerine attım kendimi. Balkonda o hep oturduğum ve belki de son kez oturacağım yere geçtim hemen. Tahta iskemleye oturdum ve bir bardak çay istedim Telli Tevfik'ten. İl kez yudumladığım çay gibi, İstanbul'u ilk kez görmüş gibi ve hiç duymamış gibi bu duyduklarımı, hayalimi, gerçeğimi, hikâyemi, Abdullah'ı yaşlı adamı ve aşkı hiç işitmemiş gibi, ilk defa çay içmiş gibi içecektim.

İlk geldiğim gün düştü hatırıma. Ne bilirdim başıma bunların geleceğini, bunları işiteceğimi, böyle bir hayale gireceğimi nereden bilebilirdim? Oysa ben sadece bir seyyah gibi gelmiştim İstanbul'a, lakin İstanbul beni bir başkası yapmıştı şimdi. Benjamin idim geldiğim vakitte. Bir başkası, bir yabancı, bir tanınmadık... Oysa şimdi Bünyamin idim. Öyle söylemiştim yaşlı adama.

Az sonra elindeki bardakla geldi Telli Tevfik. İnce belliyi ahşap, küçük masanın üzerine bıraktı. Neden bilmem, lakin yüzüme bir tuhaf, baktı.

"Hayırdır" dedi "yolculuk mu var?"

"Gidiyorum" dedim. Lakin gitmek istemiyordum. İstan-

bul'u terk edemiyordum, Abdullah'ı terk edemiyordum.

"Su gibi git" dedi, "gelirsin inşallah yine."

"İnşallah" dedim. Onların inandığına inanmıyordum belki, lakin artık onların inandığıyla konuşuyordum.

Bir anlamı olmayacaktı belki. Lakin o yaşlı adamı son bir kez daha görmek istiyordum. Vedalaşmak, elveda demek ve belki de öpmek ellerinden. Ama ben ulaşamamıştım şimdiye kadar ona. Her vakit o gelmişti, ben beklemiştim. Yine de dayanamadım. Şimdiye değin hiç sormamıştım. Lakin şimdi sormalıydım. Yoksa pişman olacaktım ömrüm boyunca. O yaşlı adamı son bir kez görmezsem yahut en azından sormazsam ömrüm bir pişmanlığın yüküyle geçecekti.

"Şey" dedim, "o yaşlı adam... Nerededir bilir misin? Tanır mısın onu? Gitmeden onunla da vedalaşmak isterim" dedim.

Başını biraz yana çevirdi Telli Tevfik. Sonra sağ elini çenesine götürdü.

"Hangi yaşlı adam?" dedi. Hatırlamıyordu belli ki. Kimbilir günde kaç insan geliyordu buraya.

"Hani" dedim, "benimle burada oturdu ya hep. Tam şu masada oturduk hani. Böyle uzun beyaz sakallı, sessiz, sakin, yaşlı bir adam vardı. Onu soruyorum. Nerededir bilir misin? Ya da gelir mi bu saatlerde?"

Bu defa daha bir tuhaf baktı yüzüme. Şaşırmış gibi, hatta daha fazlası... Kaşlarını çattı, gözlerini kıstı, düşündü bir zaman. Sonra gözlerime hayretle baktı.

"Sen" dedi, "buraya geldiğin günden beri yalnız başına oturdun burada. Yanında kimse olmadı ki senin. Ne kimseyle konuştun, ne de bir başkasıyla oturdun. Seninle aynı masada bir yaşlı adam hiç oturmadı ki! Sen günlerdir bu masada yalnız başına oturdun."

Ah aziz dostum...

Anlattıklarıma ben de inanamıyorum bazen. Söylediklerim bana da hayal geliyor. İster 'hayal' de bu olanlara. İstersen 'rüya' de, "Gerçek değildir bunlar!" de. Lakin bu hikâye benim hikâyem.

Bir bilsem bu halin ne olduğunu! Lakin bilemiyorum ben. Bir tek sana anlatıyorum bu hikâyeyi. Yalnızca sana söylüyorum. Bil ki; bu şehir âşıkların mekânıdır. Ve iki yakası iki âşığa benzer de hiçbir vakit kavuşmaz birbirine.

Gidemedim İstanbul'dan. Gitmeyi çok istedim. Gelip senin mezarının başında günlerce ağlamayı çok istedim. Lakin gücüm, yetmedi, gönlüm rıza göstermedi. Gidemedim. Herkesin terk ettiği o garip âşığı; Abdullah'ı; Telli Baba'yı bir de ben terk edemedim.

Burada tam denizin kıyısında ve bir mezarın hülyasında aşkı, hayali ve bir rüyayı bekler gibi, yaban ve yabancı gibi bekledim.

Yazdıklarımı sana gönderemedim hiçbir zaman. Sana an-

latmak için ölümü beklemem lazım belki de. Lakin ben bütün bunları yalnızca sana anlatabilmiş olmak için yazdım. Ne önemi var ki şimdi bunların? Bu hikâyenin ne anlamı var? Sana gönderemedim ya bunları. Bir cümlesini olsun okuyamadın ya. Ben de içine bana o senden aldığım en acı haberi veren mektubu da koyup bir kütüphanenin kapısının önüne bıraktım. Sen okumayacaktın ya. Kim okursa okusundu.

"Aşkı öldüremez ölüm" demişti yaşlı adam. Öyle söylemişti. Sen aşkı biliyordun değil mi? Biliyorsan eğer ölmedin sen de. Lakin buralarda öğrendiğim aşk bir başka haldir. Ben yalnızca o aşkın ismini duydum da ölümünün bir başlangıç olduğunu anladım. Öyle inandım. Yoksa buna nasıl dayanırdım?

Ama daha fazlasını istedim ben. Çok daha fazlasını. Aşkın manasını öğrenmek istedim. Ve dönemedim geriye. Sadece bekledim. Belki bir gün gelip bana aşkı anlatacak diye o yaşlı adam...

Kardeşin Bünyamin
İstanbul, 1962

İstanbul
Ocak 2013

BİR RÜYADAN UYANIR GİBİ kaldırdı başını kitaptan Bilal. Sorsan "Kısacık bir zaman geçti" derdi, lakin sabah oluyordu neredeyse. Mumun ışığı hükmünü yitirmişti. Etrafına bakındı Bilal. Sanki bir zamandan başka zamana gidip de gelmişti. Şaşkındı. Gördüğü bir rüya mıydı? Kitabı okurken uyuyakalmıştı da bir rüya mı görmüştü ve ondan mı uyanmıştı? Öyle olmalıydı, zira bu kısacık kitap onu içine almıştı.

Hayretle bakındı etrafına. Bu isimsiz kitaba bir kez daha iyice baktı. Anlatılanlar gerçekten olmuş muydu? Böyle biri var mıydı? Yaşamış mıydı? Kimdi bu Benjamin ya da Bünyamin? Bilmiyordu. Belki de bir isimsiz yazarın hayaliydi bunlar. Yine soruyordu insan işte. Telli Baba Çayhanesi diye bir yer gerçekten var mıydı? Hem insanların Telli Baba dedikleri ve Bilal'in bir hurafe olduğuna inandığı mezar gerçekten bir âşığın mezarı mıydı? İnanamadı Bilal. Bir hayal olduğunu düşündü. "Bir hikâyedir" diye geçirdi içinden. Lakin yine de gönlünde birşeylerin titrediğini hissetti.

Gerçek değilse bile bu hikâyede olanlara, hem Abdullah'a hem Bünyamin'e ne çok üzüldü birden. Sonra o yaşlı adamın kim olduğunu merak etti. Bir kitaptı nihayetinde ve kitaplar yalan söylerdi. Öyle derdi insanlar. Yalan mıydı şimdi bu bütün anlatılanlar? Bilemiyordu. Bir tuhaf oldu birden.

Kalktı yerinden. Pencereden dışarı baktı. Halen dahi kar yağıyordu İstanbul'da. Lakin dinmişti biraz. İstanbul teskin olmuştu. Hiddeti kimeydiyse son bulmuştu. Ve tek tük insanlar çıkıyordu evlerinden dışarı. Hiçbirşey olmamış gibi. Hâlâ her yer bembeyazdı. Herşey aynıydı. Oysa Bilal, dün akşamki adam değildi sanki. Aklı karıştı. Bu kitap nasıl gelmişti buraya. Kim bırakmıştı? Hem neden bir isim yoktu üzerinde? Bünyamin diye biri gerçekten varsa ve bir dostuna yazdıysa bunları, bu kitap bu kütüphaneye nasıl olmuş da gelmişti? Bilemedi. "Bir kitap işte" dedi kendi kendine, "kaptırma kendini bu kadar." Lakin yine de içinde bir merak ve bir tereddüt vardı. Ve dayanamadı.

Hemen masasının üzerindekileri topladı ve çantasına koydu kitabı. Üzerine montunu giydi. Atkısını doladı boynuna. Hızlı adımlarla yürüdü kapıya doğru. Tam kapıyı açıp dışarı çıkacaktı ki açıldı kapı ve diğer kütüphaneci girdi içeri. Birden Bilal'i karşısında görünce irkildi birden. Sonra:

"Bilal ağabey! Hayırdır? Sen, bu saatte? Gece burada mıydın sen?" dedi.

Lakin hiç cevap vermedi Bilal. İyice tedirgin oldu genç kütüphaneci.

"Ağabey hayırdır? Korkutma beni. Sabah sabah nereye gidiyorsun böyle?" dedi.

Bilal hiç yüzüne bakmadı genç kütüphanecinin.

"Sarıyer'e" dedi ve yürüdü...

* * *

Bir iki saat geçmişti ki Sarıyer'e geldi Bilal. Sora sora Telli Ba-

ba Türbesi'ni buldu. Sahilin hemen kenarında, tam da kitapta anlatıldığı gibi karşı kıyıya bakan bir yerde, denizin dibindeydi işte. İlk kez geliyordu Bilal buraya. Etrafına bakındı. Sabah erkendi ve kimsecikler yoktu. Biraz yürüdü. Yolun sağ tarafında denizin kenarında bir cami ve yanında Telli Baba Türbesi. Ve yolun diğer tarafında, işte orada bir hayalin gerçek olduğu yer; Telli Baba Çayhanesi... Gerçekti demek ki, geçekten vardı ve gerçekten olmuştu herşey. Bir insan gerçeği böyle hayal edemezdi ki! Demek ki gelmişti buraya Bünyamin ve anlattıklarını yaşamıştı. Çok şaşkındı Bilal, hayreti arşa dayanmıştı.

Gitse miydi? Sorsa mıydı çayhanedekilere bütün bu olanları? Telli Tevfik diye bir çaycı var mıydı burada? Sormalı mıydı? Belki evet, lakin sormadı. Doğruca Telli Baba Türbesi'ne doğru gitti. Kapıdan içeri girip de birkaç basamak aşağı indi. Ve ikinci bir kapıdan daha girdi içeri.

Tam orada karşısında yaşlı bir türbedar vardı. Selam verdi önce. Sonra adamın işaretiyle sol tarafta olan bir odaya giriverdi. Durdu önce öylece. Odanın tam orta yerinde yeşil örtülerle bezenmiş bir sanduka vardı. İşte burasıydı. Âşık Abdullah'ın mezarı burasıydı. Lakin neydi bu böyle? Bir sürü gri, parlak tel vardı sandukanın üzerinde. İnsanlar acı çektiriyordu bu mezarda yatana. Ölüler değildi hurafeye sebep, insanlar ölüleri hurafeye çeviriyordu. Üzüldü Abdullah'ın mezarında bu gördüklerine. Aklına okudukları geldi, üzüldü. Birşey diyemedi. Diyemezdi de. Tek yapacağı şey dua etmekti. Öyle yaptı o da. Bir Fatiha okudu ve:

"İnşallah" dedi, "aşkın Allah'a ulaşmıştır..."

* * *

Çıktı türbeden Bilal. Telli Baba Çayhanesi'ne gidip bu hikâyenin hatırına bir çay içecekti. Lakin evvela karşı kıyaya bakmak istedi oradan. İki kıyı arasında yaşanmış bir aşkı hatırlamak istedi. Okuduklarına inanmak, inandıklarını görmek ve yaşa-

mak istedi. Ve denizin hemen yamacına gitti.

Sahilde, karların üzerinde yürüdü bir zaman. "Belki de Abdullah'ın yürüdüğü, gezdiği, ağladığı ve karşı kıyıya baktığı yer tam burasıydı" diye geçirdi hep içinden. Bir hikâyenin ayak izlerini aradı.

Yürüdü biraz daha. Hem hikâyeyi düşünüyor hem bu gördüklerine inanıyor hem de karşı kıyıya bir garip gözle bakıyordu. Bir zaman öylece yürüdü, baktı, düşündü ve inandı. Az ileride yaşlı bir adam gördü sonra. İrkildi birden. Yoksa bu yaşlı adam, o yaşlı adam mıydı? Heyecanlandı, titredi. Bir hikâyeye inandığı için utandı sonra. Ama engel olamadı kendine. Bu soğuk kış gününde heyecandan terledi. İstemedi, bilemedi, inanamadı belki, ama kendine de engel olamadı. Ve yürüdü yaşlı adamın olduğu yere doğru.

Uzaktan baktı bir zaman adama. Çok yaşlıydı bu adam. Beli iki büklüm olmuş, uzun sakalları kardan beyaz ve üzerinde bir eski manto ile öylece duruyordu orada. Belki de burada yaşayan insanlardan biriydi. Bilal'in düşündüklerinden, bildiklerinden, okuduklarından hiç haberi yoktu belki de. Habersizse ne keder, lakin ya haberdarsa? Hiç gitmemeliydi belki de yanına Bilal. Hikâyeyi gerçeğe değdirmemeli ve tadında bırakmalıydı. Ama dayanamadı işte. Gitti adamın yanına. İyice yaklaştı, yaklaştıkça kalbi daha hızlı çarpmaya başladı, iyice terledi. Heyecan denen his her ne ise tam da buydu işte.

Yaşlı adamın yanına geldiğinde yüzüne bakamayacak kadar heyecanlıydı Bilal. Önce tereddüt etti, ama sonra titrek ve kısık bir sesle selam verdi adama. Adam hiçbir karşılık vermedi. Hiç bakmadı bile ona. Diyecek söz bulamadı Bilal, sustu. Biraz daha bekledi belki bir cevap verir diye. Ama vermedi. Ve korktu belki de Bilal ya da vazgeçti. Tam geri dönüp gidecekti ki;

"Telli Baba'ya mı geldin?" dedi adam.

"Evet" dedi Bilal.

Ve yine sustu adam. Bir zaman durdu öylece. Sonra sağ elinin şahadet parmağını karşıya doğru uzattı.

"Taşları görüyor musun?" dedi.

Kalbi kafesinden çıkacaktı Bilal'in. Yüreği dayanmayacaktı. Elleri buz kesti, yanakları kızardı, yandı dudakları. Heyecandan dili tutuldu sanki. Konuşamadı önce ama sonra zorla da olsa cevap verdi.

"Evet" dedi, "ömür taşları..."

Birden yüzünü ona çevirdi yaşlı adam. "Nereden biliyorsun?" der gibi baktı. Bu kez o şaşkındı.

"Kimsin sen?" dedi.

"Şey..." dedi. Korktu, titredi, söyleyemedi Bilal.

Ama aniden bir cümle düşüverdi dilinden:

"Ya sen kimsin?" diye sordu yaşlı adama, vereceği cevabı bilmeden, ama korkarak.

Başını öne eğdi yaşlı adam. Sanki ne söyleyeceğini bilemiyor gibiydi. Elleri titredi. Gözleri yaşardı sanki.

"Bünyamin" dedi, "ismim Bünyamin..."

Telli Baba ile ilgili rivayetler

BOĞAZDAKİ YALILARDAN BİRİNDE, birbirine dost ve zengin iki aile varmış. Birinin çok güzel bir kızı, diğerinin de çok yakışıklı bir oğlu varmış.

Çocuklar birlikte büyümüşler, arkadaşlık etmişler. Ama bir gün bu iki ailenin araları açılmış. Birbirlerine düşman olmuşlar.

Yıllar geçmiş, çocukları evlilik çağına geldikleri zaman birbirlerine âşık olmuşlar. Ancak aileleri evlenmelerine şiddetle karşı çıkmış. Bunun üzerine iki genç kaçma planı hazırlayıp uygulamaya girişmişler.

Bir gece kayıkla Boğaz'a açılmışlar. Karadeniz'e açılacaklar, orada kendilerine uygun gördükleri bir köye yerleşip kendi hayatlarını kuracaklarmış.

Onların kaçtığını öğrenen aileleri silahlarıyla peşlerine düşmüşler. Sonunda yakalamışlar, bu sırada atılan bir kurşunla kız vurulmuş; delikanlı ise denize atlamış. Denizin azgın sularıyla bir süre boğuştuktan sonra Sarıyer sahiline çıkmış. Şimdi Tel-

li Baba Türbesi'nin bulunduğu yere gelip yerleşmiş. Herkesten uzak yaşamaya başlamış.

Delikanlının sevgilisine olan aşkı zamanla gerçek aşka yani Allah aşkına dönüşmüş. Bütün günlerini ibadetle geçirmeye başlamış.

Sevgilisinden geriye kalan bir tutam gelin telini başındaki takkesine taktığı için halk ona 'Telli Baba' demeye başlamış.

* * *

Rivayetlere göre asıl adı İmam Abdullah Efendi olan Telli Baba, Fatih devrinde orduda tabur imamı iken şehit olmuş, seksen yıl önce hastalıklı bir genç kızın onu rüyasında görmesiyle mezarı ortaya çıkmıştır. (İstanbul'un Yüz Efsanesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları*)*

Sonsöz yerine...

En doğrusunu ancak Allah bilir.
Kalem O'nun...
Kitap O'nun...
Gönül O'nun....

